

KINNITATUD
Loksa Linnavolikogu
03.05.2011 määrusega nr 15

MUUDETUD
Loksa Linnavolikogu
27.10.2011 määrusega nr 26

Loksa linna terviseprofiil ja tegevuskava aastateks 2011-2015

Loksa
2011

Sisukord

SISSEJUHATUS.....	4
1. ÜLDANDMED	5
1.1 Rahvastik	5
1.1.1 Asustustihedus ja aastakeskmise rahvaarv	5
1.1.2 Rahvastiku soo ja vanusjaotus	6
1.1.3 Demograafiline töötururindeks	8
1.1.4 Rahvastiku rahvuslik jaotuvus	9
1.1.5 Elussünnid ja abordid	10
1.1.6 Surmajuhtude arv	14
1.1.7 Loomulik iive	16
1.1.8 Ränne	18
1.1.9 Elanikkonna haridustase	20
1.2 Loxsa linna eelarve ja tulumaksu laekumine	21
1.3 Rahvastiku terviseseisund	23
1.4 Valdkonna kokkuvõte	24
1.5 Valdkonna tegevuskava	25
2. SOTSIAALNE SIDUSUS JA VÕRDESED VÕIMALUSED	26
2.1 Tööturu situatsioon	26
2.1.1 Majanduslikult aktiivsed üksused/ettevõtted	26
2.1.2 Tööhõive määr	27
2.1.3 Maksumaksjad	28
2.1.4 Keskmise brutotulu	28
2.1.5 Ülalpeetavad	29
2.1.6 Miinimumpalga saajad	30
2.1.7 Töötus	30
2.2 Toimetulek	31
2.2.1 Ravikindlustusega kaetud	31
2.2.2 Töövõimetuspensionärid	32
2.2.3 Puuetega inimesed	33
2.2.4 Toimetulekutoetused	34
2.2.5 Sotsiaaltoetused	35
2.2.6 Sotsiaalteenused ja kodutud.....	36
2.3 Kaasatus kogukonna tegevustesse	36
2.3.1 Kogukonna motivaatorid	36
2.3.2 Elanike kaasamine	36
2.3.3 Kultuurielus osalemise ja tarbimise võimalus	37
2.4 Valdkonna kokkuvõte	40
2.5 Valdkonna tegevuskava	41
3. LASTE JA NOORTE TURVALINE NING TERVISLIK ARENG ...	42
3.1 Laste arv omavalitsuses	42
3.2 Õpilaste arv haridusasutustes	43
3.3 Lastele ohutu elu- ja õpikeskkond	43

3.4 Kooli ja lasteaia tervise teenuse olemasolu	44
3.5 Toitlustus haridusasutustes	45
3.6 Kohaliku omavalitsuse poolne initsiatiiv ja toetused tagamaks teenuste kättesaadavus	45
3.7 Koolikohustuse täitmine	45
3.8 Alaealiste süütegude arv	46
3.9 Laste ja noortega tegelevad asutused	46
3.9.1 Loxsa Muusikakool	46
3.9.2 Loxsa Noortekeskus	48
3.9.3 Kooli huviringid	50
3.9.4 Moskva Patriarhaadi Eesti Õigeusu Kiriku Loxsa Kroonlinna Püha Joanni kogudus	50
3.10 Valdkonna kokkuvõte	51
3.11 Valdkonna tegevuskava	52
4. TERVISLIK ELU-, ÕPI- JA TÖÖKESKKOND	54
4.1 Huvitegevuse ja vaba aja veetmise kohad	54
4.2 Transport ja teedevõrk	55
4.3 Elukeskkonna planeerimine	56
4.4 Keskkonna mõjurid	56
4.4.1 Joogivesi ja ühiskanalisatsioon	56
4.4.2 Heitvesi	57
4.4.3 Jäätmekäitlus	57
4.4.4 Avalik supluskoht, õhk, müra, vibratsioon, kiirus	58
4.4.5 Hulkuvad loomad	58
4.5 Inimkannatanutega liiklusõnnetused	58
4.6 Alkoholipoliitika ning alkoholi müüvad ettevõtted	60
4.7 Kuriteod	60
4.8 Tulekahjud	61
4.9 Ohtlikud ettevõtted, kõrgendatud riskiga objektid ja kriisi reguleerimine	62
4.10 Tööõnnetused	63
4.11 Valdkonna kokkuvõte	64
4.12 Valdkonna tegevuskava	65
5. TERVISLIK ELUVIIS	67
5.1 Tervisealase teabe kättesaadavus	68
5.2 Tervislikku eluviisi toetavad üritused	68
5.3 Valdkonna kokkuvõte	68
5.4 Valdkonna tegevuskava	69
6. TERVISETEENUSED	70
6.1 Tervishoiuteenused	70
6.2 Nõustamisteenused	71
6.3 Valdkonna kokkuvõte	71
6.4 Valdkonna tegevuskava	72
KOKKUVÕTE	73

SISSEJUHATUS

Tervis on inimese elukvaliteedi üks alustalasid ning määrab suuresti selle, kui hästi või halvasti ta oma eluga toime tuleb. Inimeste kollektiivne tervis määrab selle, kui terve on linn, kui terve on riik. Tervis on olulisim individuaalne ja rahvuslik vara. Tervis on igapäevase elu loomulik eeltingimus ja majanduslik ressurss. Igal linnaelanikul peab olema võimalus elada tervisttoetavas keskkonnas ja teha tervislikke valikuid, mis on terve isiksuse kujunemise kui ka linna eduka sotsiaalse ja majandusliku arengu eeltingimus.

Paikkonna terviseprofiil on arengudokument, mis annab ülevaate kohalike elanike tervise olukorrast ja seda mõjutavatest teguritest. Samuti saab terviseprofiili abil määratleda paikkonna peamised probleemid, sekkumist nõudvad valdkonnad ja vajalikud tegevused. Teisisõnu on terviseprofiil abivahendiks inimeste ja keskkonna terviseseisundi mõõtmisel, hindamisel, analüüsimisel, paremate tervisetulemite eesmärgistamisel ning nende saavutamiseks vajalike tegevuste ja vahendite määratlemisel. Terviseprofiili koostamise eesmärgiks on suurendada elanikkonna heaolu ja tõsta inimeste elukvaliteeti parema tervise kaudu ning juhtida tähelepanu omavalitsuses tehtavate otsuste tervisemõjudele.

Terviseprofiili sisendiks on nii indikaatorite alusel kogutud andmed kui ka kogukonnaliikmetelt, otsusetegijatelt ning tervise- ja muude valdkondade spetsialistidelt kogutud arvamused ja info. Protsessi väljund on otsusetegijaile ja kogukonnale esitatav profiil, milles kirjeldatakse nii teksti kujul kui ka graafiliselt, lisaks kogukonna terviseseisundile, terviseprobleeme ja -vajadusi ning nende võimalikke lahendusi. Profiil on aluseks tervise arendamise tegevuskava koostamisele, milles püstitatakse konkreetset eesmärgid tervisetulemite parandamiseks, arvestades linnaelarve ja sekkumiste teostamise võimalusi.

Terviseindikaatorid on tervise ja selle mõjurite näitajad. Indikaatorite alusel saab välja selgitada ja hinnata indiviidi või kogukonna tervise seisundit, võrrelda omavalitsusi omavahel ning jälgida aja jooksul toimuvaid muutusi ühe omavalitsuse piires. Loksa linna terviseprofiili koostamisel lähtuti Tervise Arengu Instituudi poolt koostatud kohaliku omavalitsuse terviseprofiili koostamise juhendmaterjalis vajalikuks peetud indikaatorite nimekirjast.

Loksa linna terviseprofiil on esmakordselt koostatud ülevaade, kuhu on koondatud Loksa linna tervisenäitajad ja tervisemõjurid. Terviseprofiil koosneb kuest osast, kus üldandmetes antakse ülevaade linna rahvastikust ja rahvastiku terviseseisundist. Sotsiaalse sidususe ja võrdsete võimaluste osas käsitletakse tööturu situatsiooni, toimetulekut ning elanikkonna kaasatust kogukonna tegevustesse. Terviseprofiili kolmas osa hõlmab laste ja noorte turvalist ning tervislikku arengut, neljas osa käsitleb tervislikku elu-, õpi- ja töökeskkonda. Profiili viiendas osas kirjeldatakse elanikkonna tervislikku eluviisi maakonna tasandil (täpsemalt Harju ja Rapla maakonna tasandil) ning kuueosas osas kirjeldatakse terviseteenuste kättesaadavust linnaelanikele. Iga osa lõppeb valdkonna kokkuvõttega.

Terviseprofiili eesmärgiks on anda esialgne ülevaade linnarahva tervise hetkeolukorrast ja tervisemõjuritest, et kavandada tervisedenduse arendamiseks edasisi samme.

1. ÜLDANDMED

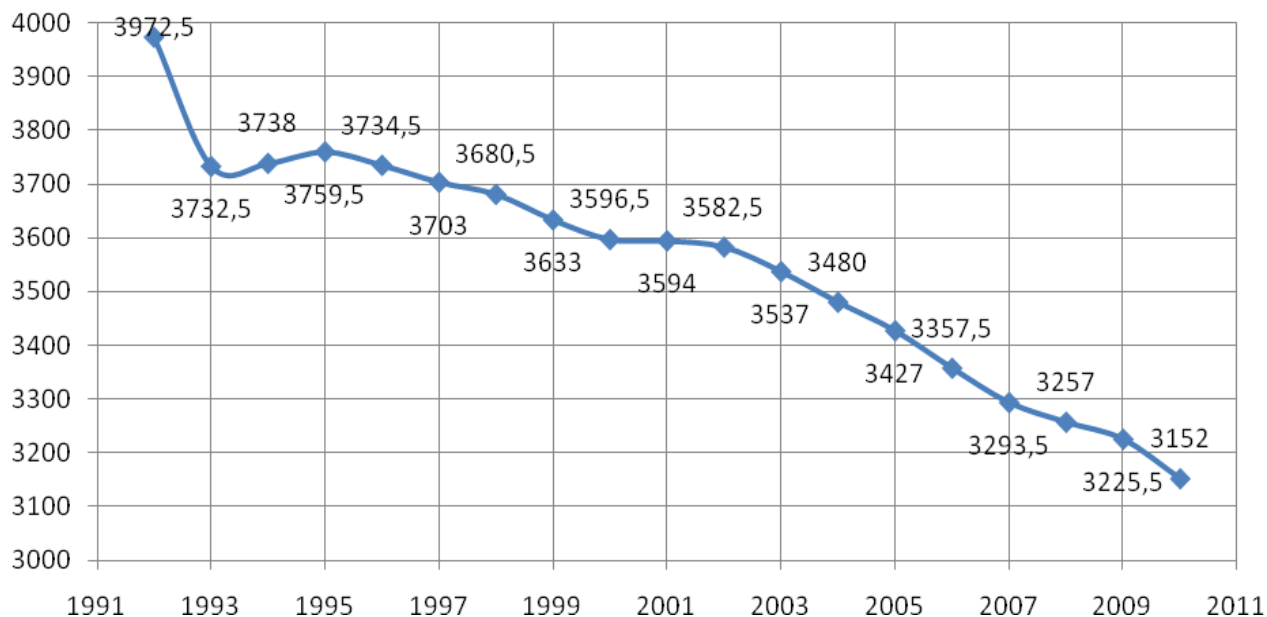
Loksa linn asub Põhja-Eestis Harjumaa kirdeosas Pärisea poolsaare lõunaosas Hara lahe ääres Läänemere kaldal. Läbi linna voolab Lahemaa suurim ja pikim jõgi - Valgejõgi, mis suubub Hara lahte ning mille laius linna piires on 10-20 meetrit. Loksa linna pindala on Maa-ameti andmetel $3,82 \text{ km}^2 = 382 \text{ ha}$.

1.1 Rahvastik

1.1.1 Asustustihedus ja aastakeskmine rahvaarv

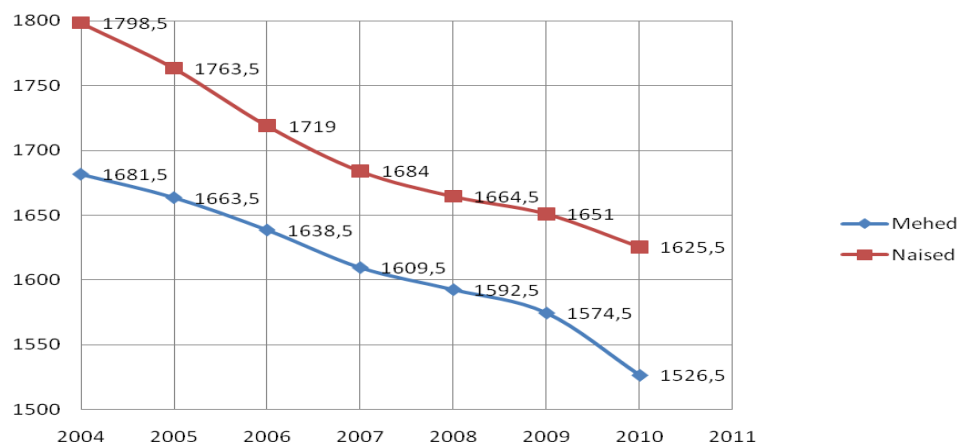
Seisuga 01.01.2011 oli Loksa linna elanikena registreeritud 3094 inimest, mis teeb linna asustustiheduseks 810 inimest/ km^2 kohta.

Loksa linna aastakeskmine rahvaarv on saadud järgmiselt: nt 2009. aasta keskmine rahvaarv = (rahvaarv 01.01.2009 seisuga + rahvaarv 01.01.2010 seisuga) / 2. Jooniselt 1 nähtub, et Loksa linna elanike arv on alates 1992. aastast vähenenud. Suurim langus on toimunud 1992. aastal ja seda seoses Eesti Vabariigi taasiseseisvumisega, kui riigist lahkusid paljud nõukogude okupatsiooni ajal siia elama asunud muulased. Sel aastal langes linna elanike arv 240 inimese võrra. Aastatel 1995-2000 on linna elanike arv langenud aastas keskmiselt ca 30 inimest aastas. Kui aastatel 2000-2002 oli rahvaarvu muutus minimaalne, siis alates 2003. aastast algas jällegi rahvaarvu vähenemine ja seda intensiivsemalt kui aastatel 1995-2000 s.t keskmiselt 47 inimest aastas.

Joonis 1. Loksa linna aastakeskmine rahvaarv aastatel 1992-2010. Allikas: Eesti rahvastikuregister: andmed 2004-2010, Loksa Linnavalitsus: andmed 1992-2003.

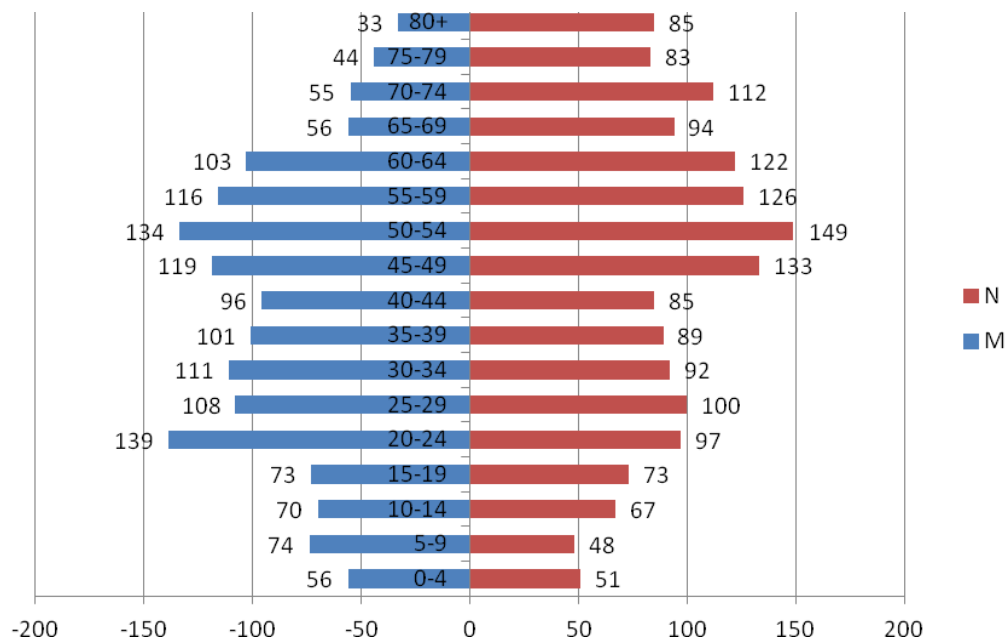
Loksa linnas on mehi stabiilselt aastate lõikes ca 100 (82-117) võrra vähem olnud kui naisi (joonis 2).

Joonis 2. Loksa linna aastakeskmise rahvaarv sooti aastatel 2004-2010. Allikas: Eesti rahvastikuregister.

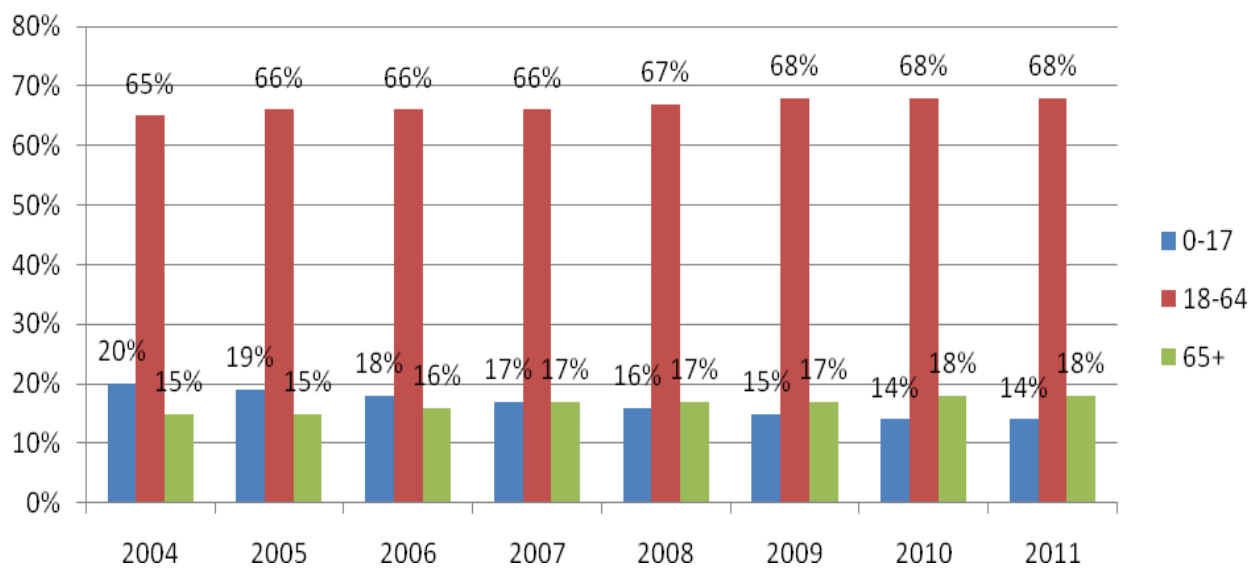
1.1.2 Rahvastiku soo ja vanusjaotus

Loksa linnas on enim 50-54 aastaseid naisi (149 inimest). Meestest kuulub enim isikuid vanuserühma 20-24 (139 inimest) (joonis 3). Kõige arvukamalt on loksalasi vanusegrupis 45-64 e teisisõnu inimesi, kes järgneva kahekümne aasta jooksul pensioniealisteks saavad. Jooniselt nähtub, et kui 0-44. eluaastates ületab meeste arv naiste oma (v.a vanusegrupp 15-19), siis alates 45. eluaastast algab rahvastikus naiste osakaalu tõus. Alates 65. eluaastast on vanusegrupis naisi enamasti ca 2 korda enam kui samaealisi mehi.

Joonis 3. Loksa linna rahvastiku püramiid 1. jaanuar 2011 seisuga. Allikas: Eesti rahvastikuregister.

18-64-aastaste linnaelanike osakaal on kogu linna rahvastikust aastatel 2004-2011 tõusnud 65%-lt 68%-ni. Samas on alaealiste hulk viimase 7 aasta jooksul langenud 20%-lt 14%-ni. Vanemate kui 64 inimeste osakaal on suurenenud 15%-lt kuni 18%-ni (joonis 4).

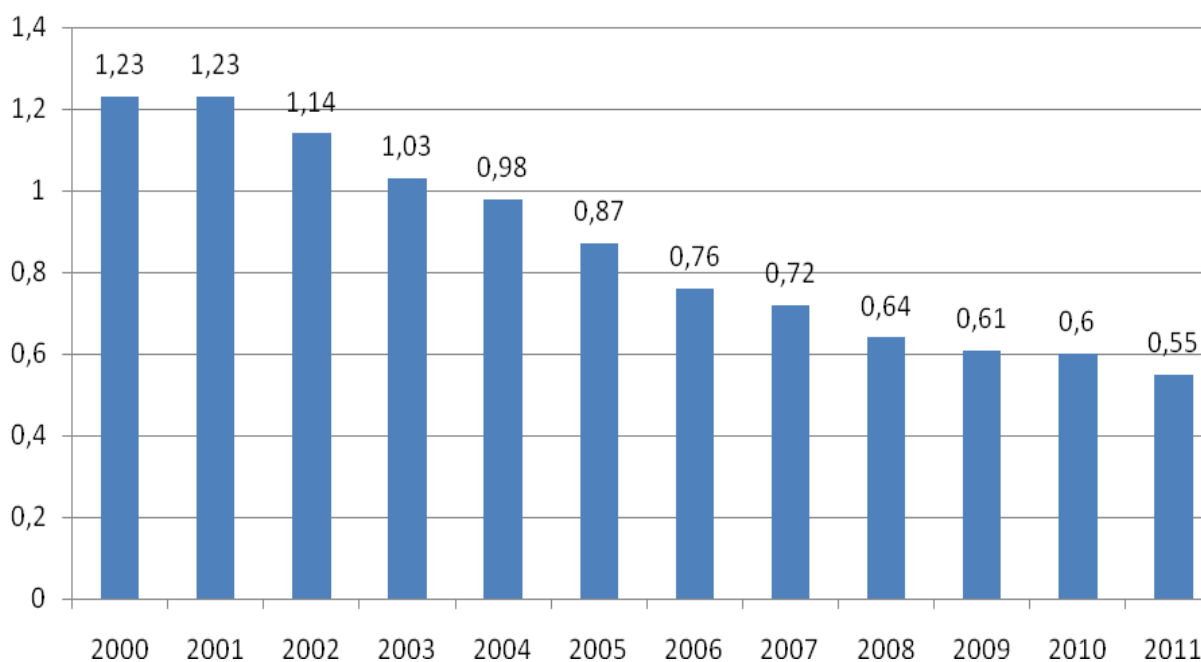

Joonis 4. Lõksa linna elanike vanuseline koosseis aastatel 2004-2011, alaealised 0-17, täisealised 18-64, pensioniealised 65+. Allikas: Eesti rahvastikuregister.

1.1.3 Demograafiline tööturusurveindeks

Demograafiline töösurveindeks on eelseisval kümnendil tööturule sisenevate noorte (5-14-aastased) ja sealt vanuse tõttu potentsiaalselt lahkuvate inimeste (55-64-aastased) suhe. Kui indeks on ühest suurem, siseneb järgmisel kümnendil tööturule rohkem inimesi kui sealt vanaduse tõttu potentsiaalselt välja langeb. Näitaja võimaldab arendada strateegilisi suundi, kavandada erinevaid programme olukorra tasakaalustamiseks.

Joonisel 5 esitatud andmete kohaselt peaks aastani 2013 sisenema tööturule mõnevõrra rohkem inimesi kui sealt vanaduse tõttu välja langeb. Aastast 2014 peaks aga aasta aastalt sisenema tööturule vähem inimesi kui sealt vanuse tõttu välja langeb. Nimetatud asjaolu on põhjustatud inimeste, vanuses 45-64, suurest ning alaealiste väikesest osakaalust linna elanikkonnast. Võttes aluseks joonisel 3 väljatoodud Loksa linna rahvastikupüramiidi, võib väita, et demograafilise tööturusurveindeksi langustendents jätkub veel mõnda aega.

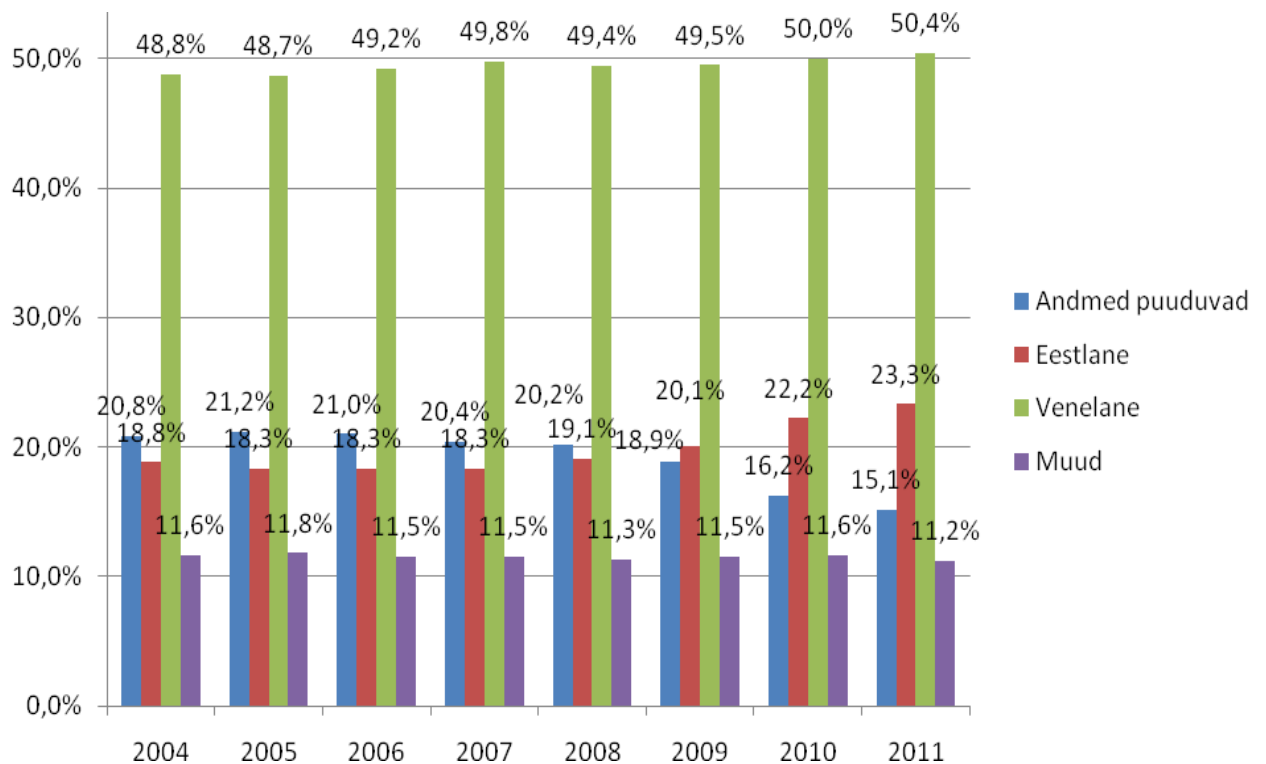

Joonis 5. Loksa linna demograafiline tööturusurveindeks aastatel 2000-2011. Allikas: Statistikaameti Statistika andmebaas, tabel RV06 (2000-2003), Eesti rahvastikuregistri andmetel arvatud: andmed 2004-2011.

1.1.4 Rahvastiku rahvuslik jaotuvus

Ülevaate Loksa linna elanike rahvuslikust koosseisust saab jooniselt 6, kus on ära toodud arvukamalt esindatud rahvuste esindajate osakaal rahvastikust. 01.01.2011 seisuga on üle poole (50,4%) linnaelanikest rahvuselt venelased, ligi veerand (23,3%) eestlased. Lisaks peab 6% end ukrainlasteks ja 2% valgevenelasteks. Rahvuse andmed puuduvad 15% elanikest - nimetatud asjaolu on tingitud sellest, et andmed emakeele, rahvuse, hariduse ja tegevusala kohta on statistilised andmed, mille esitamine on vabatahtlik. Statistilised andmed puuduvad suurel osal alaealistel, kellel oma vanuse tõttu on asjaajamist rahvastikuregistri toimingutega (sündide, surmade, elukohtade registreerimine) minimaalselt, mistõttu on ka statistilised andmed puudulikud.

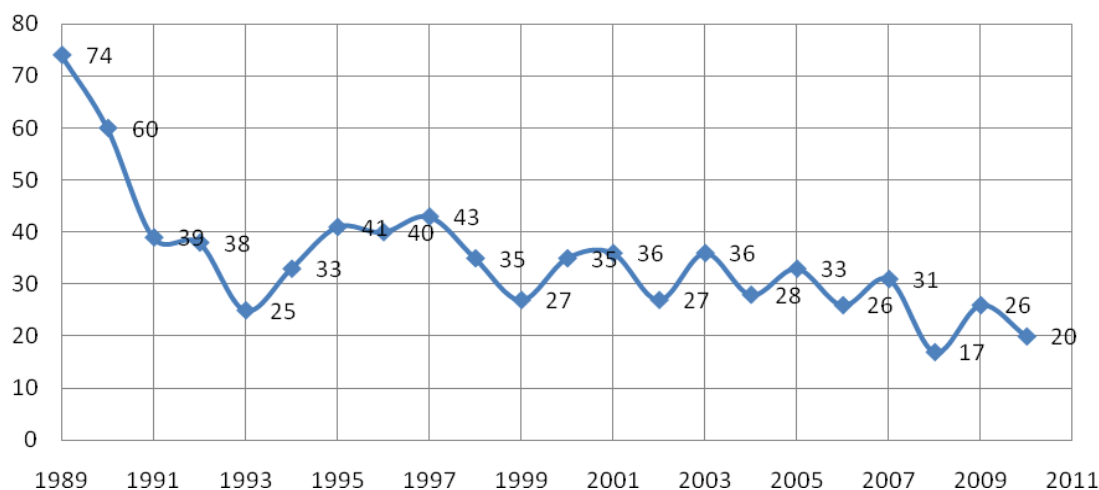
Viimaste aastate jooksul on rahvastikuregistri andmed täienenud s.t inimeste osakaal, kellele registris andmed oma rahvuse kohta puuduvad on alates 2008. aastast vähenenud 20,4%-st 15,1%-ni. Venelaste osakaal elanikest on aastatel 2004-2011 olnud vahemikus 48,7%-50,4% (1,7%-line vahe). End eestlasena määratlevate inimeste osakaal on alates 2007. aastast suurenenud 18,3%-lt 23,3%-ni (tõusnud ca 5%). Muude rahvuste osakaal on väljatoodud aastatel püsinud stabiilselt 11,2-11,8% vahemikus (joonis 6).

Joonis 6. Loksa linna elanike rahvuslik koosseis aastatel 2004-2011. Allikas: Eesti rahvastikuregister.

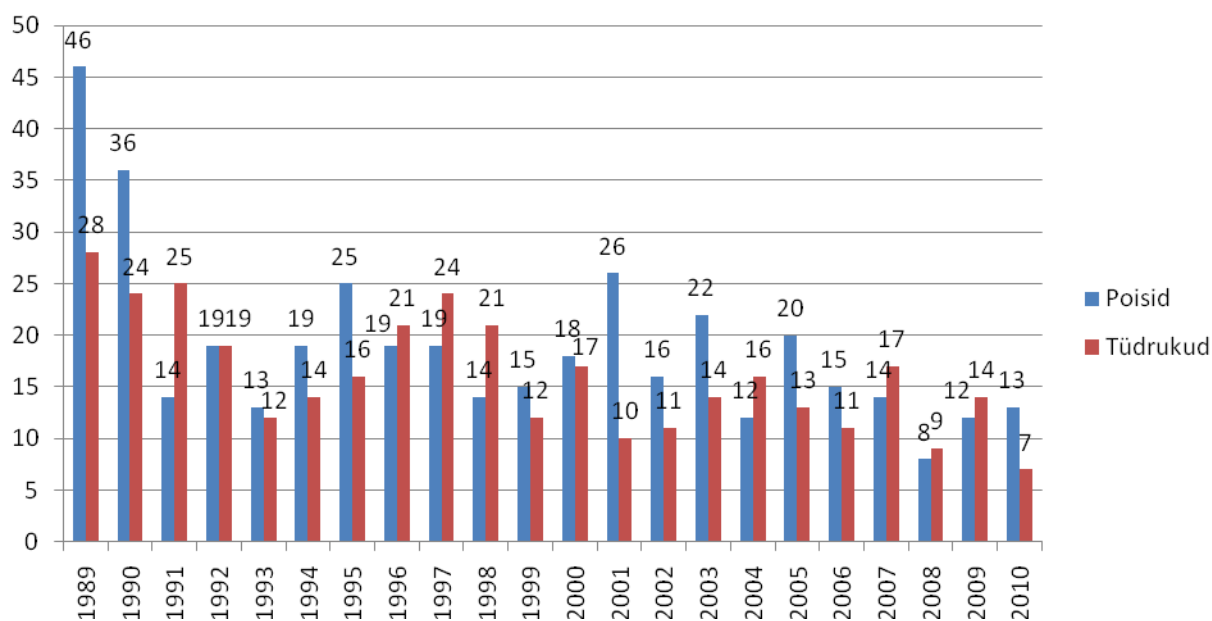
1.1.5 Elussünnid ja abordid

Elussünd on elutunnustega lapse sünd sõltumata raseduse kestusest. Jooniselt 7 nähtub, et 1980.-ndatel aset leidnud „beebibuum“ lõppes 1990. aastal, misjärel alates 1991. aastast on linnas aasta aastalt sündide arv mõnevõrra vähenenud. Lisaks tingis sündide arvu vähenemise muulaste väljaränne oma kodumaale. Kui 1990.-ndatel sündis aastas juurde keskmiselt 36 last, siis perioodil 2000-2010 sündis keskmiselt aastas ca 27 last s.t keskmiselt 10 last aastas vähem kui möödunud aastakümnel. Kui aastatel 1995-1997 sündis aastas üle 40 lapse, siis aastatel 2008 ja 2010 on sündinud kuni 20 last aastas.

Joonis 7. Elussünnide arv Loksa linnas aastatel 1989-2010. Allikas: Statistikaameti Statistika andmebaas, tabel RV112.

Loksa linnas on aastatel 1989-2010 sündinud rohkem poisse (415) kui tüdrukuid (355) (joonis 8).

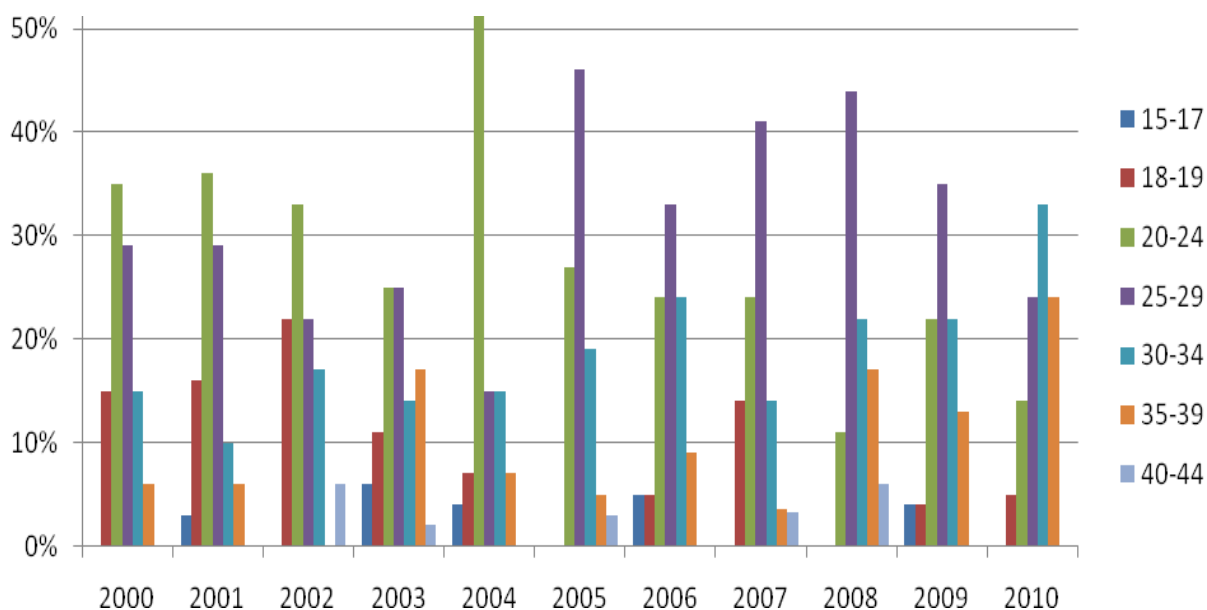

Joonis 8. Elussünnid Loksa linnas soo lõikes aastatel 1989-2010. Allikas: Statistikaameti Statistika andmebaas, tabel RV112.

Tabelis 1 ja joonisel 9 on esitatud elussünnid protsentides ema vanuse järgi aastatel 2000-2010. Jooniselt nähtub, et kui aastatel 2000-2004 moodustasid suurima hulga sünnitanutest naised vanuses 20-24 aastat, siis aastatel 2005-2009 sünnitasid kõige rohkem naised vanuses 25-29 ning aastal 2010 naised vanuses 30-34 aastat s.t sünnitanute vanus on viimasel aastakümnel tõusnud. Lisaks on suurenenud ka 35-39-aastaste sünnitanute osakaal. Ka Harjumaa üldistes näitajates on täheldatav vanuserühma 25-39 sünnitajate arvu tõus ja seda alates 2004. aastast. Alaealisi ja vanuses 40+ sünnitanuid on viimase 10 aasta jooksul Loksa linnas olnud kuni 6% sünnitanute koguarvust. Vähenenud on 18-19-aastaste sünnitanute hulk.

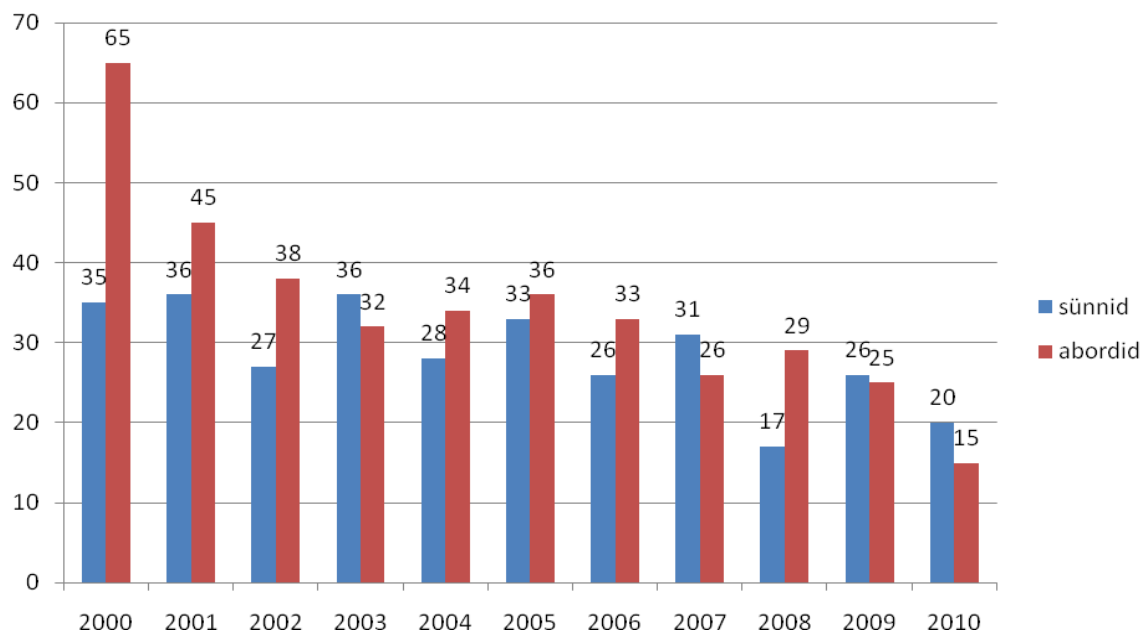
Tabel 1. Elussünnid väljendatuna protsentides sünnitanute arvust aastas Loksa linnas ema vanuse järgi aastatel 2000-2010. Allikas: Eesti Meditsiiniline Sünniregister.

	15-17	18-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44
2000		15%	35%	29%	15%	6%	
2001	3%	16%	36%	29%	10%	6%	
2002		22%	33%	22%	17%		6%
2003	6%	11%	25%	25%	14%	17%	2%
2004	4%	7%	52%	15%	15%	7%	
2005			27%	46%	19%	5%	3%
2006	5%	5%	24%	33%	24%	9%	
2007		14%	24%	41%	14%	4%	3%
2008			11%	44%	22%	17%	6%
2009	4%	4%	22%	35%	22%	13%	
2010		5%	14%	24%	33%	24%	

Joonis 9. Elussünnid väljendatuna protsentides sünnitanute arvust aastas Loksa linnas ema vanuse järgi aastatel 2000-2010. Allikas: Eesti Meditsiiniline Sünniregister.

Joonise 10 andmetel on abortide arv Loksa linnas suur, olles enamasti suurem kui sündide arv v.a aastatel 2003, 2007, 2009 ja 2010. Põhjuseks võib olla iseeneslike abortide suur osakaal, vajakajäämine pereplaneerimise kvaliteedis, väljakujunemata väärtushinnangud, majanduslik olukord. Positiivne on asjaolu, et abortide arv on viimase kümne aasta jooksul vähenenud – kui aastal 2000 teostati 65 aborti, siis aastal 2010 vaid 15, mis on ca 4 korda vähem. Põhjuseks on rahvaarvu vähenemine, elanike teadlikkuse tõus pereplaneerimises.

Joonis 10. Abortide arv võrreldes sündide arvuga Loksa linnas aastatel 2000-2010. Allikas: Statistikaameti Statistika andmebaas, tabel RV112: sündide arv, Raseduskatkestusandmekogu: abortide arv.

Raseduse ajal suitsetajate osakaal on aastatel 2005-2010 varieerunud 13%-21% vahel, olles kõrgeim aastal 2007 ja madalaim aastal 2009 (tabel 2). Võrreldes Harjumaaga (“Harjumaa terviseprofiil ja tervisedenduse tegevuskava 2010-2013” tabel 3) on nimetatud näitaja Loksa linnas väga kõrge. Näiteks kui Loksa linnas oli suitsetavate rasedate osakaal aastatel 2006-2008 vastavalt 14%, 21% ja 17%, siis Harjumaal tervikuna oli nimetatud näitaja vastavalt 8%, 7,6% ja 7% - seega ligi kahekordne vahe, aastal 2007 isegi ca kolmekordne.

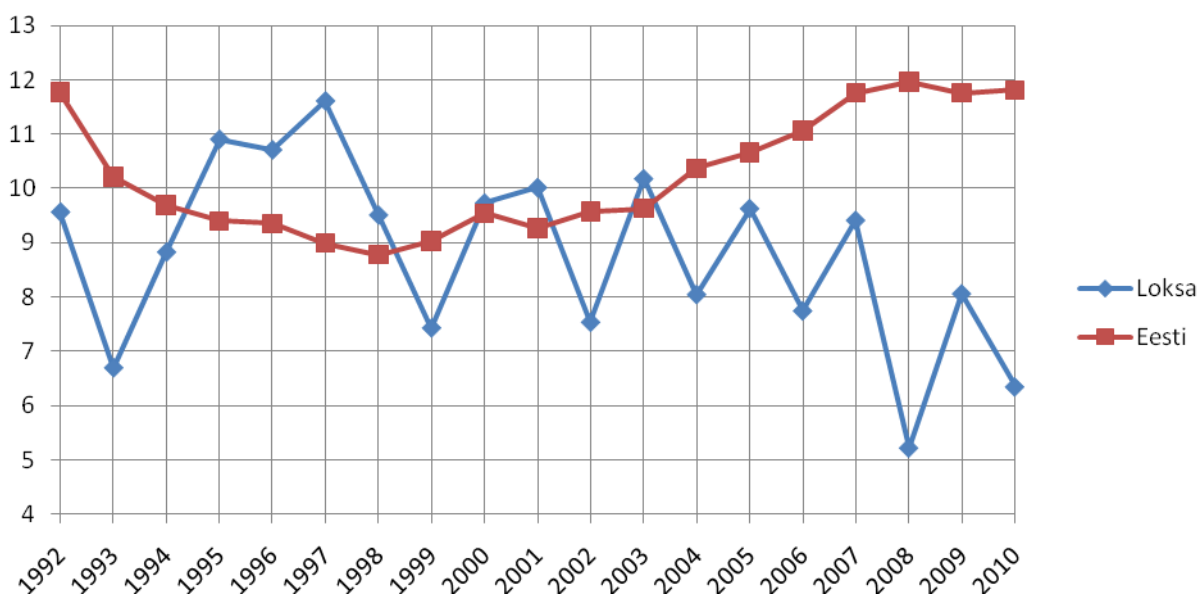
Tabel 2. Raseduse ajal suitsetavate naiste arv Loksa linnas võrreldes rasedate koguarvuga 2005-2010. Allikas: Eesti Meditsiiniline Sünniregister.

Aasta	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Suitsetavate rasedate arv (arvestatud ainult sünnitanud naisi)	5	3	6	3	3	3
Rasedate arv	37	21	29	18	23	21
Suitsetavate rasedate osakaal rasedatest	14%	14%	21%	17%	13%	14%

Niivõrd kõrge suitsetajate osakaal nõuab kindlasti suitsetamisvastaste sotsiaalkampaaniate intensiivistamist, nimetatud sihtgrupi riskikäitumisele tuleks rohkem tähelepanu pöörata. Epidemioloogilised uurimused on tõestanud, et suitsetanutel on suurem tõenäosus iseenesliku abordi tekkeks, ka emakavälisest rasedusest esineb suitsetajatel sagedamini.

Sündimuse üldkordaja (sündide arv 1000 elaniku kohta) arvutatakse jagades elussündide arvu aastas aasta keskmise rahvastikuga ning korrutades 1000-ga. Tegu on suhtarvuga, mis võimaldab võrdlust teiste kohalike omavalitsuste ja kogu Eesti vastava näitajaga. Joonisel 11 on esitatud Loksa linna sündimuse üldkordaja võrdlus kogu Eesti vastava näitajaga. Jooniselt selgub, et kui aastatel 1995-2001 on Loksa linna sündimuse üldkordaja enamasti kogu Eesti omast kõrgem (v.a 1999), siis alates aastast 2004 algas Eesti sündimuse üldkordaja tõus, millele vastab Loksa linna sündimuse üldkordaja langus. Kui Loksa linna ja kogu Eesti aastate 1992-1999 keskmised sündimuse üldkordajad on omavahel võrreldavad (Loksa 9,4, Eesti 9,6), siis aastate 2000-2010 keskmise sündimuse üldkordajates on vahe suurenenud Loksa (6,3) ja Eesti (11,8) s.t Eesti vastava näitaja on tõusnud, Loksa oma aga langenud. Madal sündimuse kordaja Loksal on tingitud tõenäoliselt sünnitusealiste naiste vähesest osakaalust elanike arvust ja kõrge abortide arvust.

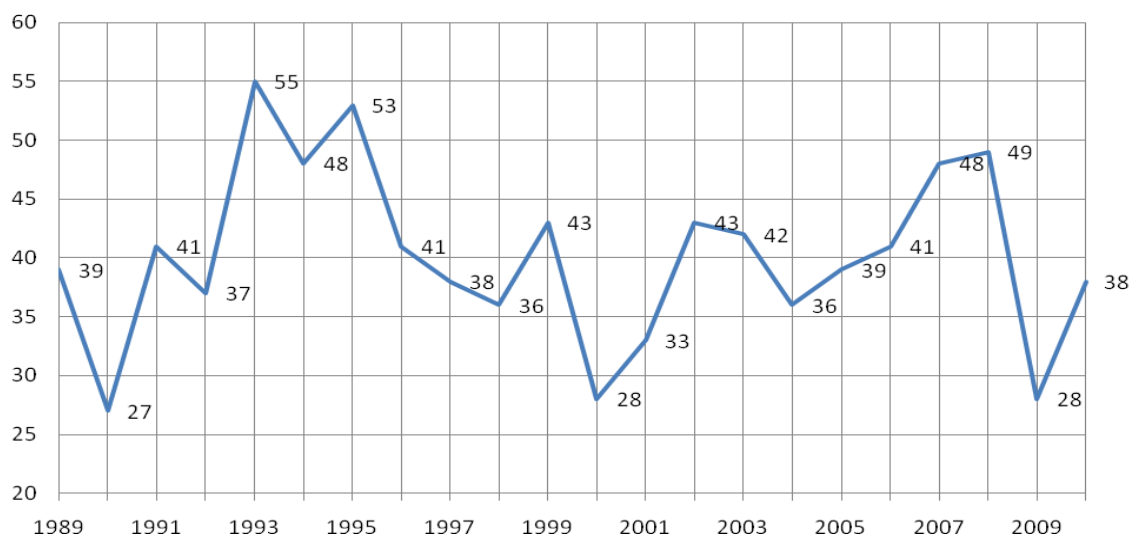
Võrdluseks, kui Loksa linnas oli 2008. aastal sündimuse üldkordaja vaid 5,2, Harjumaal oli vastava näitaja väärtuseks antud aastal 14,2 –ligi kolmekordne vahe.

Joonis 11. Loksa linna sündimuse üldkordaja võrreldes kogu Eesti vastava näitajaga aastatel 1992-2010. Allikas: Statistikaameti Statistika andmebaas, tabel RV030 (sündimuse üldkordaja Eestis), RV112 (sündide arv Loksal), Eesti rahvastikuregister (aasta keskmine rahvastik).

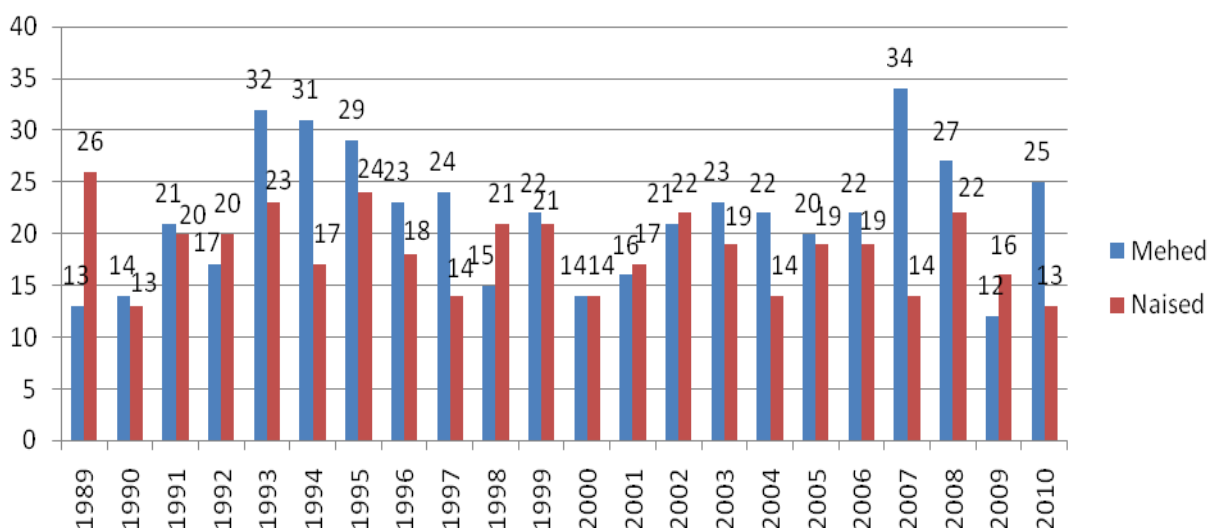
1.1.6 Surmajuhtude arv

Viimasel paaril aastakümnel on aastas registreeritud linnaelanike surmi vahemikus 27-55 (joonis 12). Jooniselt nähtub, et aastakümne vahetusel on surmade arv väiksem kui aastakümne sees - aastatel 1990, 2000 ja 2009 registreeriti aastas vaid 27-31 linnaelaniku surm, samas kui üheksakümnendate keskel ületas surmade arv 50 piiri. 2000-ndatel aastatel registreeriti suurim arv surmi aastatel 2007 ja 2008.

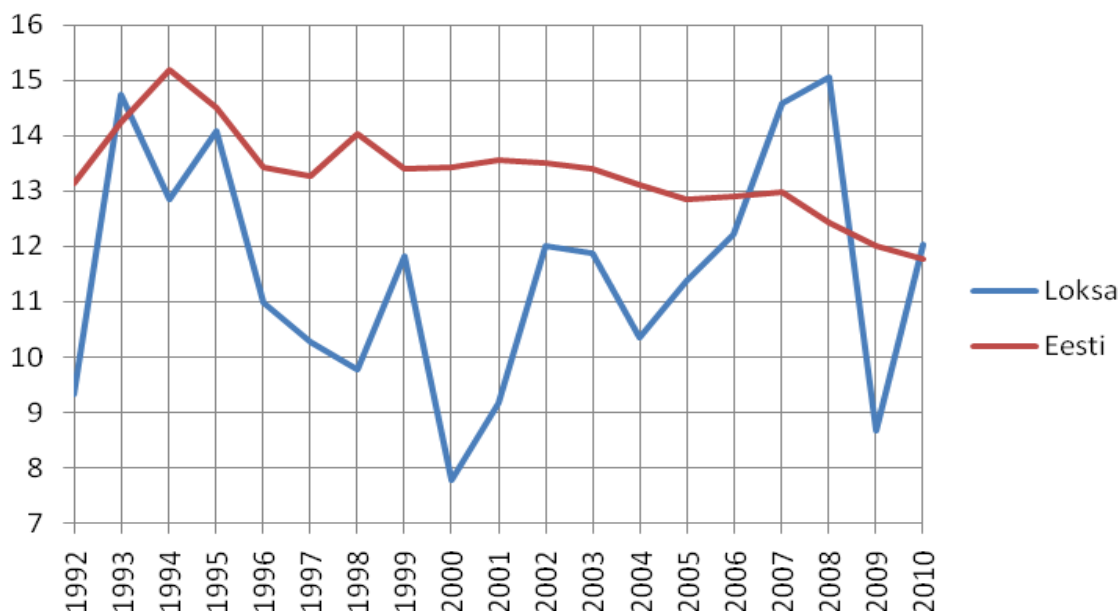
Joonis 12. Surmade arv aastas Loksa linnas aastatel 1989-2010. Allikas: Statistikaameti Statistika andmebaas, tabel RV49.

Enamasti on aastas surnuna registreeritud rohkem mehi kui naisi v.a aastad 1989, 1992, 1998, 2000-2002 ja 2009 (joonis 13).

Joonis 13. Surmade arv soo lõikes Loksa linnas aastatel 1989-2010. Allikas: Statistikaameti Statistika andmebaas, tabel RV49.

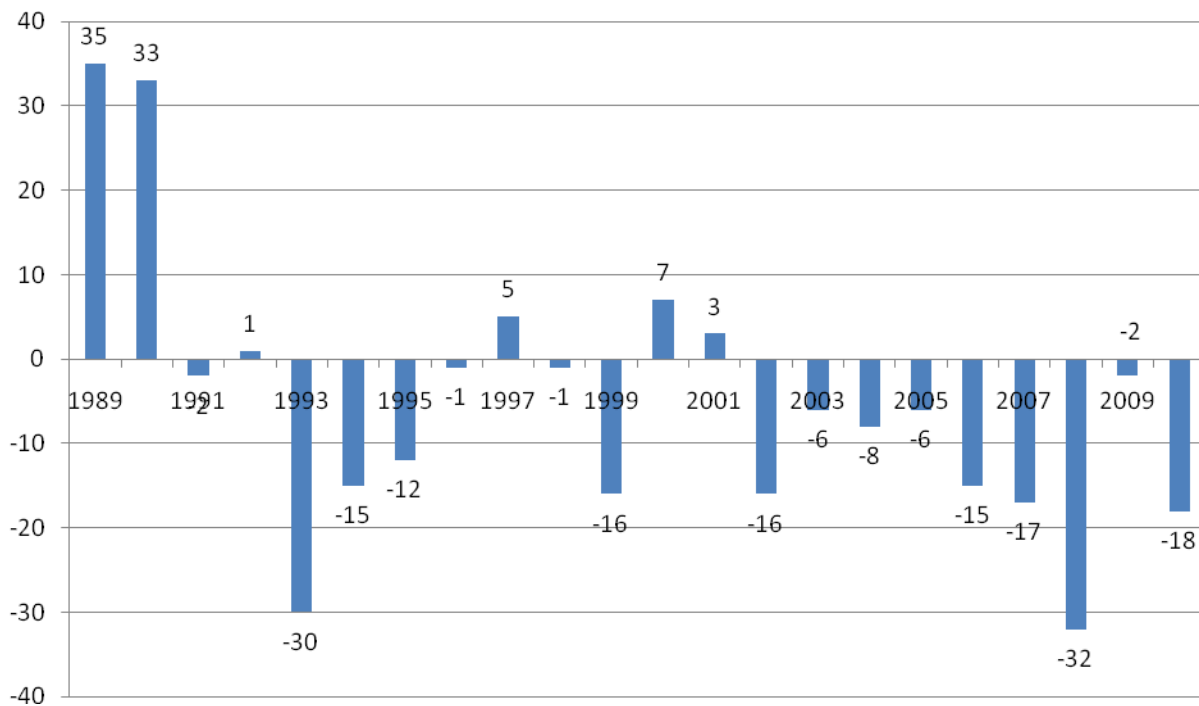
Suremuse üldkordaja (surmade arv 1000 elaniku kohta) arvutatakse jagades surmade arvu aastas aasta keskmise rahvastikuga ning korrutades 1000-ga. Tegu on suhtarvuga, mis võimaldab võrdlust teiste kohalike omavalitsuste ja kogu Eesti vastava näitajaga. Joonisel 14 on toodud Loksa linna suremuse üldkordaja võrdlus kogu Eesti vastava näitajaga. Kogu Eesti suremuse üldkordaja on püsinud viimase paarikümne aasta jooksul stabiilselt vahemikus 12-14 surma 1000 inimese kohta v.a aastad 1994 ja 1995, mil kordaja ületas 14 piiri. Loksa linna vastav näitaja suurus on varieerunud ajas, olles enamasti kogu Eesti vastavast näitajast madalam v.a aastad 1993, 2007 ja 2008. Sellest tuleneb, et Loksa linnas sureb keskmiselt 1000 inimese kohta aastas vähem inimesi kui kogu Eestis tervikuna.

Joonis 14. Loksa linna suremuse üldkordaja võrreldes kogu Eesti vastava näitajaga aastatel 1992-2010. Allikas: Statistikaameti Statistika andmebaas, tabel RV030 (suremuse üldkordaja Eestis), RV49 (surmade arv Loksal), Eesti rahvastikuregister (aasta keskmine rahvastik).

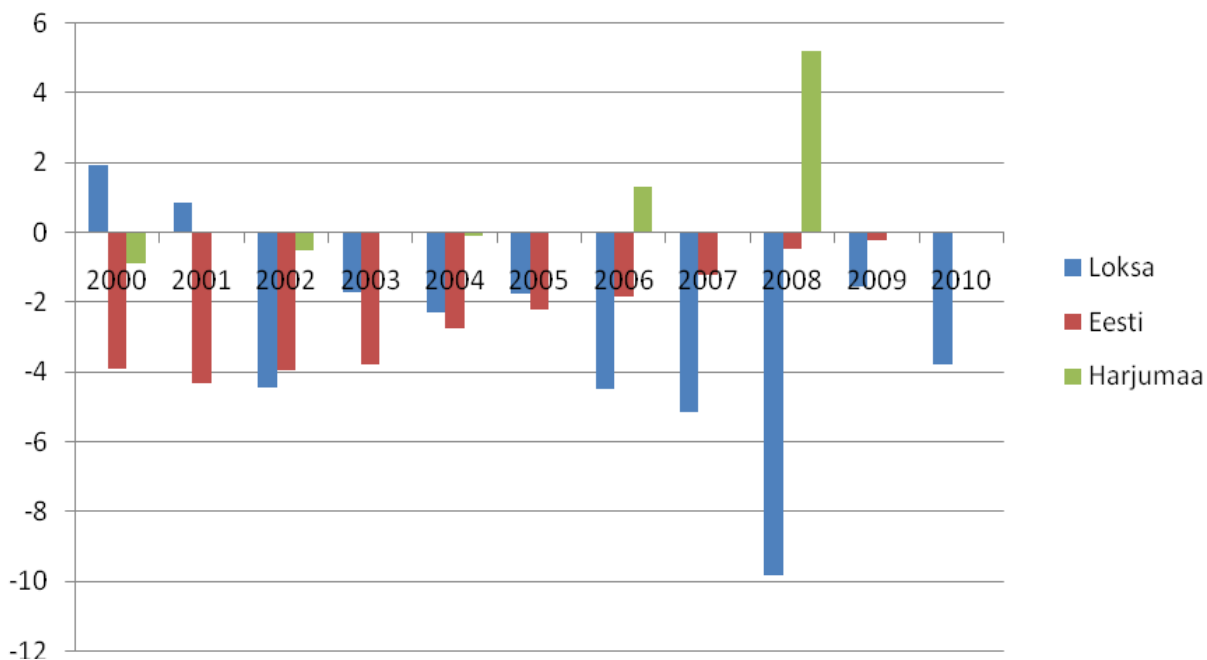
1.1.7 Loomulik iive

Loomulik iive näitab piirkonna rahvaarvu muutust kindla ajavahemiku (aasta) jooksul, mis moodustub sünni- ja surmajuhtude vahena. Joonisel 15 on välja toodud loomulik iive Loksa linnas aastatel 1989-2010. Aastatel 1989 ja 1990 oli linna loomulik iive positiivne. Alates 1991. aastast on loomulik iive Loksal reeglina negatiivne v.a aastatel 1992, 1997, 2000 ja 2001, mil sündis rohkem lapsi kui aastas suri elanikke. Loomulik iive oli madalaim aastatel 1993 (-30), mil sündis 25 last ja suri 55 inimest ja aastal 2008 (-32), mil sündis 17 last ja suri 49 inimest.

Joonis 15. Loomulik iive Loksa linnas aastatel 1989-2010. Allikas: Statistikaameti Statistika andmebaas, tabel RV49 ja RV112 (sünnid-surmad).

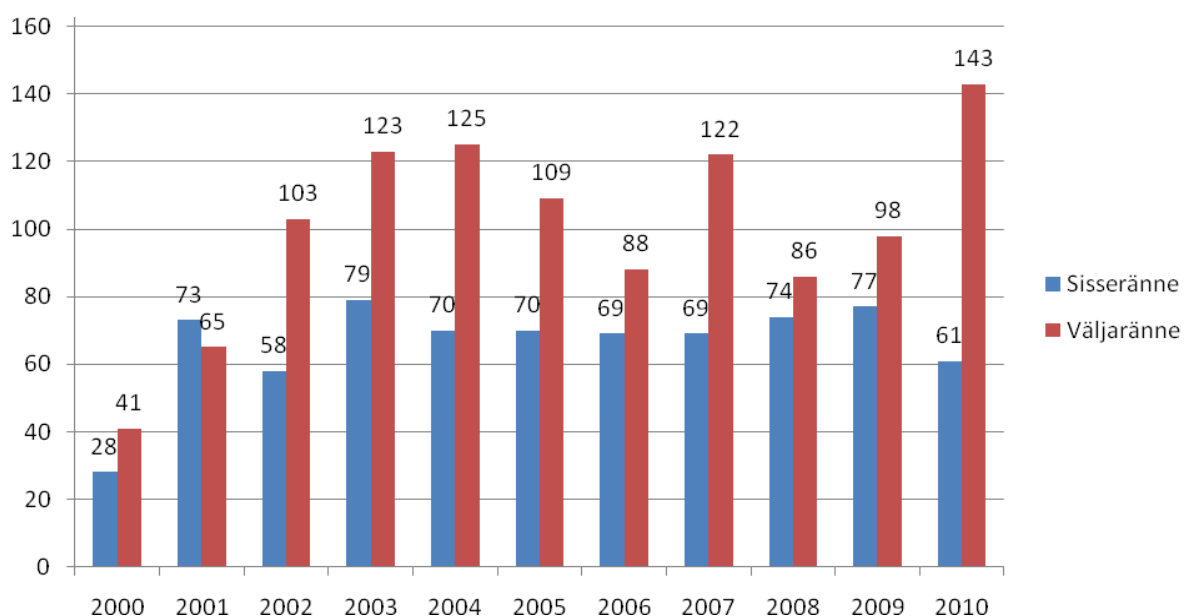
Loomuliku iibe kordaja on aasta elussündide ja surmajuhtude arvu vahe 1000 aastakeskmise elaniku kohta ning see võimaldab võrdlust teiste kohalike omavalitsuste ja Eesti vastava näitajaga. Joonisel 16 on võrreldud Loksa linna, Eesti ja Harju maakonna loomuliku iibe üldkordajaid aastatel 2000-2010. Eestis ja Harjumaal keskmiselt on iibe kordaja aastatel 2000-2009 pidevalt paranenud ning Harjumaal isegi positiivseks muutunud. Ka Eesti loomuliku iibe üldkordaja on 2010. aastal positiivne s.t 0,03. Aastatel 2000-2005 on loomuliku iibe üldkordaja Loksa linnas olnud kõrgem kui kogu Eesti vastav näitaja (v.a aasta 2002). Seevastu alates aastast 2006 on Loksa linna loomuliku iibe üldkordaja Eesti vastavast näitajast madalam.

Joonis 16. Loksa linna loomuliku iibe üldkordaja võrdlus kogu Eesti ja Harjumaa vastava väärtusega aastatel 2000-2010. Allikas: Statistikaameti Statistika andmebaas, tabel RV030 (loomuliku iibe kordaja Eestis), “Harjumaa terviseprofiil ja tervisedenduse tegevuskava 2010-2013” joonis 8 (loomuliku iibe üldkordaja Harjumaal), loomuliku iibe üldkordaja Loksal on arvatatud jooniste 11 ja 14 andmete põhjal.

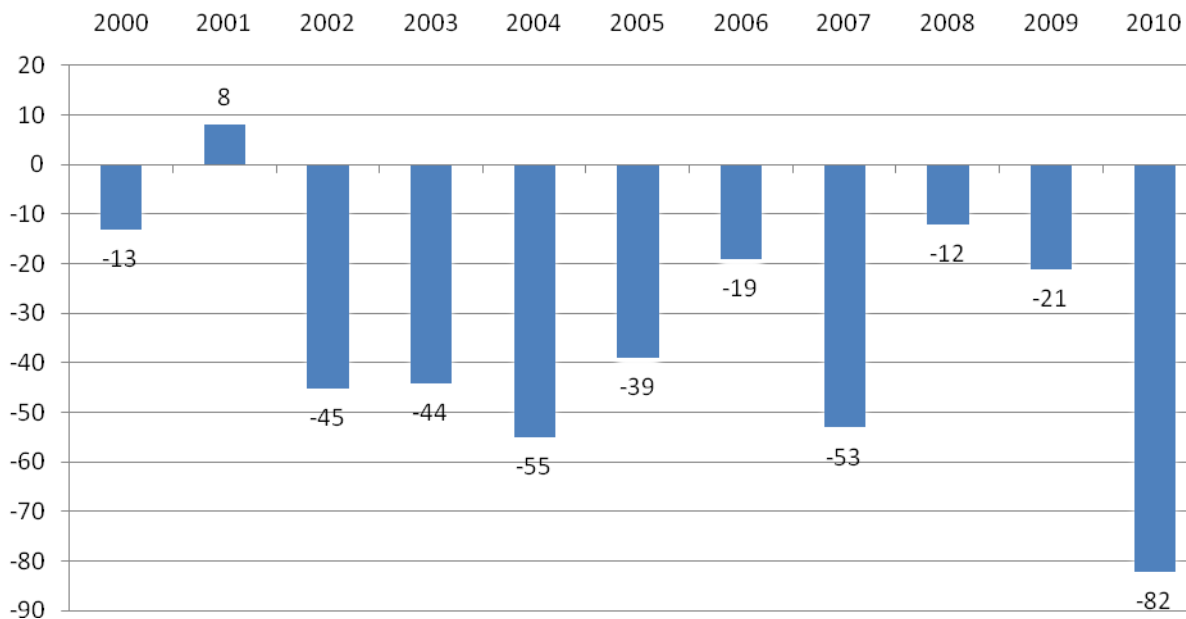
1.1.8 Ränne

Ränne (migratsiooni) all mõeldakse inimeste elu- või töökoha (geograafilises mõttes) vahetamist. Sisseränne Loksa linna ja väljaränne Loksa linnast on esitatud joonisel 17. Viimasel kümnel aastal on väljaränne ületanud sisserännet v.a aasta 2001, kui Loksa Laevatehase AS viis läbi kampaania personali kinnistamiseks –töötajatele võimaldati Loksale ümberasumisel soodustingimustel eluruume. Alates 2001. aastast on sisseränne püsinud stabiilsena: linna on oma elukoha registreerinud aastas keskmiselt 60-80 inimest. Väljaränne oli suurim 2010. aastal, seoses linna suurima tööandja tegevusega (koondamised aprillis 2010, tööjõu väljavool, sh välisriikidest pärit töötajate lahkumine tellimuste vähenemise tõttu, tööjõu sissetoomise katkemine). Lisaks tingib väljarände ka gümnaasiumi lõpetamise järgselt hariduse omandamine Tallinnas ja mujal Eestis. Väljaränne oli suur ka aastatel 2003-2004 ning 2007.

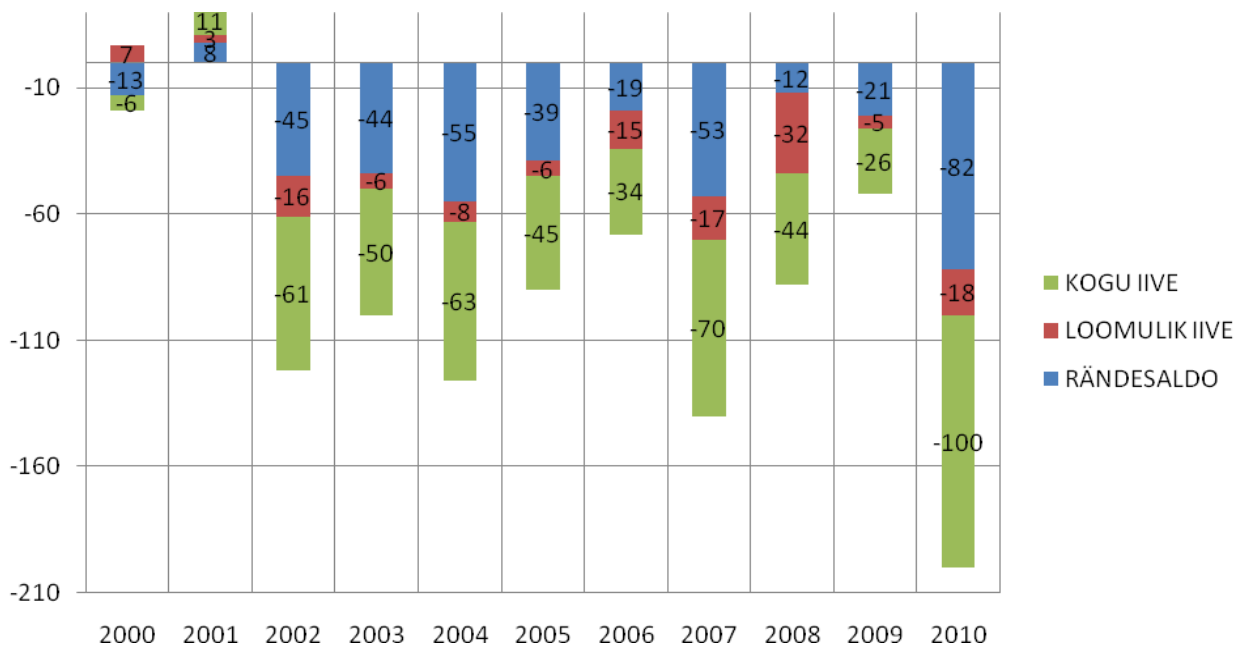
Joonis 17. Sisse- ja väljaränne Loksa linna aastatel 2000-2010. Allikas: Statistikaameti Statistika andmebaas, tabel RVR01 (joonisel ei kajastu rahvaarvu vähenemine seoses elamislubade lõppemisega).

Rändesaldo näitab piirkonna rahvaarvu muutust sisse- ja väljarände tagajärjel kindla ajavahemiku (aasta) jooksul. Loksa linna rändesaldo aastatel 2000-2010 on esitatud joonisel 18. Kui võrrelda omavahel sisse- ja väljarände vahet nähtub, et väljaränne ületab suuresti sisserännet, mistõttu on linna rändesaldo aastatel 2000-2010 negatiivne v.a aasta 2001, mil rändesaldoks on +8. Aastakümne madalaim rändesaldo (-82) oli 2010. aastal.

Joonis 18. Rändesaldo Loksa linnas aastatel 2000-2010. Allikas: Statistikaameti Statistika andmebaas, tabel RVR01.

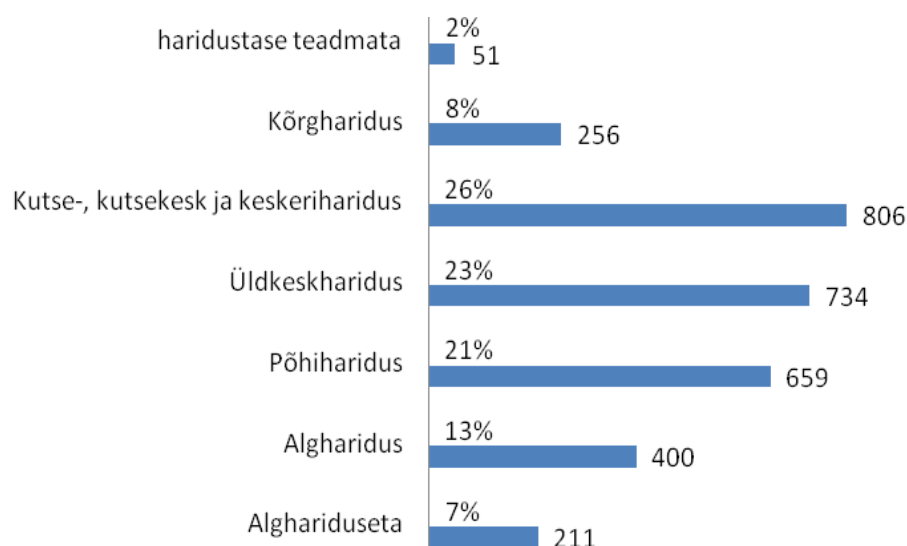
Rändesaldo ja loomulik iive moodustavad koguiibe e rahvaarvu kogumuutuse. Loksa linna koguiibe on väljendatud joonisel 19 rändesaldo ja loomuliku iibe summana.

Joonis 19. Loomulik iive ja rändesaldo Loksa linnas aastatel 2000-2010. Allikas: Statistikaameti Statistika andmebaas, tabel RVR01 (rändesaldo), joonis 15 (loomulik iive), kogu iive saadud eelnevate andmete liitmisel.

1.1.9 Elanikkonna haridustase

Joonis 20 näitab erineva haridustasemega Loksa linna elanike osakaalu kogu rahvastikust. Aastal 2000 oli kõrgharidusega elanikke Loksa linnas 256. See on ainult 8% rahvastikust. Keskharidusega inimesi on 734 s.t ligi veerand elanikkonnast, kutse-, kutsekesk- ja keskeriharidusega inimesi on 806 ehk 26% elanikest, 1/5 elanikkonnast on põhiharidusega, 13% algharidusega ja 7% alghariduseta. Kõige enam on Loksa linna elanikel kutse-, kutsekesk- ja keskeriharidus. Madal haridustase on väga oluline tervisemõjur. See soodustab tööpuudust ja vaesust. Statistika näitab, et Loksa linnas oleks eelkõige vaja töökohti, mis nõuavad keskeri või kutseharidust. Andmed on esitatud 2000. aasta seisuga, mis käesolevaks ajaks on kahtlemata muutunud, seepärast on täpsemate järelduste tegemiseks vajalikud uuenenud andmeid, mida on võimalik saada 2012. aastal läbiviidava rahvaloenduse tulemusena.

Joonis 20. Loksa linna elanikkonna haridustase aastal 2000. Allikas: Statistikaameti Statistika andmebaas, tabel RL301.

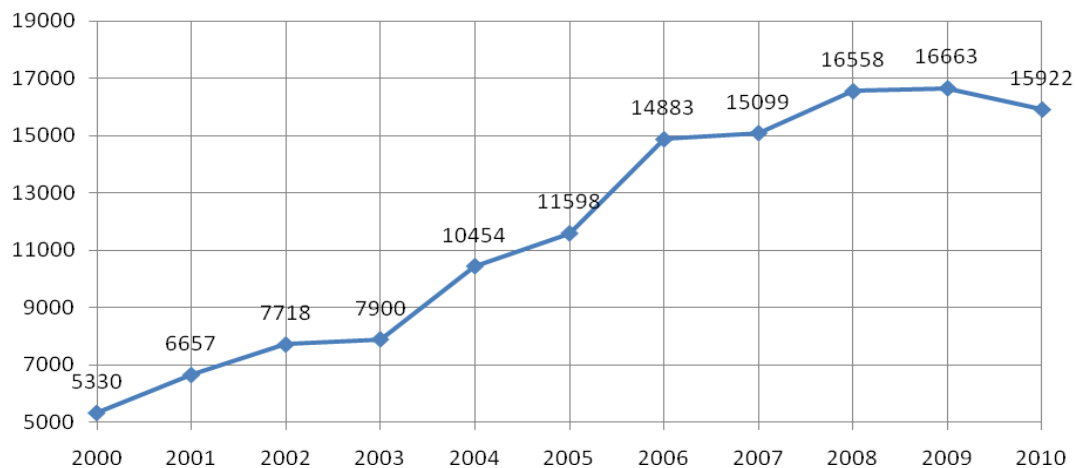
1.2 Loksa linna eelarve ja tulumaksu laekumine

Järgnevalt on vaadeldud linna eelarvet ja tulumaksu laekumist ühe elaniku kohta aastatel 2000-2010. Saamaks reaalselt ülevaadet, ei võeta aluseks mitte volikogu poolt kinnitatud eelarvetulud, vaid eelarvetuludena käsitletakse edaspidi majandusaasta aruandes nähtavat eelarve täitmist. Tabelist 3 on näha, et Loksa linna eelarvetulude maht on tõusnud 19 miljonilt kroonilt 2000. aastal 53,9 miljonini 2008. aastal – suurenenud ca 10 aastaga enam kui 2 korda. Tulumaksu laekumise haripunkt jäi samuti aastasse 2008, mil linnale laekus 27,5 miljonit krooni, mis on ca 3 korda rohkem kui aastal 2000 (9,87 miljonit). Alates 2009. aastast on täheldatav langus nii eelarvetuludes kui ka tulumaksu laekumises.

Tabel 3. Loksa linna eelarvetulud ja laekunud tulumaks aastatel 2000-2010. Allikas: Loksa linna majandusaasta aruanded 2000-2009, Loksa Linnavalitsuse raamatupidamise osakond.

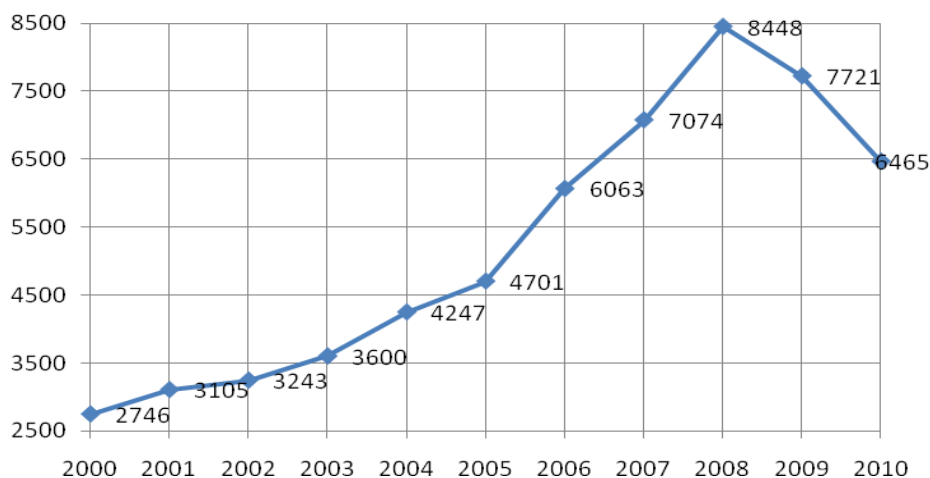
Aasta	Eelarvetulud kroonides	Laekunud tulumaks kroonides
2000	19 169 700	9 874 700
2001	23 926 700	11 159 700
2002	27 650 200	11 619 600
2003	27 943 600	12 734 300
2004	36 379 167	14 778 279
2005	39 746 105	16 110 252
2006	49 970 452	20 357 490
2007	49 727 720	23 298 861
2008	53 928 170	27 515 028
2009	53 640 268	24 903 830
2010	50 187 083	20 378 322

Kohaliku omavalitsuse eelarve jagatuna elanike arvuga iseloomustab omavalitsuse rahalisi võimalusi elanikele tervislikuma elukvaliteedi tagamisel. Loksa linna eelarvetulud ühe elaniku kohta aastatel 2000-2010 on esitatud joonisel 21. Linna eelarvetulud on suurenenud ühe elaniku kohta viimasel aastakümnel kuni aastani 2009. Nt aastatel 2008 ja 2009 (vastavalt 16 558 ja 16 663 krooni) on eelarvetulud ühe elaniku kohta ca kolm korda suuremad kui aastal 2000 (5330 krooni). Nimetatud asjaolu on tinginud linna eelarvetulude mahu pidev tõus, kuid ka linna rahvaarvu järjepidev langus.

Joonis 21. Loksa linna eelarvetulud ühe elaniku kohta aastatel 2000-2010. Allikas: Loksa linna majandusaasta aruanded 2000-2009, Loksa Linnavalitsuse raamatupidamise osakond 2010.

Tulumaksu laekumine on saavutanud oma viimase aastakümne maksimumi aastal 2008, kui elaniku kohta laekus aastas 8 448 krooni tulumaksu (joonis 22) mis on ca 3 korda enam kui aastal 2000 (2746 krooni elaniku kohta). Langus 2009 ja 2010 on tingitud riigi eelarvepoliitikast, ülemaailmsest majanduskriisist ja linna suurima töandja Loksa Laevatehase AS tegevusest. Selle näitajaga võib kirjeldada elanikkonna elatustaset ning võimaldab omavalitsusel planeerida piirkonna arengut, teenuseid ja investeeringuid.

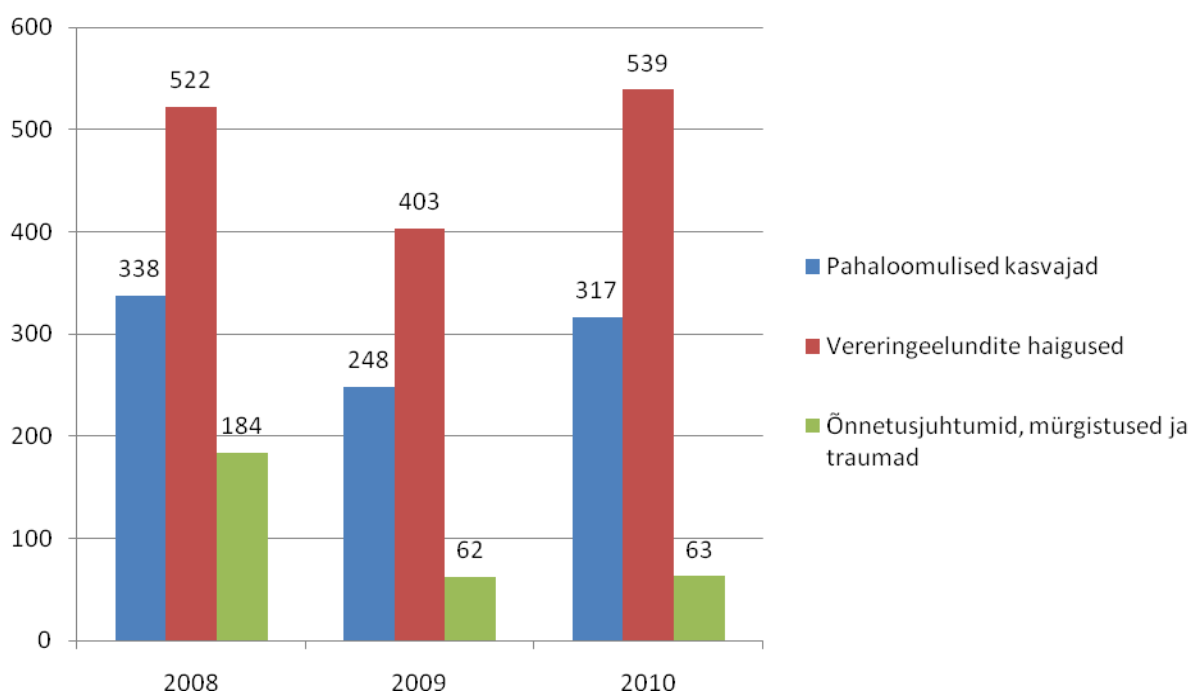
Joonis 22. Laekunud tulumaks kroonides ühe Loksa linna elaniku kohta aastatel 2000-2010. Allikas: Loksa linna majandusaasta aruanded 2000-2009, Loksa Linnavalitsuse raamatupidamise osakond 2010.

1.3 Rahvastiku terviseseisund

Tervise Arengu Instituudi andmetel on Eestis surma ja enneaegse töövõime kaotamise peapõhjuseks südame- ja vereringehaigused. Nendes haigustes on Eesti juhtpositsioonil nii Euroopas kui kogu maailmas. Suremuskordaja on haiguse tõttu surnud inimeste suhtarv. See saadakse valemiga:

haiguse põhjustatud surmade arv aastas jagatakse aastakeskmise rahvaarvuga ning antud arv korrutatakse 100 000.

Jooniselt 23 ja tabelist 4 näitab selgelt, et kõige enam on inimesi surnud vereringeelundite haigustesse. Seda nii Loxsa linnas kui ka kogu Eestis. Vereringehaiguste suremuskordaja langes Loksal 2009. aastal 23% võrra võrreldes 2008. aastaga, kuid tõusis 2010. aastal taas ja seda 136 surmajuhtumi võrra s.t 34%. Suremus pahaloomulistes kasvajatesse langes 2009. aastal 27% võrra, kuid tõusis aastal 2010 28%. Kogu Eestis langes vereringehaiguste suremuskordaja vaid 3% ning suremuskordaja pahaloomulistes haigustesse jäi samale tasemele. Suremuskordaja välispõhjustesse s.t õnnetusjuhtumid, mürgistused ja traumad Loksal langes 2009. aastal lausa 66% ja püsis samal tasemel ka aastal 2010. Kogu Eestis see suremuskordaja jäänud praktiliselt samaks.

Joonis 23. Suremuskordaja pahaloomulistes kasvajatesse, vereringeelundite haigustesse ja välispõhjustesse (õnnetusjuhtumid, mürgistused, ja trauma) 100 000 elaniku kohta Loxsa linnas aastatel 2008-2010. Allikas: Tervise Arengu Instituudi Tervisestatistika andmebaas, tabel SD30.

Tabel 4. Suremuskordaja pahaloomulistesse kasvajatesse, vereringeelundite haigustesse ja välispõhjustesse (õnnetusjuhtumid, mürgistused, ja trauma) 100 000 elaniku kohta Loksa linnas ja Eestis aastatel 2008-2010. Allikas: Tervise Arengu Instituudi Tervisestatistika andmebaas, tabel SD30.

	2008	2009	2010
Suremuskordaja pahaloomulistesse kasvajatesse			
Loksa linn	338	248	317
Eesti	268	267	
Suremuskordaja vereringeelundite haigustesse			
Loksa linn	522	403	539
Eesti	686	665	
Suremuskordaja välispõhjustesse			
Loksa linn	184	62	63
Eesti	103	97	

Andmete paremaks analüüsiks oleks vaja jälgida andmeid pikemal perioodil. Kahjuks on andmed saada vaid alates 2008. aastast. Vaadates antud joonist võib selgelt järeldada, et nii nagu kogu Eestis, on ka Loksa linnas suremuskordaja vereringehaigustesse kõige kõrgem. Suremus välispõhjustesse on aastatel 2009 ja 2010 vähenenud võrreldes 2008. aastaga ca 3 korda – tõenäoliselt elanikkonna teavitamise tulemus, brošüüride levitamine, infolehed. Vähendamaks enneaegset suremust südame- ja vereringehaigustesse, tuleb tulevaste ennetus- ja tervishoiutegevustele suurt tähelepanu pöörata.

1.4 Valdkonna kokkuvõte

Loksa linna rahvaarv on alates 1995. aastast pidevalt vähenenud. Nimetatud asjaolu on tingitud negatiivsest koguiibest s.t linnas ületab surmade arv sündide oma (negatiivne loomulik iive) ning väljaränne sisserännet (negatiivne rändesaldo). Suure osa väljarändajatest moodustavad noored ja tööealine elanikkond, kes ei leia piirkonnas rakendust ning lahkub koos perega elama ja töötama mujale, eelkõige Tallinnasse.

Vanuselises struktuuris nähtub selgelt elanikkonna vananemine s.t vanemaelise elanikkonna osakaalu tõus. Kõige arvukamalt on loksalasi vanusegrupis 45-64 e teisisõnu inimesi, kes järgneva kahekümne aasta jooksul pensioniealisteks saavad. Nimetatud asjaolu tingib ka demograafilise töösurveindeksi pideva kahanemise. Meeste osakaal rahvastikust väheneb vanuse tõustes ning keskmiselt on mehi ca 100 võrra vähem kui naisi.

Nii sündimuse üldkordaja kui ka loomuliku iive üldkordaja Loksa linnas on madalam Eesti vastavatest näitajatest. Sündide vähesus on tingitud eelkõige noorte väiksest osakaalust kogu rahvastikust. Lisaks esineb rasedate hulgas riskikäitumist s.t raseduse ajal suitsetavate naiste osakaal on võrreldes Harju maakonna vastava näitajaga väga suur. Kindlasti on oma osa madalal sündimisel ka asjaolul, et sünnitajate keskmine vanus tõuseb s.t pereloomine lükatakse erinevatel põhjustel edasi. Siiski on väga kõrge ka abortide arv.

Üle poole linnaelanikest on rahvuselt venelased, ligi veerand eestlased. Märkimisväärset hulgal elab linnas ka ukrainlasi ja valgevenelasi. Üle poole linnaelanikest omab kesk- või keskeriharidust s.h kutseharidust.

Alates 2009. aastast on vähenenud linna tulumaksu laekumine ja seda eelkõige riigi eelarvepoliitika, majanduskriisi, väljarände ja linna suurima töandja Loksa Laevatehase AS tegevuse tulemusena (töötajate koondamised).

Positiivne on asjaolu, et suremuskordajad pahaloomulistes kasvajatessse, välispõhjustesse ja vereringeelundite haigustesse on väiksemad Eesti vastavatest näitajatest.

Loksa Linnavalitsuses puudub tervisespetsialisti ametikoht ja ka kohalik tervisekomisjon, mille olemasolu ja funktsioneerimine on terviseedenduslike eesmärkide saavutamiseks vajalikud. Rahvatervise alane töö on koondunud Loksa Ravikeskusesse, puudub linnavalitsuse poolne koordinaator. Tervisearenduseks s.h koolitatud inimressursi omamiseks on võimalik koolitada olemasolevaid sotsiaalvaldkonna ametnikke.

1.5 Valdonna tegevuskava

EESMÄRK Tervisearendusalase harituse tõus			
TULEMUS: Linnas on toimiv tervisevõrgustik			
Otsene eesmärk	Tegevus	Aeg	Vahendid s.h teostaja
Valdkonnaga tegelevad selleks koolitatud ametnikud, toimub regulaarne terviseedenduse tulemuslikkuse hindamine	Kohaliku tervisevõrgustiku loomine, alalhoidmine, linnavalitsuse poolse koordinaatori määramine	pidev	<u>KOV</u>
	Koolitatud inimressursi tagamine, arenduskoolitused	pidev	<u>KOV</u> , fondid
	Terviseedenduse kvaliteedihindamine, sekkumiste tulemuslikkuse hindamine	pidev	<u>KOV</u>

SOTSIAALNE SIDUSUS JA VÕRDESED VÕIMALUSED

Rahvastiku tervist mõjutab oluliselt sotsiaal-majanduslik taust. Rahvastiku tervise arengukava 2009-2010 järgi on sotsiaalne sidusus ühiskonna võime tagada iga oma liikme heaolu, ületades sotsiaalset lõhestumist ja vältides tõrjutust. Sotsiaalse sidususe indikaatoriteks on tööturu-situatsioon, elanike toimetulek ja kaasatus kogukonna tegevustesse kodanikeühenduste kaudu. Samuti mõjutavad kohaliku omavalitsuse võimalusi elanike heaolu ja võrdsete võimaluste tagamisel maksumaksjate arv, keskmine brutotulu, kohaliku omavalitsuse eelarve, tulumaksu laekumine, mis näitavad survet maksumaksjale sotsiaalsfääri ülevõltsmiseks.

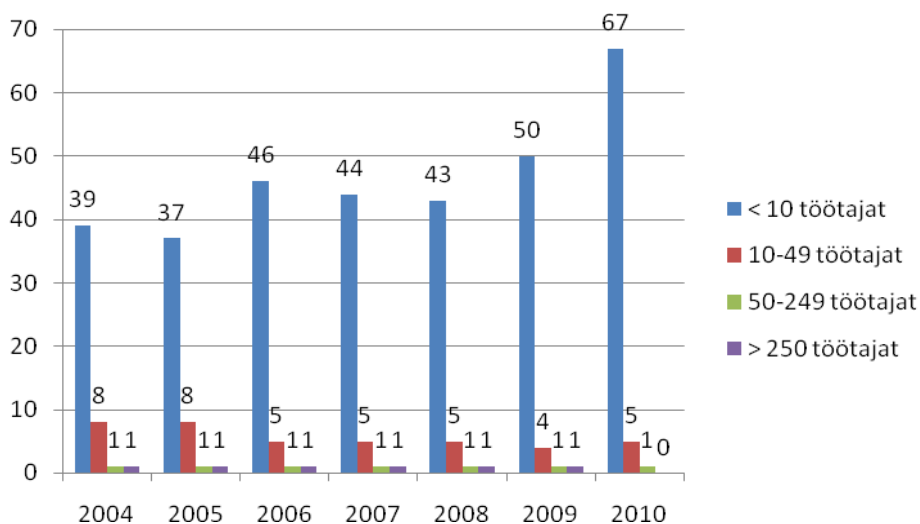
2.1 Tööturu situatsioon

2.1.1 Majanduslikult aktiivsed üksused/ettevõtted

Majanduslikult aktiivsete üksuste või ettevõtete all peetakse silmas statistilisse profiili kuuluvaid ettevõtteid. Siia alla kuuluvad äriühingud, füüsilisest isikust ettevõtjad, asutused ja mittetulundusühingud. Statistiline profiil on majanduslikult aktiivsete üksuste kogum, mis moodustatakse majandusüksuste statistilise registri andmete põhjal. Majandusüksuste statistiline register on loodud juriidiliste registrite – äriregistri, mittetulundusühingute ja sihtasutuste registri, maksukohustuslaste registri ning riigi- ja kohaliku omavalitsuse riikliku registri – andmete põhjal.

Tabel 5. Majanduslikult aktiivsed üksused/ettevõtted Loksa linnas aastatel 2004-2010. Allikas: Statistikaameti Statistika andmebaas, tabel ER32.

Aasta	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Majanduslikult aktiivsed üksused/ettevõtted	49	47	53	51	50	56	73

Joonis 24. Majanduslikult aktiivsed üksused/ettevõtted Loksa linnas aastatel 2004-2010. Allikas: Statistikaameti Statistika andmebaas, tabel ER32.

Loksa linnas on 92% ettevõtetest mikroettevõtted (0-9 töötajat). Nende arv on perioodil 2004–2010 pidevalt suurenenud. Kui aastal 2004 oli 39 mikroettevõtet, siis aastal 2010 oli juba 67 mikroettevõtet. Märkimisväärne tõus mikroettevõtete arvus aastal 2010 on tingitud asjaolust, et alates 01.01.2010 olid kõik FIE-d kohustatud end registreerima Äriregistris. Samas väikeettevõtete (10-49 töötajat) arv on pidevalt kahanenud v.a aasta 2010. Kesk- ja suurettevõtteid on kogu vaatluse all oleval perioodil olnud kumbagi vaid 1 (tabel 2, joonis 12) v.a aasta 2010.

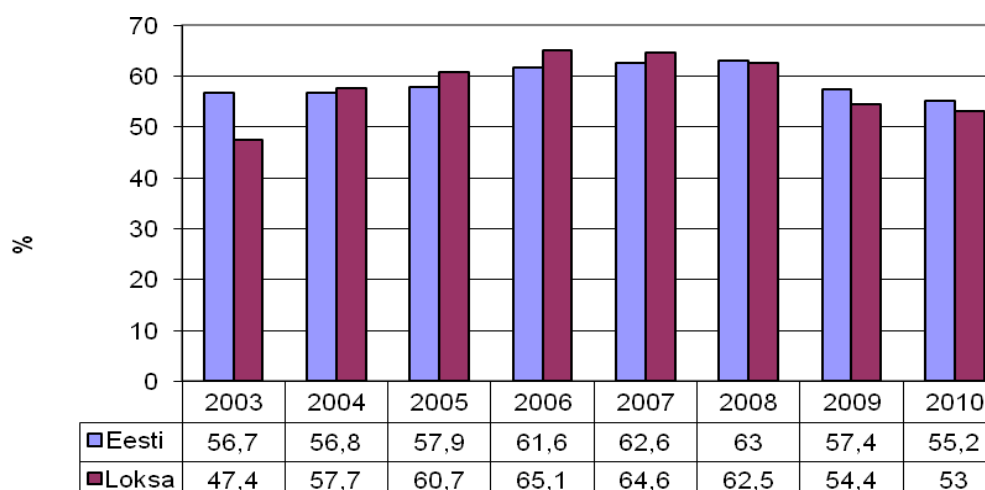
Majanduslikult aktiivsete üksuste osas on Loksa linnas näha kasvutrendi mikroettevõtete osas. Loksa linna arengukavas on linna nõrkusena välja toodud ettevõtluse tagasihoidlikkus, millest tulenevalt on linna tulubaas väike. Ettevõtete arvu kasv näitab, et Loksa linnas on ettevõtluse arenguks perspektiivi. Mikroettevõtete arvu kasvust saab järeldada, et Loksa linnas on rohkelt ettevõtlikke inimesi, kes eelistavad ise olla ettevõtjad. Ühelt poolt on mikroettevõtted paindlikud, kuid teiselt poolt on nad majandus-situatsioonis suurettevõtetest palju rohkem haavatavamad.

2.1.2 Tööhõive määr

Tööhõive määr näitab hõivatute osatähtsust tööealisest rahvastikust. Tööga hõivatuks peetakse isikut, kes uuritava perioodil töötas ja sai selle eest tasu kas palgatöötajana, ettevõtjana või vabakutselisena; töötas otsese tasuta preettevõttes või omas talus või viibis ajutiselt haiguslehel.

Loksa linna peamised tööandjad on Loksa Laevatehase AS, OÜ Balti Spoon, õmblustööstused, OÜ Loksa Ravikeskus, Loksa Gümnaasium, Loksa Lasteaed, Loksa Linnavalitsus. Nimetatud üksustest ei asu Loksa linnas OÜ Balti Spoon. Ettevõtte asukohaks on Kuusalu vald Kupu küla, kuhu Loksalt viib töölisi tasuta buss. Väga palju Loksa elanikke sõidab igapäevaselt tööle Tallinnasse.

Tööhõive määr arvutatakse järgmise valemiga: hõivatute arv jagatakse aastakeskmise tööealiste elanike arvuga ja saadud summa korrutatakse sajaga.

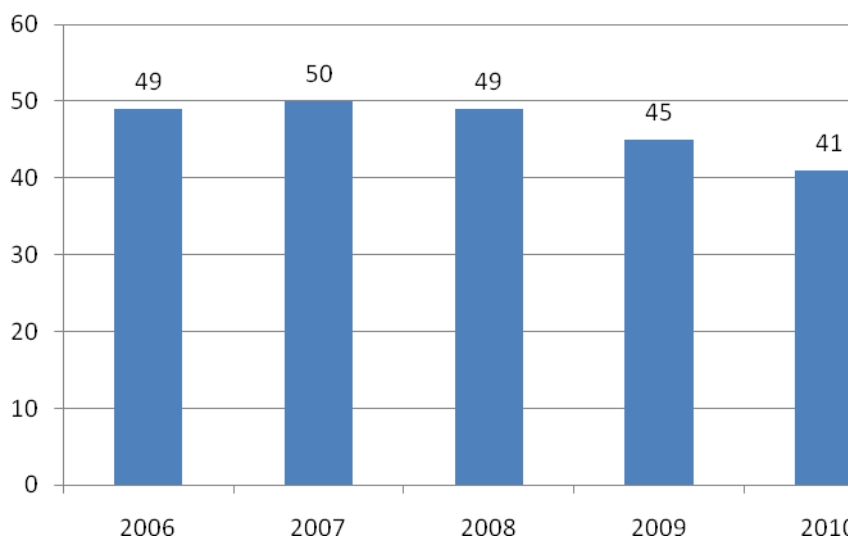
Joonis 25. Tööhõive määr Loksa linnas ja Eestis aastatel 2003-2010. Allikas: Statistikaameti Statistika andmebaas, tabel TT4645 (Eesti), Maksu- ja Tolliamet (Loksa linna maksumaksjate hulk), Eesti Rahvastikuregister (Loksa linna tööelised inimesed).

Aastatel 2003–2006 on tööhõivemäär pidevalt kasvanud. Nagu jooniselt 25 nähtub oli tööhõivemäär Loksa linnas suurim 2006. aastal, Eestis aga aastal 2008. 2007 aastast on märgata pidevat langust. Suurim langus toimus 2009.a kui tööhõivemäär langes 8 % võrra.

Töökoha olemasolu on oluline tervisemõjur. Töötusega kaasnev vaesusrisk toob muude sotsiaalsete riskide kõrval kaasa ka kõrgemad terviseriskid, sealhulgas haigestumise suurenemise elanikkonna seas.

2.1.3 Maksumaksjad

Maksumaksjate osakaal elanikest näitab kohalikus omavalitsuses elavate inimeste arvu, kes tasuvad üksikisiku tulumaksu. Maksumaksjate osakaal näitab survet maksumaksjale sotsiaalsfääri ülalhooldmiseks. Maksumaksjate osakaal arvutatakse järgmise valemiga: maksumaksjate arv jagatakse aastakeskmise elanike arvuga ning korrutatakse sajaga. Andmete analüüsiks on olnud andmed kättesaadavad alates 2006. aastast.

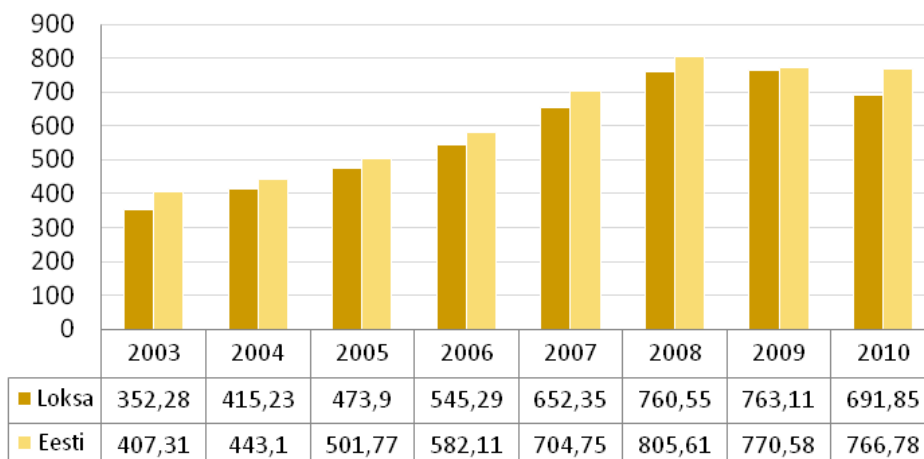

Joonis 26. Maksumaksjate osakaal (%) elanikest Loksa linnas aastatel 2006-2010. Allikas: Maksu- ja Tolliamet.

Diagramm näitab, et aastatel 2006–2008 on maksumaksjate osakaal elanikest olnud stabiilne. Alates 2009 aastast hakkas olukord muutuma, mil osakaal langes 49%-lt 45%-le. Suurim langus oli aastal 2010, kui näitaja langes 41%-le (joonis 26).

2.1.4 Keskmise brutotulu

Keskmine brutotulu näitab kohalikus omavalitsuses elavate töötavate inimeste jõukust. Koos brutotulu saajate osakaaluga saab kirjeldada kohaliku omavalitsuse suhtelist jõukust, mis määrab kohaliku eelarve omatulude mahtu elaniku kohta.

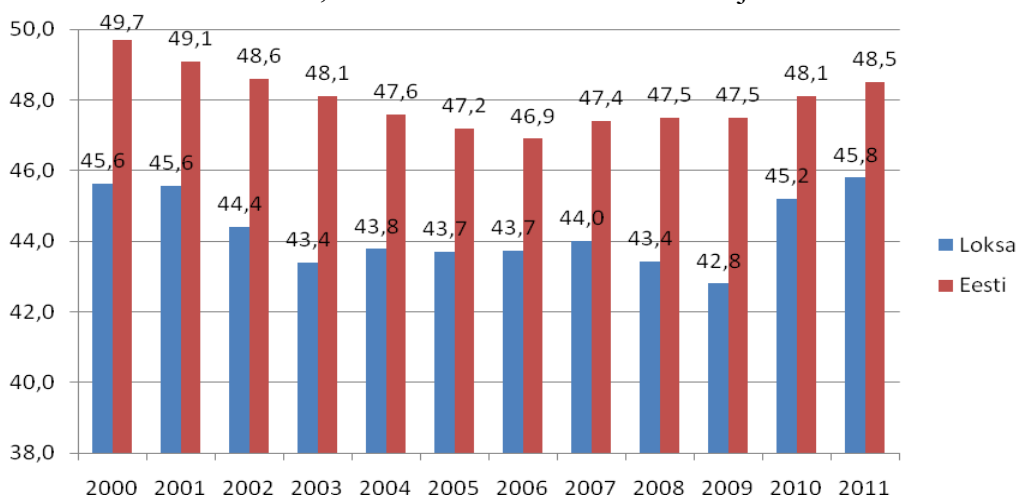

Joonis 27. Keskmise brutotulu eurodes Loksa linnas ja Eestis aastatel 2003-2010. Allikas: Statistikaameti Statistika andmebaas, tabel ST005.

Keskmine brutotulu on viimased seitse aastat järjepidevalt suurenenud. Võrreldes Eesti keskmisega on näha, et Loksa linna keskmine brutotulu on mõnevõrra madalam. Kui 2009. aastal Eesti keskmine brutotulu langes, siis Loksa keskmine brutotulu oli veel tõusuteel ning langes aastast 2010 ja seda 71,26 euro võrra (joonis 27). Vahe Eesti ja Loksa linna keskmise brutotulu väärtuse vahel on 2010. aastal viimase 8 aasta suurim (74,93 eurot). Suuremate tulude korral on Loksa linnal paremad võimalused tulevikuinvesteeringute planeerimiseks ning tervist toetavate teenuste arendamiseks. Mida väiksemad on inimeste tulud, seda rohkem väheneb võimalus planeerida tulevikuinvesteeringuid ning arendada tervist toetavaid teenuseid.

2.1.5 Ülalpeetavad

Ülalpeetavate määr näitab mittetööealiste ehk kuni 14-aastaste ja üle 65-aastaste elanike arvu 100 tööealise (15-64-aastased) elaniku kohta, ehk sisuliselt mitut inimest peab ülal pidama 100 tööealist inimest. Mida väiksem on see suhe, seda väiksem on koormus töötajatel.

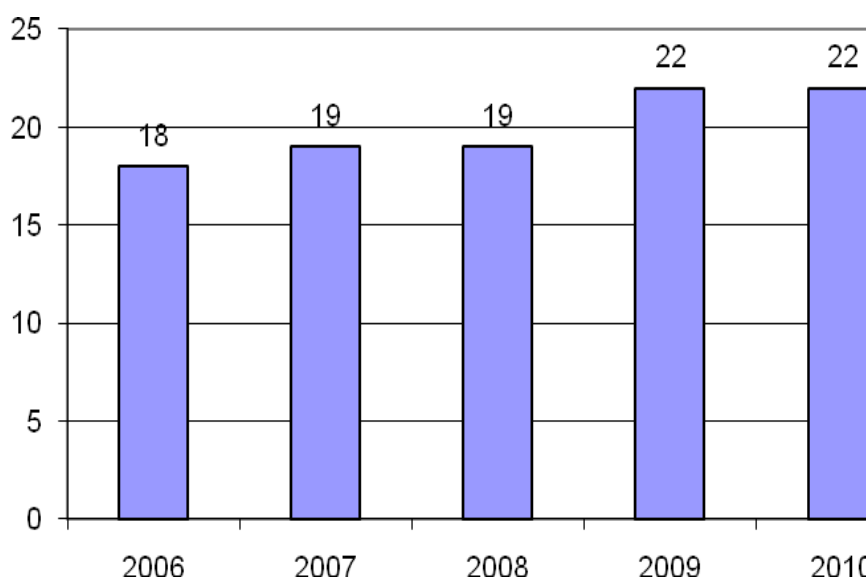

Joonis 28. Ülalpeetavate määr (%) Loksa linnas ja Eestis aastatel 2000-2011. Allikas: Statistikaameti Statistika andmebaas, tabel RV063.

Joonisel 28 nähtub, et viimase kümne aasta jooksul on ülalpeetavate määr Loksal olnud keskmiselt 44%, Eestis aga keskmiselt 48%. Vaadeldaval perioodil on ülalpeetavate määr olnud suurim aastal 2011, kui see oli 45,8%. Samas on ülalpeetavate määr aastal 2010 tõusnud Loxsa linnas märkimisväärselt s.t kui aastal 2009 oli ülalpeetavate määraks 42,8%, siis aastal 2010 oli see juba 45,2%. Ülalpeetavate määr on oluline eelarvepoliitika seisukohalt, sest eelarve tulude pool sõltub hõivest, kuid haridus-, tervishoiu- ja pensionikulud laste ja eakate inimeste arvust.

2.1.6 Miinimumpalga saajad

Miinimumpalga saajad on potentsiaalses vaesusriskis elavate inimeste grupp. Näitaja võimaldab kavandada vajalike teenuste ja toetuste võrku ning hulka. Miinimumpalka saavate töötajate osakaal tööil käivatest inimestest on toodud joonisel 29.

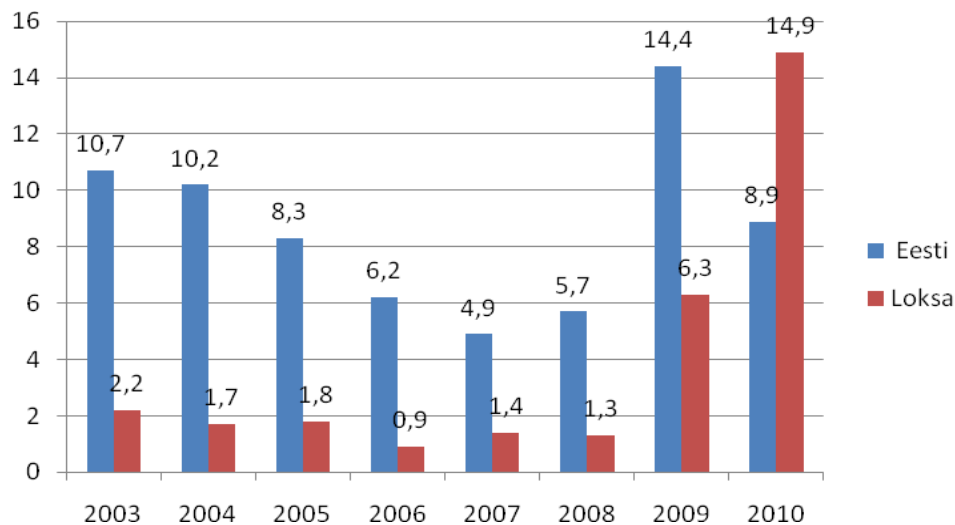

Joonis 29. Miinimumpalga saajate osakaal (%) Lõksa linnas aastatel 2006-2010. Allikas: Eesti Maksu- ja Tolliamet.

Eesti Maksu- ja Tolliametil on andmed miinimumpalga saajate kohta alates 2006. aastast. Enim tõusis miinimumpalga saajate osakaal 2009. aastal ja on püsinud sel tasemel ka aastal 2010. Näitaja on vaadeldaval perioodil olnud suurenev (joonis 29).

2.1.7 Töötus

Töötuse määr e. tööpuuduse määr näitab töötute osakaalu tööealise elanikkonna hulgas. Töötukassal on andmed registreeritud töötute arvu kohta alates aastast 2003. Varasemate aastate andmed kahjuks puuduvad.

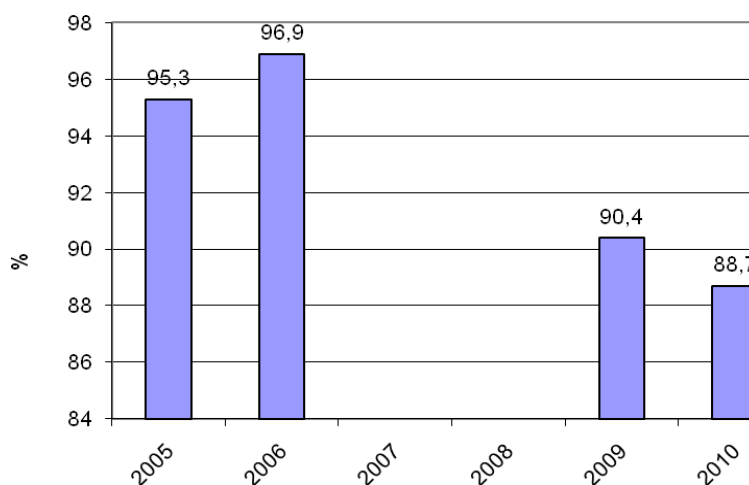
Joonis 30. Töötuse määr (%) Eestis ja Lõksa linnas aastatel 2003-2010. Allikas: Töötukassa.

Töötuse määr Lõksa linnas on vaadeldavatel aastatel olnud mõnevõrra hüppeline. Kuni 2006. aastani langes töötuse määr 0,9 protsendini. See on ka madalaim näitaja vaadeldaval perioodil. Suurim tõus toimus 2010. aastal, kui töötus kasvas 6,3 protsendilt 14,9 protsendini, s.o 8,6 %. Eesti näitajates oli aga suurim tõus 2009.a, kui protsent tõusis 14,4-ni. Kui 2010.a Lõksa töötuse määr jätkas tõusu, siis samal aastal Eestis langes protsent 5,5 võrra (joonis 30).

2.2 Toimetulek

2.2.1 Ravikindlustusega kaetud

Ravikindlustusega kaetud inimeste protsent elanikkonnast saadakse ravikindlustusega kaetud elanike arvu jagamisel aastakeskmise elanike arvuga ning korrutades sajaga.

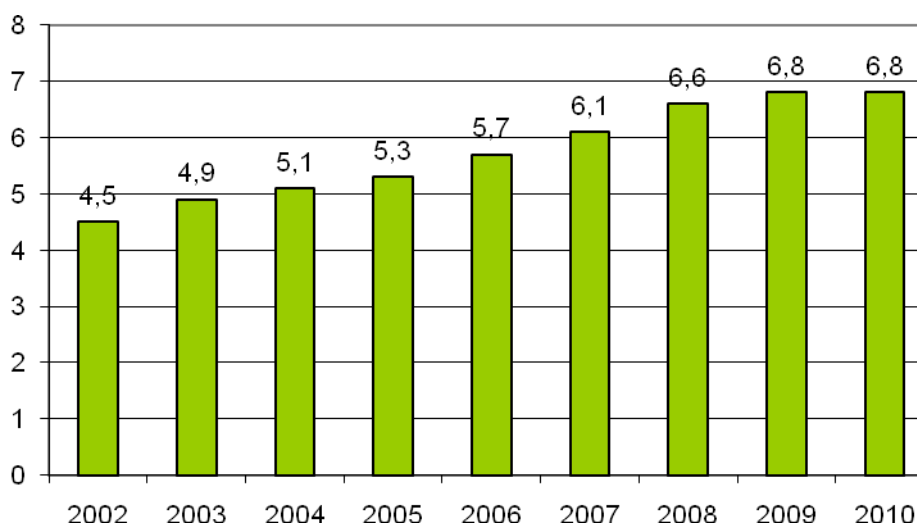

Joonis 31. Ravikindlustusega kaetud elanike osakaal (%) kogu rahvastikust Lõksa linnas aastatel 2005-2010. Allikas: Haigekassa.

Kõrge ravikindlustusega kaetud protsent Loksal oli 2006. aastal. Haigekassal puuduvad andmed 2007 ja 2008 aasta kohta, kuid võib aimata, et ravikindlustusega kaetud inimeste osakaal elanikkonnast neil aastatel vähenes. 2010. aastal on ravikindlustatud inimesi Loksa linnas 88,7 %, mis on vaadeldava perioodi väikseim. Ravikindlustust pole 2010. aastal 11,3 % elanikest (joonis 31). Suurt mõju võib siin avaldada töötus ning töötuks mitteregistreerimine. Ravikindlustusega kaetuse protsendi vähenemine toob kaasa hulga probleemseid kohti, tuleb hakata planeerima vajalikke sotsiaal-, tervishoiu- ja muid teenuseid.

2.2.2 Töövõimetuspensionärid

Töövõimetuspensionär on vähemalt 16-aastane isik, kes on tunnistatud püsivalt töövõimetuks töövõime kaotusega 40–100 %. Töövõimetuspensionäri staatus kehtib kuni vanaduspensionile minekuni. Puue ei tähenda automaatselt töövõimetust, kuid suurel hulgal osalise töövõimega inimestel on lisaks töövõimetuse protsendile määratud ka puude aste. Tööhõive seisukohalt on see grupp inimesi kõige haavatavam, kuna tööandja kohustused töökeskonna ohutuse tagamisel ja töötaja tervisega arvestamisel on suuremad võrreldes tavatöötajaga. Töövõimetuspensionäride osakaal tööealisest elanikkonnast näitab inimeste hulka, kes oma tervise tõttu ei saa töötada ning tõenäoliselt vajavad suuremal või vähemal määral tugiteenuseid. Töövõimetuspensionäri saajate grupis võib olla erineva toimetulekuga inimesi, nt need, kes peale töövõime kaotust edasi töötavad või need, kes taotlesid töövõimetuspensionäri peale töö kaotamist.

Joonis 32. Töövõimetuspensionäride osakaal rahvastikust Loksa linnas aastatel 2002-2010. Allikas: Sotsiaalkindlustusamet.

Töövõimetuspensionäride osakaal on viimasel üheksal aastal stabiilselt tõusnud. 2009. ja 2010. aastal oli osakaal 6,8% (joonis 32). Sotsiaalkindlustusameti andmetel oli 2010. aastal Loksa linnas 163 töövõimetuspensionäri saajat. Andmete vaatlusel võib järeldada, et orienteeruvalt 6-7% tööealisest elanikkonnast on tööturule pääsemisel tervislikke barjääre, seda eriti juhul, kui osalisele töövõimele lisandub puue. Barjääriks võib olla liikumis- või ligipääsuvõimalus, otseselt tervisega seotud, puudulik kutseoskus või madal haridustase. Andmed osalise töövõimega inimeste tööga

hõivatusest, seda toetavatest või takistavatest teguritest omavalitsusel puuduvad. Kaardistamist vajavad liikumis- ja ligipääsuvõimalused liikumis-, nägemis- ja kuulmispuudega inimestele.

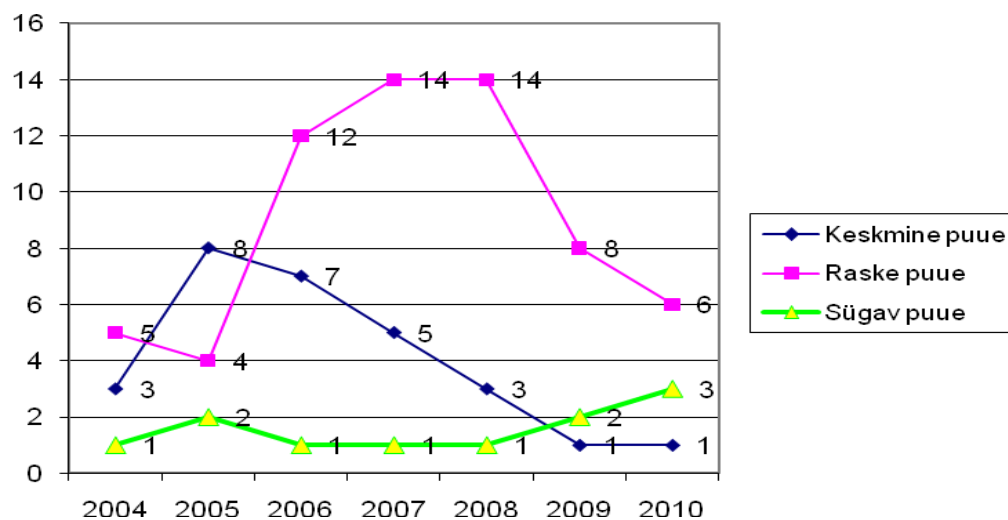
2.2.3 Puuetega inimesed

Puue on inimese anotoomilise, füsioloogilise või psüühilise struktuuri või funktsiooni kaotus või kõrvalekalle, mis koostoimes erinevate suhtumuslike ja keskkondlike takistustega tõkestab ühiskonnaelus osalemist teistega võrdsetel alustel. Puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse alusel tuvastatakse kuni 16-aastaselt lapsel ning vanaduspensioniealisel inimesel lähtuvalt kõrvalabi, juhendamise või järelevalve vajadusest sügav, raske või keskmine puude raskusaste.

1) sügav puue on inimese anotoomilise, füsioloogilise või psüühilise struktuuri või funktsiooni kaotus või kõrvalekalle, millest tingituna vajab isik pidevat kõrvalabi, juhendamist või järelevalvet ööpäevaringselt;

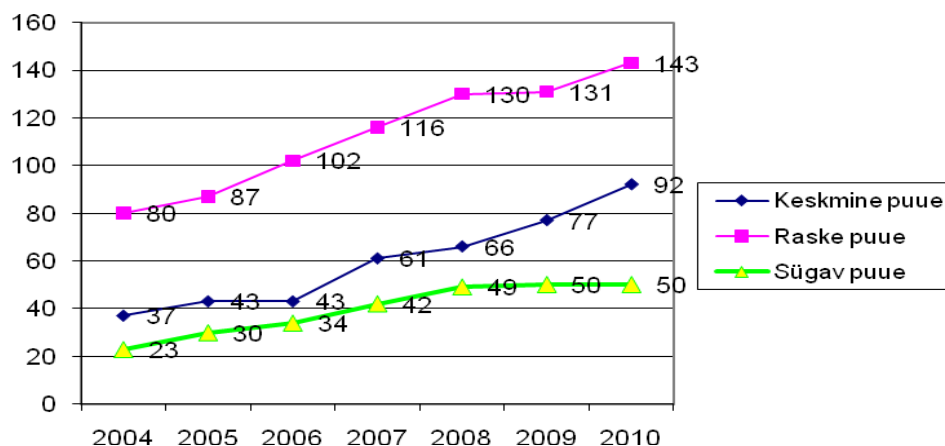
2) raske puue on inimese anotoomilise, füsioloogilise või psüühilise struktuuri või funktsiooni kaotus või kõrvalekalle, millest tingituna vajab isik kõrvalabi, juhendamist või järelevalvet igal ööpäeval;

3) keskmine puue on inimese anotoomilise, füsioloogilise või psüühilise struktuuri või funktsiooni kaotus või kõrvalekalle, millest tingituna vajab isik regulaarset kõrvalabi või juhendamist väljaspool oma elamiskohta vähemalt korra nädalas (Puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seadus).

Joonis 33. Puuetega laste (0-15) arv Lõksa linnas aastatel 2004-2010. Allikas: Sotsiaalkindlustusamet.

Jooniselt 33 võib näha, et Lõksa linnas on kõige vähem sügava puudega lapsi, mis on positiivne näitaja. Kõige rohkem on sügava puudega lapsi 2010. aastal. Enim on Lõksa linnas raske puudega lapsi - aastatel 2007 ja 2008 koguni 14 last. Puuetega lastega tegelevaks organisatsiooniks Lõksa linnas on MTÜ Laste Lootus, kes on korraldanud lastele väljasõite erinevatele üritustele ning võistlustele.

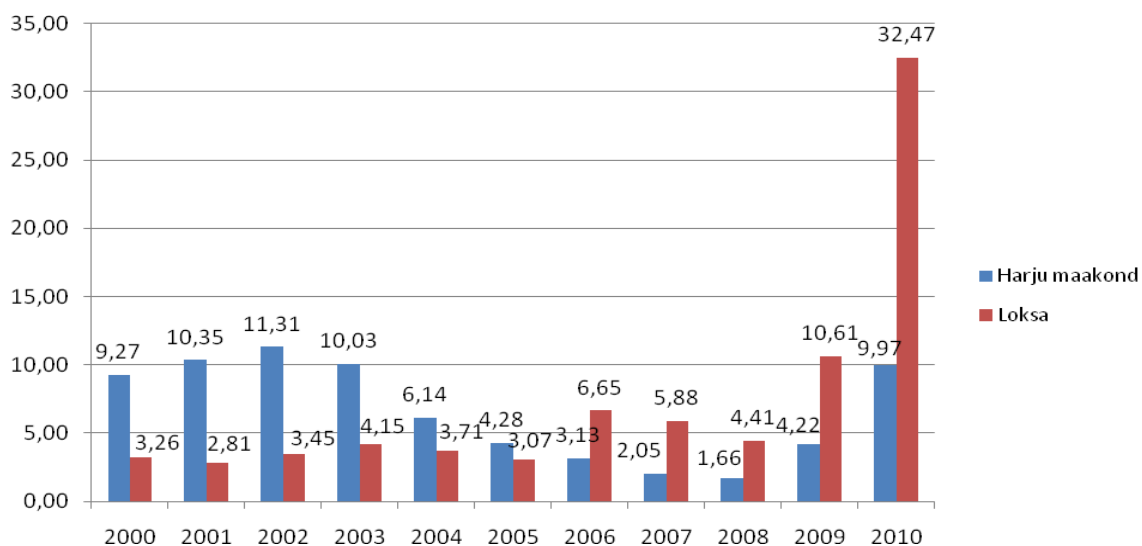

Joonis 34. Puuetega täiskasvanute arv Lõksa linnas aastatel 2004-2010. Allikas: Sotsiaalkindlustusamet.

Andmed on välja toodud täiskasvanutel alates vanusest 16. Enim on Lõksa linnas raske puude astmega inimesi. Nende arv on vaadeldaval perioodil pidevalt ja ühtlaselt tõusnud ning aastaks 2010 on Sotsiaalkindlustusameti andmetel raske puudega inimesi Lõksal 143. Ka keskmise ja sügava puudega inimeste arv on olnud aasta-aastalt ühtlaselt kasvav (joonis 34).

2.2.4 Toimetulekutoetused

Toimetulekutoetus on riigi abi puudusekannatajale, mida maksab kohalik omavalitsus. Toimetulekupiiriks nimetatakse summat, mis on vajalik minimaalseks igapäevaseks äraelamiseks ühe kuu jooksul. Summa suurus määratakse Riigikogu poolt igal aastal uuesti. Toimetulekupiir sõltub inimeste arvust perekonnas.

Joonis 35. Väljamakstud toimetulekutoetused ühe elaniku kohta eurodes Lõksa linnas ja Harju maakonnas aastatel 2000-2010. Allikas: Statistikaameti Statistika andmebaas, tabel SK42.

Statistikaameti andmetel on väljamakstud toimetulekutoetuste summad olnud nii Loksal kui ka Harjumaal aastate lõikes erinevad. Harjumaal maksti toetust kõige rohkem aastal 2002, summas 11.3 eurot (177.00 krooni). Pärast 2002. aastat vähenes makstav toetuse summa aasta-aastalt, kuid suurenes jälle alates 2009. aastast. Loksa linnas on toimetulekutoetuse suurus ühe elaniku kohta jäänud aastatel 2000-2005 stabiilseks. Suur tõus toimus 2006. aastal ning hüppeliselt kasvas toetuse summa 2010. aastal, mil see tõusis 10,61 eurolt 32,47 eurole elaniku kohta ca 3 korda (joonis 35). Siingi on märgata majanduskriisi mõju, kuid suuresti on toetuste väljamaksmise suurus tõusnud seoses koondamistega Loksa Laevatehase AS-s 2010. aasta kevadel, töötuse kasvuga, sissetulekute vähenemisega, kommunaalkulude kasvuga.

2.2.5 Sotsiaaltoetused

Sotsiaaltoetuste eesmärgiks on luua võimalused Loksa linna elanike toimetulekuraskuste ennetamiseks, kergendamiseks või kõrvaldamiseks ja seeläbi nende elukvaliteedi parandamiseks. Loksa linna poolt makstavad toetused on toodud tabelis 6.

Tabel 6. Loksa linna poolt makstavate sotsiaaltoetuste liigid. Allikas: Loksa Linnavalitsus.

Sotsiaaltoetuse liik	Kirjeldus	Sihtgrupp	Piirmäär	Toetuse saajate arv aastas hinnanguliselt
Ühekordne toetus	majanduslike raskuste puhul erakorraliste väljaminekute hüvitamine	Loksa linna elanik	kuni 130 eurot aastas ühe taotleja kohta	300
Sünnitoetus	lapse sünni puhul	sünnitanud Loksa linna elanik	200 eurot kahe esimese lapse sünni puhul, alates 3. lapsest 300 eurot	20
Ranitsatoetus	esmakordselt Loksa Gümnaasiumi 1. klassi õppima asumisel	Loksa linna elanik	100 eurot	45
Elluastumistoetus	iseseisva elu alustamiseks	vanemliku hoolitsuseta Loksa linna laps	kuni 320 eurot ühe taotleja kohta	0-1
Juubelitoetus	alates 80-ndast eluaastast iga nulli ja viiega lõppeva sünnipäeva puhul	Loksa linna elanik	30 eurot	20
Matusetoetus	Loksa linna elaniku surma korral	Matuste korraldaja	130 eurot	32

2.2.6 Sotsiaalteenused ja kodutud

Linnas tegutseb Loksa Sotsiaalkeskus, mis pakub nii sauna- kui ka varjupaigateenust. Saun on mõeldud külastamiseks kõikidele soovijatele. Saunas on võimalik kasutada eraldi olevat tunnisauna. Pileti hind on jäetud võimalikult madalale, et ühissaun oleks kasutatav ka väiksema sissetulekuga inimestele.

Loksa Sotsiaalkeskuses on kriisituba, mis on ette nähtud kriisilukorda sattunutele lühiajaliseks perioodiks. Sotsiaalkeskuse poolt pakutavat varjupaigateenust kasutavad linna kodutud. Kodutu on inimene, kellel puudub isiklik või üüritud eluase või muud alalised majutustingimused ning kes on suunatud ajutisele alternatiiveluasemele või ööbib väljas. Puuetega inimeste transportimiseks kasutatakse vajadusel linnavalitsuse väikebussi.

Kodutuid on Loksa linnas viimastel aastatel olnud 6-7, kellest ca 2/3 on mehed ja 1/3 naised. Enamik kodututest on vanuses 25-49 (tabel 7).

Tabel. 7. Kodutute arv, sooline ja vanuseline jaotus Loksa linnas aastatel 2008-2010. Allikas: Loksa Sotsiaalkeskus.

	2008	2009	2010
Kodutuid kokku	6	7	7
s.h mehi	4	5	5
naisi	2	2	2
vanuses 25-49	5	6	5
vanuses 50-64	1	1	2

Loksa Sotsiaalkeskuse haldab kinnistut Posti 27, kus ajutiselt - 2011. aasta augustist 2013. aastani paikneb lasteaed. Seal paikneva endise koolihoone renoveerimine loob võimaluse sotsiaalteenuste osutamise koondamise ühte kohta, teenuste mitmekesistamiseks ja kvaliteedi parandamiseks.

2.3 Kaasatus kogukonna tegevustesse

2.3.1 Kogukonna motivaatorid

Kogukonna motivaatoriks on kohaliku omavalitsuse poolne tunnustus ning erinevad väljaantavad auhinnad. Traditsiooniks on saanud igakevadine Kaunis Kodu konkurss, mille käigus valitakse välja ja jagatakse meeneid kaunite ja korrashoitud eramute omanikele ja korteriühistutele. Õpetajate päeval peetakse meeles õpetajaid erinevate meenete ja tänukirjadega, antakse välja ka Aasta Õpetaja tiitel. Kooli ja klassikursuse edukalt lõpetanud õpilasi tunnustatakse rahalise toetuse või meenega vastavalt sellele, kas õpilane lõpetas medali või kiituskirjaga. Eesti iseseisvuspäeva puhul korraldataval iga-aastaselt vastuvõtul on alates 2003. aastast välja antud Loksa linna Aukodaniku tiitel, jagatud Loksa linna Teenetemärke, Loksa linna Aumärke, aukirju ja tänukirju erinevate valdkondade silmapaistvamatele esindajatele.

2.3.2 Elanike kaasamine

Linna elanikkond saab osaleda ja kaasa rääkida linna arengus erinevatel tasanditel - läbi ümarlaudade (nt korteriühistutele ümarlaud), linna arengudokumentide ja detailplaneeringute avalike arutelude kaudu, osaledes erinevates töörühmades, komisjonides. Linnavolikogu istungitel on võimalik osaleda igal linnaelanikul. Hoolimata pakutud võimalustest on linnaelanike osalemishuvi madal, pea olematu. Detailplaneeringud kehtestatakse ja arengudokumendid võetakse reeglina vastu ilma avaliku aruteluta, kuna kirjalikke ettepanekuid ega eriarvamusi ei esitatud.

Noortel on võimalus kaasa rääkida läbi noorteühingu Loksa Koostöökogu Noored – seda võimalust noored kasutanud veel ei ole. Haridusasutuste juures töötavad aktiivselt hoolekogud, kelle koostöö kohaliku omavalitsusega on pigem vähene.

2.3.3 Kultuurielus osalemise ja tarbimise võimalus

Põhiliseks kultuuritööga tegelejaks linnas on Loksa Linnavalitsuse hallatav Loksa linna Kultuurikeskus. Kultuuriasutuse funktsiooni täidavad ka Loksa Muusikakool ja Loksa Gümnaasium. Laste ja noorte vaba aja sisustamisega tegeleb linna hallatav Loksa Noortekeskus, kus on leidnud omale ruumid ka 2009.a. asutatud Loksa Koostöökogu Noored.

Ajalooliselt on linn olnud loomulikuks tõmbekeskuseks kogu piirkonnale ja seega on tihedalt seotud teda ümbritseva endise Loksa valla külade kultuurikeskkonnaga.

Loksa linna Kultuurikeskus paikneb linnasüdames asuvas osaliselt renoveeritud kahekorruselises hoones, mille teist korrust kasutab Loksa Muusikakool. Ühiseks kasutamiseks koos muusikakooliga on kultuurikeskuses asuv ilma lavata saal, mis mahutab täna ca 55 inimest. Puudub pind suuremate kontsertide ja etenduste läbiviimiseks, linnas puudub kino näitamise võimalus. Hoone renoveerimise-laiendamise projekt valmis 2003. aastal, projekteeritud oli laiendada saaliosa juurdeehituse arvel. Lavaga saal mahutaks max 250 inimest. Polüfunktsionaalse saali lisandumisel leiaksid lahenduse nii linnaelanike, kultuuritegijate, muusikakooli kui ka linna lähiümbruse külade vajadused nii harjutusruumide kui ka vajalike laopindade osas. Linna avalikud platsid ja puhkealad ei ole kohaldatud vabaõhuürituste läbiviimiseks (kasutusel on teisaldatavad-renditavad lavad ja istekohad).

Loksa linn eraldas kultuurikeskuse tegevuseks 2010. aastal 738 822 krooni (47 219,33 eurot) ning linna kultuuriürituste läbiviimiseks 389 605 krooni (24 900, 30 eurot).

Loksa linna Kultuurikeskus koordineerib 16 huviringi tegevust: näitering, käsitööring, memmede tantsuring, memmede laulukoor Käbilinnud, segatantsurühm Loksa Tantsijad, segakoor Loksa Lauljad, Loksa Muusikakooli vilistlaskoor, kultuurikeskuse solistide stuudio, instrumentaalansambel, naisansambel, noorte tantsustuudio, naiskoor Kalina, laste kunstiring, kultuurikeskuse lastekoor, mälumänguklubi, luuleklubi. Suurem osa ringe käivad koos kord nädalas v.a rahvatantsurühm, kunstiring ja instrumentaalansambel, kus käiakse koos kaks korda nädalas, vilistlaskoor ja luulering aga kord kuus. Ringidest suurima osavõtjate hulgaga on mälumänguturniir, mille hooaeg kestab enamasti oktoobrist aprillini ning koosneb viiest üldjuhul kord kuus toimuvast voorust, kus omavahel võistlevad neljaliikmelised võistkonnad. Keskmiselt osaleb ringides 10-15 inimest. Väikseima osavõtuga on 2011. aastal memmede laulukoor Käbilinnud (6), solistide stuudio (6) ja luulering (7). 31 osalejat on aga vilistlaskooris ja lastekooris,

18 segakooris Loksa Lauljad. Ringide töös osalemine ja aktiivne eluviis tagavad nii füüsilise kui vaimse tervise hoidmise ning parendamise.

Loksa linna Kultuurikeskuse juures töötavad ka kaks pensionärideühendust – MTÜ Rannamännid ja MTÜ Loksa Kompas, millised tegutsevad Posti tn 27 ruumides. MTÜ Vana-Loksa Selts üritused toimuvad Kultuurikeskuse ruumides.

Traditsioonilisteks üritusteks on kujunenud läbi aastate: linna aastapäeva tähistamine augustikuus, ülelinnaline jaanituli, merepäevad, jõuluürituste sari, mis algab advendiüritustega, tipneb linnaplatsil toimuva ilutulestikuga ning lõppeb kuuskede põletamisega. Üritustel esinevad nii kohaliku lauljad, tantsijad jm esinejad, kui ka kutsutakse esinema väljastpoolt – mujalt Eestist, välismaalt. Loksa linna Kultuurikeskus korraldab sageli väljasõite erinevatele teatrietendustele, organiseerides nii piletid kui ka transpordi. Linnaplatsil on näidatud vabaõhukino. Linn tähistab Eesti Vabariigi sünnipäeva piduliku vastuvõtuga kodanikele, iga-aastaselt on samal ajal linn tänanud ka oma väarikamaid kodanikke ja ettevõtteid.

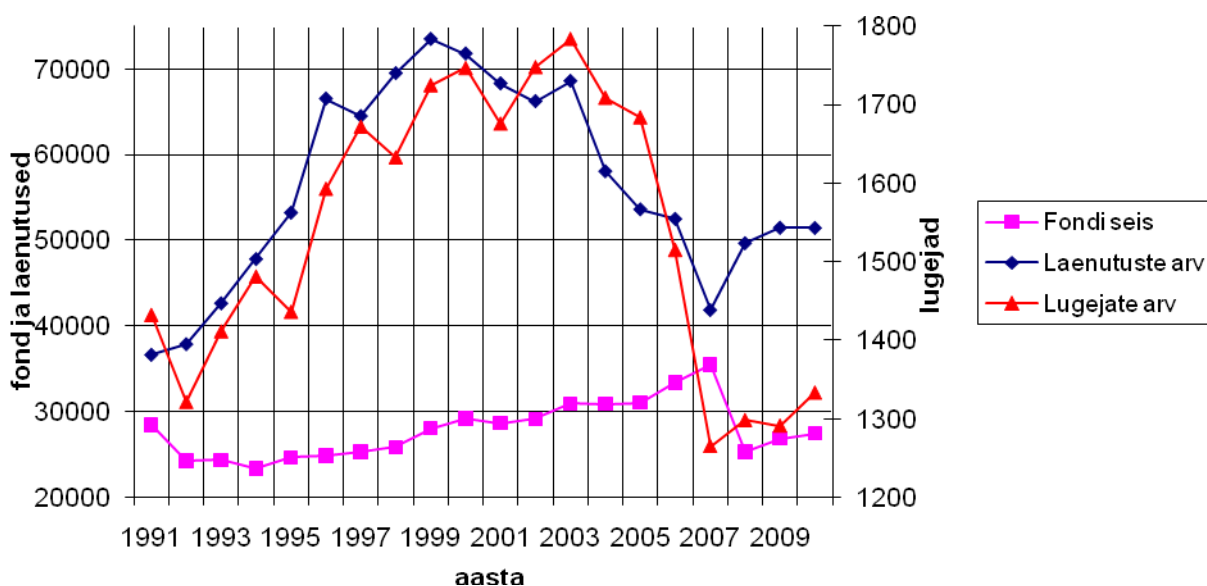
Loksa Linnaraamatukogu on Loksa linna kultuuriasutus, ta on kohaliku kultuuri ja infokeskus. Loksa Linnaraamatukogu koos avaliku internetipunktiga katab kogu piirkonna vajadused raamatukoguteenuse järele. Linnaraamatukogu on lülitatud ülevabariigilisse ühtsesse interneti baasil tegutsevasse rahvaraamatukogude süsteemi, üle on mindud automatiseeritud laenutussüsteemile ja panustatakse avaliku internetipunkti edasiarendamisse. Loksa linn eraldas 2010. aastal raamatukogu tegevuseks 761 981 krooni (48 699,46 eurot).

Tabel 8. Loksa Linnaraamatukogu fondi suurus ning lugejate, külastuste ja laenutuste arv aastatel 1991-2010. Allikas: Loksa Linnaraamatukogu.

Aasta	Fondi seis	Lugejate arv	Külastuste arv	Laenutuste arv
1991	28 443	1 432	11 903	36 679
1992	24 283	1 321	11 488	37 924
1993	24 373	1 411	13 803	42 671
1994	23 352	1 481	15 766	47 819
1995	24 658	1 436	24 918	53 215
1996	24 865	1 593	27 929	66 500
1997	25 305	1 672	30 080	64 468
1998	25 859	1 633	32 030	69 458
1999	28 062	1 725	34 431	73 438
2000	29 173	1 747	32 985	71 742
2001	28 644	1 676	31 033	68 263
2002	29 160	1 748	31 129	66 199
2003	30 934	1 784	33 765	68 552
2004	30 913	1 709	28 642	58 037
2005	31 053	1 684	27 797	53 605
2006	33 400	1 515	24 461	52 496
2007	35 471	1 265	24 128	41 895
2008	25 293	1 298	25 066	49 666
2009	26 839	1 291	25 751	51 463
2010	27 453	1 333	25 865	51 437

Loksa Linnaraamatukogu fond on kuni 2007. aastani järjest kasvanud. Fondi suurus on järsult langenud aastal 2008, mil raamatukogus toimus teavikute sisestamine URRAM programmi ning fond vaadati põhjalikult üle ja elimineeriti mittevajalik kirjandus (ligi 10 000 teavikut) (tabel 8, joonis 36).

Lugejate arv on kuni 2003. aastani pigem suurenenud. Perioodil 2005-2007 on lugejate arv vähenenud ca 400 võrra (tabel 8, joonis 36). Antud asjaolu on ühelt poolt tingitud ühekordsete lugejatena arvelevõtmisest s.t kui seniajani omas lugeja raamatukogu eri osakondades (lugemissaal, lasteosakond, teenindusosakond) eraldi lugejakaarte, siis alates 2007. aastast on lugejal võimalik erinevatest osakondadest laenutada ühe lugejakaardi alusel. Teisalt toimus sel perioodil lugejate arvu langus üle vabariigi erinevates raamatukogudes. Seda on analüüsitud, kuid konkreetset vastust ei ole. Kindlasti on oma mõju ka järjest kättesaadavamaks muutunud interneti kasutamise võimalusel.

Joonis 36. Loksa Linnaraamatukogu fondi suurus ning lugejate ja laenutuste arv aastatel 1991-2010. Allikas: Loksa Linnaraamatukogu.

Laenutuste arv on olnud stabiilselt kõrge aastatel 1996-2003 s.t ca.64 000- 74 000 laenutust aastas. Viimastel aastatel (2008-2010) on laenutuste arv jäänud 50 000 ringi (tabel 8, joonis 36). Kõigi kolme näitaja puhul on lähitulevikus näha tõusutrendi.

Eesmärgiks on, et raamatukogu töotaks kõikidele nõuetele vastavates kaasaegsetes ruumides. Raamatukogus peab olema lugejakeskne töökorraldus: nõudlusele vastavalt komplekteeritud kogu ja hea teenindus. Kuna raamatukogu on suure piirkonna teenindusasutus, siis tuleb parandada interneti ja infotehnoloogia kasutamise võimalusi. Vajalik on raamatukogu katuse remont, välja vahetamist vajavad katuseaknad.

2.4 Valdonna kokkuvõte

Loksa linnas on vähe suuri ettevõtteid vaid 1, mis suudaks korraga paljudele inimestele tööd pakkuda. Samas, linnaelanike hõivatus tööga, töötuse määr, heaolu, linna tuubaas s.h tulumaksu laekumine jms sõltub hetkel vägagi palju linna ainsa suurettevõtte tegevusest. Kohalik omavalitsus saab aidata kaasa investeerimis- ja elukeskkonna paranemisele, et linnaelanikud säilitaksid oma ettevõtlikkuse ning et linna lisanduks uusi ettevõtteid ning aktiivseid ja ettevõtlikke inimesi.

Loksa ei ole kahjuks kujunenud mitmekesist tööhõivet pakkuvaks keskuseks, kus ühe ettevõtte ebaõnnestumisel oleks võimalik teisest töökohta leida. Loksa väljaarendamine siia sobiva ettevõtluse jaoks on põhimõtteliselt võimalik, aga suhteliselt kulukas. Loksa sobib suurepäraselt näiteks terviseturgutusteenusteks. Vaja oleks vaid läbimõeldud ruumilist planeerimist ja arengupoliitikat, infrastruktuuriinvesteeringute poliitikat, linna ettevõtlusalast esitlemist ka rahvusvahelisel areenil (Harju maakonna arengustrateegia 2025).

Eelnevate aastate kõrge majanduskasvuga kaasnes tööjõu nõudluse suurenemine, mistõttu aastatel 2006 ja 2007 saavutas tööhõive viimaste aastate maksimumi (ca 65%). Aastal 2009 on hõivatus tööga aga langenud 54,4%-ni.

Keskmine brutotulu on küll aastatega tõusnud, kuid on olnud samas stabiilselt madalam Eesti keskmisest. Negatiivne näitaja on miinimumtöötasu saajate osakaalu kasv viimaste aastate jooksul – rohkem kui 1/5 hõivatutest töötab miinimumtöötasu eest, mis võib tähendada seda, et paljud pered elavad vaesuse piiril või allapoole seda. Samas on linna ülalpeetavate määr pidevalt vähenenud (v.a aasta 2010) ning on madalam Eesti vastavast näitajast.

Tööturu situatsioon on oluline mõjutegur inimeste tervisekäitumise arvestamisel. Registreeritud töötuse määr Loksa linnas on viimasel aastakümnel olnud stabiilselt madalam Eesti vastavast näitajast v.a aasta 2010, millal seoses majanduslangusega ja linna suurettevõtte tegevusega (koondamislaine) tõusis töötuse määr Loksa linnas 14,9%-ni võrreldes Eesti keskmise 8,9%-ga ning vähenes maksumaksjate hulk 49%-lt (2008.a) 41%-ni (2010.a). Suurenenud töötute arv omavalitsuse territooriumil toob kaasa surve omavalitsuse sotsiaalsüsteemidele – suureneb nii sotsiaalteenuste kui ka sotsiaaltoetuste abivajajate hulk, kasvab surve linna elarvele sotsiaal- ja tervishoiusfääri ülalpidamiseks. Vähendamaks vajadust sotsiaalteenuste järgi, tuleks omavalitsusel leida vahendeid õpetamaks/abistamaks inimesi ise paremini toime tulema, korraldada elanikele nt vastavaid koolitusi.

Paljud töökaotanud on leidnud uued töökohad mõnes teises omavalitsuses või riigis. Töökoht kodust kaugel ning eraldatus perest ja koduelust on tinginud kokkuvõttes koos perega elamaasumise uue töökoha ligidusse ning mõjutanud seega negatiivselt Loksa linna rahvaarvu.

Lisaks kõrgele töötuse määrale on negatiivseteks näitajateks veel ravikindlustuseta elanike suur arv (2010.a üle 10%), töövõimetuspensionäride osakaalu jätkuv tõus (2010.a 6,8%), puuetega inimeste ja toimetulekutoetuse taotlejate arvu kasv viimastel aastatel.

Linna elanikkonna osalemist ja kaasaraäkimist linna arengus iseloomustab teatud passiivsus. Nii ka kultuuriürituste puhul - teatud grupid osalevad aktiivselt ja vabatahtlikult erinevates kultuuri- ja

kogukonna tegevustes ning võtavad osa korraldatud kultuuriüritustest, kuid suurem osa kohalikust elanikkonnast on võtnud aga passiivse vaatleja rolli. Samas on kohalikele inimestele loodud mitmekesised vaba aja kultuurse ja sisuka veetmise võimalused. Hetkel käivad arutelud leidmaks olukorrale lahendust. Olukorra parandamiseks peaks linnavalitsus ehk häälekamalt elanikele kaasaráäkimisvõimalusi pakkuma, neid erinevatest seadusest tulenevatest õigustest teavitama, kasutama erinevatest üritustest teavitamisel mitmekülgsemaid ja erinevaid sihtgruppe silmaspidavaid infoallikaid/kanaleid.

2.5 Valdkonna tegevuskava

EESMÄRK Enesega hakkamasaav ja aktiivne kogukond			
TULEMUS: Linnaelanikud on endaga toimetulevad ja osalevad aktiivselt ühistegevustes			
Otsene eesmärk	Tegevus	Aeg	Vahendid s.h teostaja
Enesega toimetulev linna elanikkond	Elanike abistamine toimetulekul, nõustamine	pidev	<u>KOV</u>
	Eneseabikoolituste korraldamine	2012-2014	<u>KOV</u> , fondid
Elanikkond osaleb üritustel ja räägib aktiivselt kaasa linna arengus	Arutelude läbiviimine elanike aktiivsemaks kaasamiseks nt temaatilised ümarlauad, töökoosolekud	pidev	<u>KOV</u> , kultuurikeskus, <u>SA Loksa Sport</u>
Linnas toimub aktiivne kultuurielu.	Loksa linna Kultuurikeskuse hoone renoveerimine.	2011-2015	<u>KOV</u> , fondid, riik
Sotsiaalteenuste assortiment laieneb ja kvaliteet tõuseb.	Loksa Sotsiaalkeskuse hoone renoveerimine.	2012-2015	<u>KOV</u> , fondid, riik
	Spetsialistide ja MTÜ-de kaasamine elanike sotsiaalse tõrjutuse vähendamiseks	pidev	<u>KOV</u> , MTÜ-d

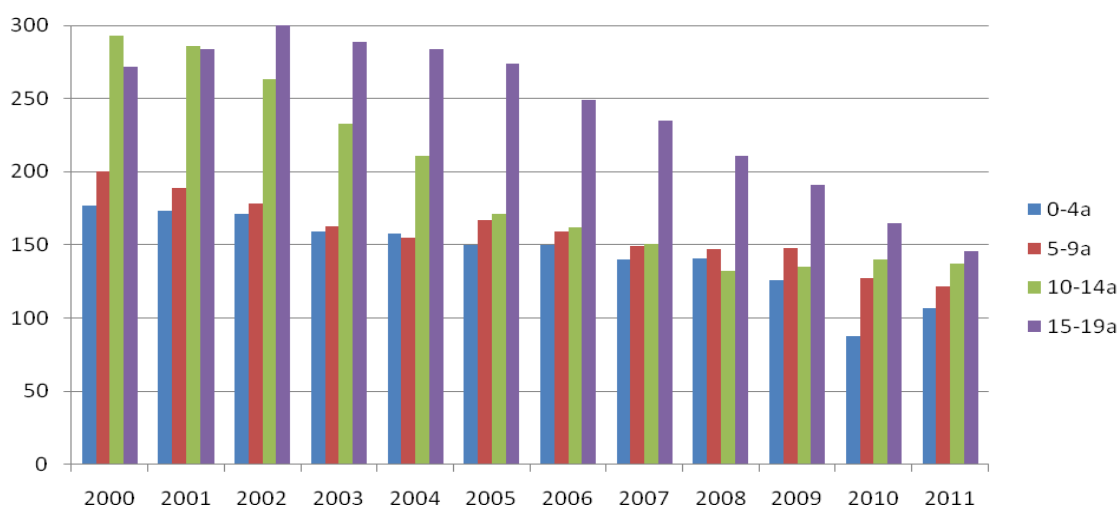
LASTE JA NOORTE TURVALINE NING TERVISLIK ARENG

Laste arengule ja tervisele avaldab suurt mõju neid ümbritsev sotsiaalne võrgustik, vanemate, vanavanemate ning sõprade eluviis, eeskujud, teadmised ja oskused. Lapse tervist mõjutavad kodused elamistingimused, kodukoha loodus- ja tehiskeskkonna tingimused ning lasteaia- ja koolikeskkond. Lisaks neile on oluliseks mõjutajaks üldine sotsiaal-majanduslik keskkond s.h haridus- ja tervishoosüsteem ning töötus ja vaesus. Laste tervise ja arengu seisukohast on olulised mõjurid laste koolitee ohutus, liikluskorraldus ja tänavavalgustus, regulaarne liiklusalane ennetustöö, mänguväljakud, noortekeskused, tunnustuse avaldamine inimestele ja ettevõtetele, kes on eriliselt silma paistnud laste- ja noorteolukorra parandamisel jne.

3.1 Laste arv omavalitsuses

Tabel 9. Perioodil 2000–2011 keskmine laste arv vanuse kaupa Loksa linnas.

Vanusegrupp	2000-2011 keskmine
0-4	145
5-9	159
10-14	193
15-19	242

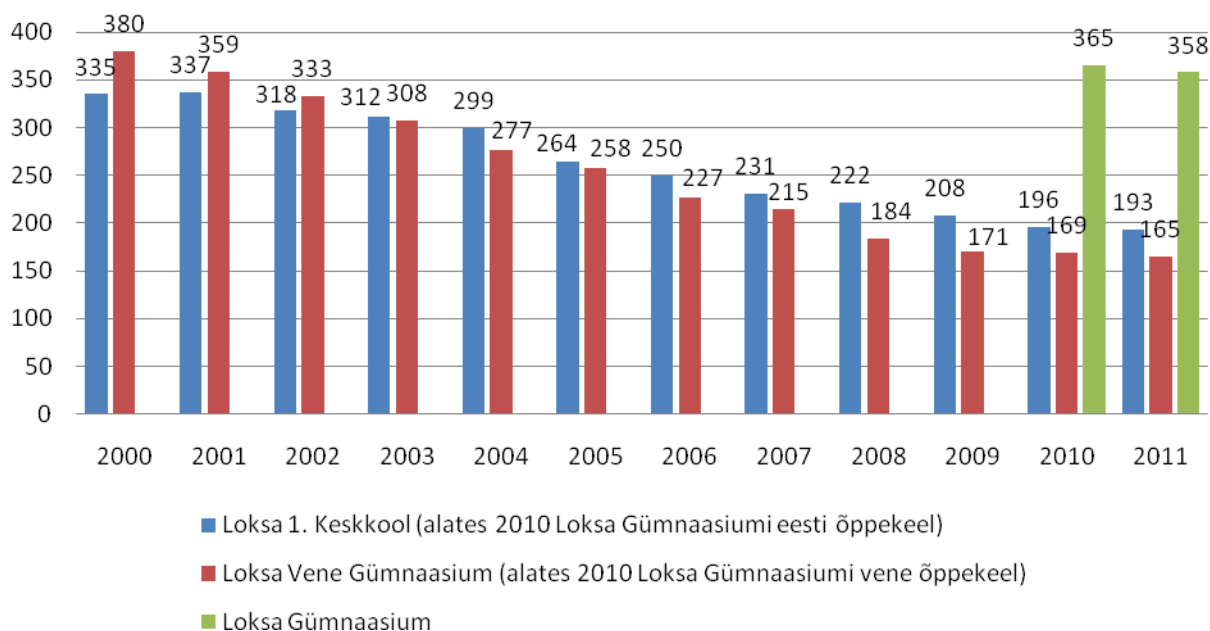

Joonis 37. Laste arv Loksa linnas aastatel 2000-2011 vanuse kaupa. Allikas: Eesti Rahvastikuregister.

Viimastel aastatel on kõige rohkem olnud Loksa linnas lapsi vanuses 15-19 eluaastat. Kõige vähem on lapsi vanuses 1-4 eluaastat. Ligi 10 aastaga on 10-14 ja 15-19 vanusegrupi laste ja noorte arv poole võrra langenud. Vaid mõnevõrra väiksem langus on toimunud vanusegruppides 0-4 ja 5-9. Võrreldes neid andmeid elussündide arvuga on näha, et viimastel aastatel on elussündide arv järkjärgult vähenenud (tabel 9, joonis 37).

3.2 Õpilaste arv haridusasutustes

Loksal on munitsipaalharidusasutusteks Loksa Lasteaed ja Loksa Gümnaasium, huvialaharidust pakub Loksa Muusikakool. Kuni 31.08.2010 tegutses Loksa linnas Loksa 1. Keskkool ja Loksa Vene Gümnaasium. Alates 01.09.2010 kannab Loksa 1. Keskkool nimetust Loksa Gümnaasium ja Loksa Vene Gümnaasium liideti Loksa Gümnaasiumiga.

Joonis 38. Õpilaste arv koolis aastatel 2000-2011 septembri seisuga. Allikas: Loksa Gümnaasium.

Jooniselt 38 nähtub, et õpilaste arv koolides on iga aastaga vähenenud – Loksa 1. Keskkoolis vähenes õpilaste arv perioodil 2000-2009 keskmiselt 14 lapse võrra aastas, Loksa Vene Gümnaasiumis aga 25 lapse võrra. Võrreldes 2000. aastaga oli 2009. aastaks vähenenud Loksa 1. Keskkooli õpilaste arv 38 % võrra, Loksa Vene Gümnaasiumis oli õpilaste arv vähenenud enam kui poole võrra (55%). Langustrend on jätkuv ka Loksa Gümnaasiumis. Õpilaste arvu vähenemise tõttu tuleb Loksa linnal ja naaberomavalitsustel teha koostööd ühise haridusstrateegia väljatöötamiseks.

Loksa Lasteaed on ehitatud 1984. aastal 280 lapsele (12 lasteaiarühmale). 2009. aastal kasutas lasteaia teenust 145 last, 2010. aastal 125 last, 2011. aastal aga 130 .

3.3 Lastele ohutu elu- ja õpikeskkond

Loksa linn on rahulik väikelinn. Ohutu keskkond lastele eluks ja õppimiseks on väga oluline. Viimasel paaril aastal on Euroopa Liidu toetusfondide toel väikelastele loodud linnas mitmeid uusi mänguväljakuid, samuti on uuendatud ja remonditud olemasolevaid mänguplatse. Lasteaia ega kooli juures ei ole suuri veekogusid ja see muudab haridusasutuste asukoha turvalisemaks. Kool asub bussijaama lähedal ning kooli juures on peatänaval kaks ülekäigurada. Kuna kooli lähedal on nii kauplus kui ka tiheda liiklusega bussijaam, on väga oluline, et ülekäigurada võimaldab lastele

ohutut teeületamist. Lasteaed asub vähese liiklusega tänavate vahel ning asutuse territoorium on ümbritsetud aiaga.

Loksa Gümnaasiumi hoonetekompleks vajab ühtset projekti, millega nähakse ette söökla juurdeehitis, algklassidemaja kolmanda korruse ümberehitus õpperuumideks, aula ehitus, vajalike õppe- ja puhkeruumide ehitus.

Probleemseks kohaks on Loksa Lasteaia hoone olukord. Tallinna Tervisekaitsetalituse koostatud aktis on nimetatud olulisemad punktid:

- 1) rühmade ruumides on aknad amortiseerunud ja ohtlikud;
- 2) koridorid, põrandad ja seinad on remontimata;
- 3) vajalik on renoveerida lasteaia välisfassaad, kuna on osaliselt varisemisohtlik.

Hetkel paikneb lasteaed endise Vene Gümnaasiumi hoones, kuna alustatud on lasteaia rekonstrueerimisega.

Loksa linna elanike vajadus on eelkõige sõimerühma järele. Lisaks vajab lasteaed liikumistegevuste arendamiseks kaasaegset spordisaali. Mitmekesistamist ja parandamist vajavad mänguväljakud õues. Loksa Lasteaed on tervistava arengusuunaga lastehoiuasutus: toimuvad liikumistunnid, ujumistunnid, väga palju viiakse õppetunde läbi õues.

3.4 Kooli ja lasteaia terviseteenuse olemasolu

Loksa Gümnaasiumis osutavad tervishoiuteenust:

- 1) 2 hambaarsti, kumbki arst võtab õpilasi vastu 1 kord nädalas;
- 2) 1 perearst, kes võtab õpilasi vastu 1 kord nädalas;
- 3) meditsiiniõde;
- 4) 2 logopeedi, üks eesti ja teine vene keelt kõnelevatele õpilastele.

2 hambaarsti, perearst ja meditsiiniõde osutavad koolis teenust haigekassa lepingu alusel koolis selleks otstarbeks ettevalmistatud ruumides.

Loksa Lasteaias töötab kaks logopeedi – üks tegeleb vene keelt kõnelevate lastega, teine eesti keelt kõnelevate lastega. Lasteaias osutab tervishoiuteenust tervishoiutöötaja, kes:

- jälgib lasteaia päevakava ja laste tervislikku seisundit, korraldab 2 korda aastas laste tervisekontrolli ning kannab tulemused päevikusse;
- täidab ja edastab kooliks ettevalmistuvate laste kaalukõverad;
- annab vajadusel esmaabi;
- kontrollib laste toitlustamise vastavust sotsiaalministri määrusega kehtestatud laste toitlustamise nõuetele, osaleb menüü koostamisel;
- nõustab vanemaid ja pedagooge laste tervisega seotud küsimustes;
- teeb koostööd tervisekaitsetalituse ja perearstidega;
- muretseb lasteaiale vajalikud medikamendid, peab arvestust ravimite säilimise, kasutamise ja õigeaegse mahakandmise üle.

Sotsiaalpedagoog ja psühholoog puuduvad nii lasteaias kui koolis.

Loksa lasteaed kuulub alates 2009.a juunikuust Tervist Edendavate Lasteaedade võrgustikku. Tervist edendav lasteaed on lasteasutus, mis oma tegevusega toetab tervise arengule suunatud

tegevusi paikkonnas. Toetades paikkonnas laste tervise arengule suunatud tegevusi ning suurendades investeringuid laste füüsilise, emotsionaalse ja sotsiaalse potentsiaali arendamiseks, luuakse eeldus noorte riskikäitumise vähendamiseks ja Eesti rahvastiku terviseolukorra paranemiseks (Tervise Arengu Instituut).

3.5 Toitlustus haridusasutustes

Tervisliku koolitoidu kättesaadavus toetab laste ja noorte tervislikku toitumist ja kujundab toitumise väärtushinnanguid ning valikuid edaspidiseks. See omakorda aitab ennetada väärtoitumisest põhjustatud või soodustatud haigusi.

Toitlustus on haridusasutustes hästi korraldatud. Koolitoit on kõigile Loksa Gümnaasiumi õpilastele tasuta: põhikooli õpilaste koolitoidukulud kaetakse riigi eelarvest, gümnaasiumi õpilaste omad aga Loksa linna ja Kuusalu valla eelarvetest vastavalt õpilase elukoha-andmetele rahvastikuregistris. Koolitoitu söövad enamik kui mitte öelda kõik õpilased. Lisaks koolilõunale on õpilasel võimalik saada kell 13.00 0,45 eurot maksvat oodet, mille eest tasub lapsevanem.

Loksa Lasteaed on liitunud koolipiima programmiga, Loksa Gümnaasium lisaks koolipiima programmile veel kooli puuviljatoetuse programmiga. Lasteaia toidupäeva (hommikusöök, lõunasöök, oode) maksumuseks on 1,41 eurot, mille tasub lapsevanem.

3.6 Kohaliku omavalitsuse poolne initsiatiiv ja toetused tagamaks teenuste kättesaadavust

Loksa Linnavalitsus maksab 1. klassi õpilaste vanematele ranitsatoetust 100 eurot, sünnitoetust 1. ja 2. lapse sünni puhul 200 eurot, alates 3. lapsest 300 eurot. Loksa Gümnaasiumis tegutseb 2 pikapäevapühma: eraldi eesti- ja venekeelse õppekeelega õpilastele, milles osaleb 2010/2011 õppeaastal vastavalt ca 30 ja 20 õpilast.

Algklassi õpilastele võimaldatakse riigi poolt rahastatav ujumise algõpe. Lisaks on koolil võimalik 1.-12. klasside õpilaste kehalise kasvatus tunde viia läbi ujulas. Loksa Lasteaias 2008. aasta algul avatud basseini kasutati keskmise ja vanema rühma liikumistundide läbiviimisel. Nimetatud tunnid olid lapsele tasuta. Loksa Lasteaias jätkub hetkel kohti kõikidele soovijatele, järjekorda ei ole. Loksa Lasteaia kohamaks oli 01.10.2008-31.08.2011 12,78 eurot, millest lapsevanema osalustasu on 9,59 eurot ja õppevahendite kulu 3,19 eurot, alates 01.09.2011 aga 19 eurot, millest lapsevanema osalustasu on 14 eurot ja õppevahendite kulu 5 eurot.

3.7 Koolikohustuse täitmine

Koolikohustuse mittetäitjaks loetakse õpilast, kes on ühe õppeveerandi jooksul õppest mõjuva põhjuseta puudunud enam kui 20 protsendist õppetundidest. (Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus § 36 lõige 4).

Tabel 10. Koolikohustuse mittetäitjad Loksa Gümnaasiumis. Allikas: Loksa Gümnaasium.

Õppeaasta	Puudunud õpilaste arv	Osakaal (%)
2007/2008	9	5,05
2008/2009	9	5,38
2009/2010	5	3,16

Koolikohustuse mittetäitmine on viimastel aastatel vähenenud (tabel 10). Loksa Gümnaasiumil on välja töötatud kodukord, mille kohaselt:

- 1) õppeveerandi jooksul 6 või rohkem põhjendamata puudumist või 10 tundidesse hilinemist - direktori käskkiri;
- 2) õppeveerandi jooksul 10 või rohkem põhjendamata puudumist või 15 tundidesse hilinemist – käitumishinne “mitterahuldav”.
- 3) õppeveerandi jooksul 30 ja enam põhjendamata puudumist – esildis kohaliku omavalitsuse sotsiaalametnikule.

Andmed õpilaste kohta, kes on ühe õppeveerandi jooksul õppest mõjuva põhjusega puudunud enam kui 20 protsenti õppetundidest, kantakse hariduse infosüsteemi õpilaste alamregistrisse. Koolikohustuse täitmise meetmed on küll kohati tõhusad, kuid vajavad veel kindlasti arendamist.

Peamiseks probleemiks on toimiva koostöövõrgustiku puudumine (kool, huvikool, noortekeskus, linnavalitsus). Koostöövõrgustiku eesmärgiks oleks jagada informatsiooni ja leida kaalutletud, läbiarutatud ja noortekeskseid lahendusi õpiraskuste leevendamiseks. Linnavalitsuse noorsootöö/hariduse eest vastutavad ametnikud ja noortega töötavad ja kokkupuutuvad inimesed Loksa Gümnaasiumist, Loksa Noortekeskusest ja Loksa Muusikakoolist osalevad alates 2011. aastast SA Archimedes Euroopa Noored käivitatud noorsootöö pilootprojektis kooliraskustega noorte toetamiseks. Pilootprojekt on suunatud kooliraskustega noorte kaasamisele ja toetamisele.

3.8 Alaealiste süütegude arv

Alaealiste (kuni 18-aastaste) poolt toime pandud süütegude (väärtegude ja kuritegude summa) arv võimaldab hinnata riskinoorte osakaalu ja planeerida sekkumisi ning teenuseid.

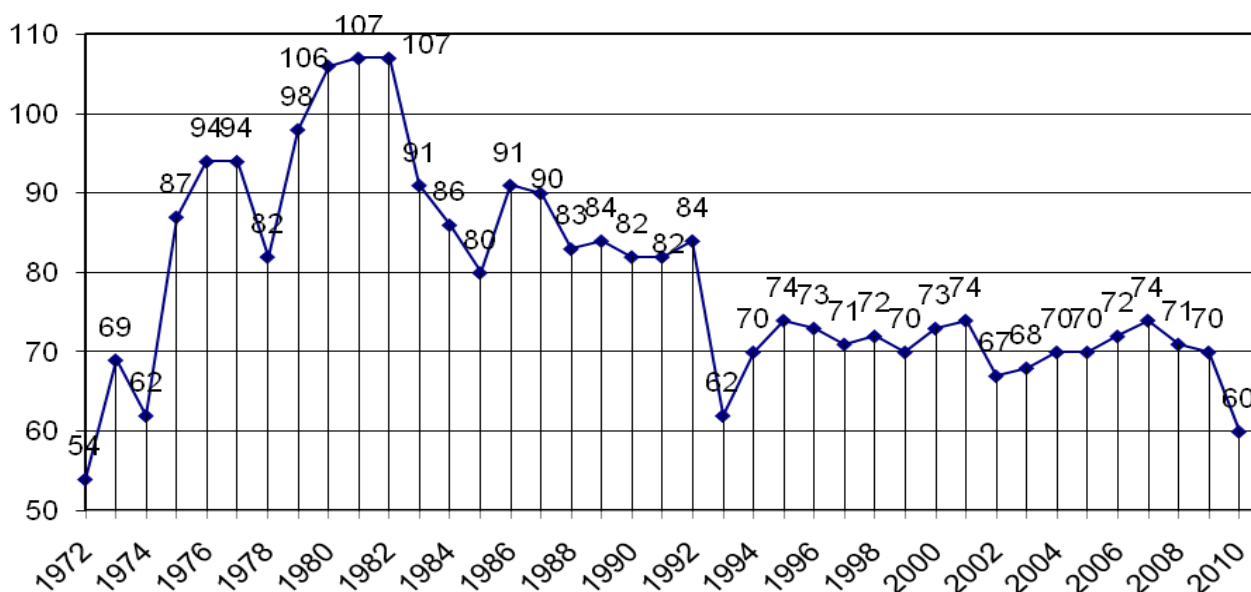
2009. aastal panid alaealised avastatud kuritegudest toime Loksa linnas 1 kuriteo (kehaline väärkohtlemine). 2010. aastal alaealisi kuritegude toimepanijaid Loksa linnas ei registreeritud. Alaealiste poolt sooritatud väärtegeid avastati 2009. aastal Loksa linnas 25, 2010. aastal aga 16. Suurem osa rikkumistest tulenes alkoholiseaduse ja tubakaseaduse mittejärgmisest (Allikas: Politsei- ja Piirivalveameti Põhja Prefektuuri Ida-Harju politseijaoskond). Alaealiste suitsetajate tabamiseks on kohalik politsei koostöös kooli juhtkonnaga teostanud kooli ümbruses kontrollreide.

Eeltoodu põhjal selgub, et aastal 2010 sooritati alaealiste poolt umbes poole vähem süütegeid kui 2009. aastal.

3.9 Laste ja noortega tegelevad asutused

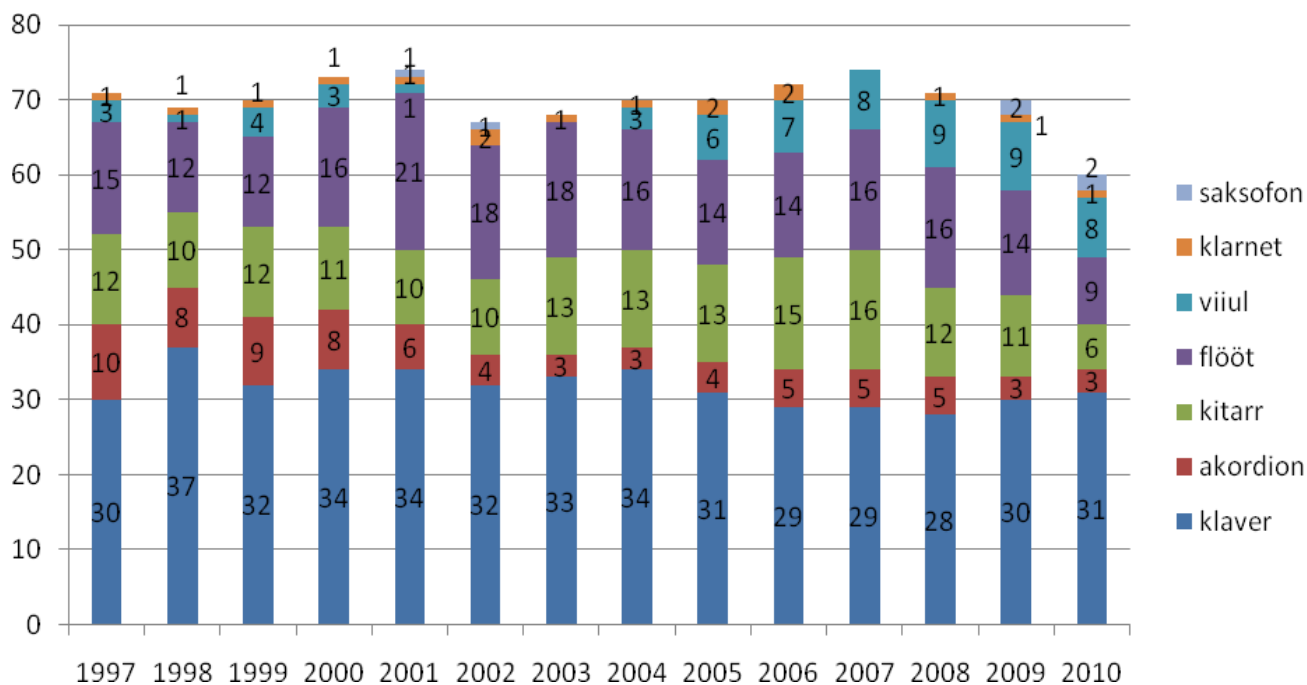
3.9.1 Loksa Muusikakool

Loksa linnas on 1 huvikool – Loksa Muusikakool. Loksa Muusikakool asutati 1972. aastal. Muusikakool pakub lastele võimalust nende ande kavakindlaks arenguks ja võimaldab pärast põhikooli või gümnaasiumi lõpetamist jätkata õpinguid muusikalistes keskeriharidust pakkuvates õppeasutustes või kõrgkoolides. Loksa Muusikakooli õpilased on läbi aegade saavutanud häid kohti üleriigilistel konkurssidel.

Joonis 39. Õpilaste arv Loksa Muusikakoolis aastatel 1972-2010. Allikas: Jana Laurendi poolt 2007. aastal koostatud „Loksa Muusikakool aastatel 1972-1996“; Loksa Muusikakool.

Õpilaste arv Loksa Muusikakoolis aastatel 1972-2010 on toodud joonisel 39. Viimasel paarikümnel aastal on õpilasi koolis olnud 70 ringis. Loksa Muusikakoolis õpib 2011. aasta jaanuarikuu seisuga 60 õpilast, pluss veel 16 ettevalmistusklassi last. Kokku seega 76 õpilast.

Joonis 40. Õpilaste arv Loksa Muusikakoolis erialati aastatel 1997-2010. Allikas: Loksa Muusikakool.

Laste vanus muusikakooli õppimaasumisel on väga erinev. Püütakse alustada muusikakoolis esimese klassiga, kui laps läheb kooli esimesse klassi. Vanus kõigub 5.-10. eluaasta vahel. Õpingute aeg on kõikidel erialadel 7 aastat. Kui siis lisada ühe aasta ettevalmistusklassi, siis on tulemuseks, et lapsed vanuses 5-18 saavad rakendust muusikakooli õpingutega. Loksa Muusikakooli teeninduspiirkonnaks on Loksa linn ja ümberkaudsed Kuusalu valla külad. Kuna Loksa linnas on vene keelt kõnelevat elanikkonda üle 50% elanikkonnast, siis muusikakooli põhimäärusega on koolis kaks ametlikku keelt: eesti keel ja vene keel. Numbriliselt jaotuvad lapsed 50% eesti keelt kõnelevad lapsed ja 50% vene keelt kõnelevad lapsed. Eesti keelt kõnelevatest lastest omakorda 50% Loksa linna lapsed ja 50% Kuusalu valla lapsed.

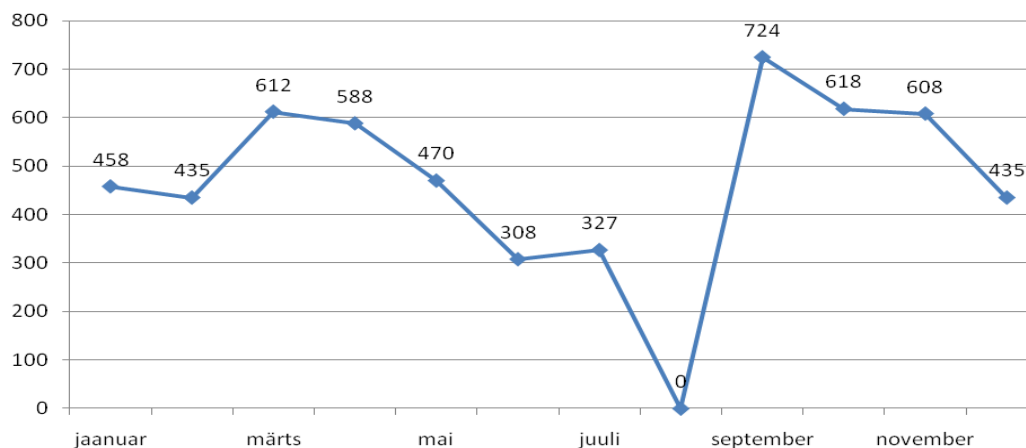
Loksa Muusikakoolis on võimalik õppida klaverit, flööti, akordionit, kitarrit, viiulit, klarnetit, saksofoni. Enim on lapsed huvitunud klaveri erialast – aastatel 1997-2010 on ligi pooled kooli õpilased otsustanud klaverimängu õppida. Populaarsed on veel flöödi ja kitarrit õpingud. Jooniselt 40 selgub, et perioodil 1997-2010 on õpilaste huvi vähenenud akordionit ning tõusnud viiuli õpingute vastu. Väiksem on õpilaste osakaal klarneti ja saksofoni erialal.

Loksa Muusikakooli õppemaks oli kuni 31.08.2011 15,34 eurot kuus, alates 01.09.2011 aga 18 eurot kuus. See on võrreldes teiste maakonna huvikoolidega sama või natuke väiksem. Kuusalu vald annab valla lastele (valdavalt suurtele peredele) läbi sotsiaalkomisjoni õppemaksu soodustust. Loksa linn ei ole seda aga juba mitu aastat võimaldanud. Õppetöö muusikakoolis on seotud tihedalt Loksa Gümnaasiumiga ja Vihasoo Lasteaed-Algkooliga. Samuti sõltub tunniplaani tegemine õpilaste busside aegadega, sest lapsed sõidavad meilt nelja eri suunda. Eelarve suuruseks oli aastal 2010 1 510 620 krooni (96 546,21 eurot).

Muusikakoolis on vaja lõpetada ruumide renoveerimine, ette näha muusikastudio rajamine, oluline on materiaaltehnilise baasi uuendamine (akordionid, pianinod). Oluline on muusikatraditsioonide jätkamine Loksal ja lähiümbruses.

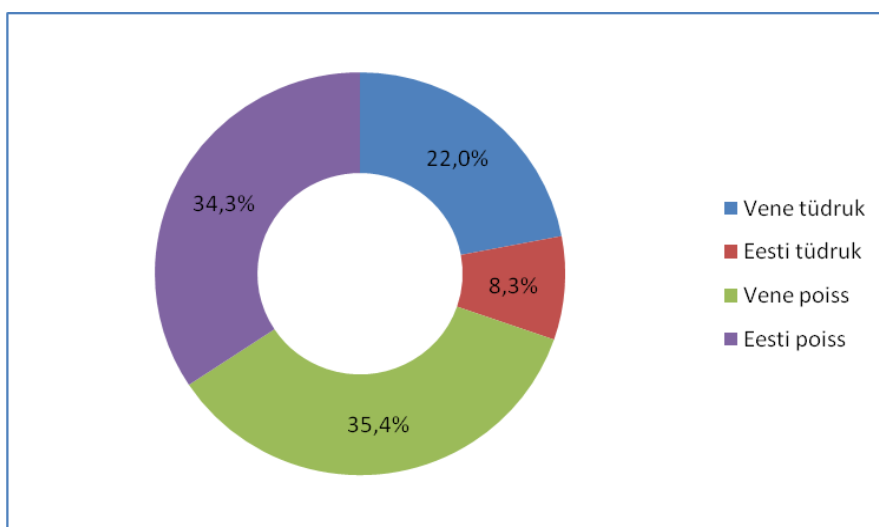
3.9.2 Loksa Noortekeskus

Noorsootöö seisukohalt on oluline Loksa Noortekeskus (kuni 31.12.2010 kandis nime Loksa linna Päevakeskus), mis pakub noortele vaba aja veetmise võimalusi ning korraldab mitmeid noortele suunatud üritusi. Loksa Noortekeskus alustas tegevust 2003.a sügisel ja täna päeval töötab avatud noortekeskuse põhimõttel. Sihtgrupiks on 7-26-aastased noored. Noored saavad tasuta kasutada internetti, piljardit, lauajalgpalli ja lauamänge, samuti saab lugeda ajakirju ning vaadata DVD-d. Neil on võimalus osa võtta korraldatavatest üritustest ja konkurssidest. Noortekeskuse eesmärgiks on olla koht, kus noored saavad ennast vabalt tunda, tingimuseks on kodukorrast kinni pidamine. Noortekeskus on noortele väga vajalik – nad saavad seal turvaliselt ja soojas pärast kooli bussi oodata, nooremad lapsed saavad mängides oodata oma vanemaid, kuni nad töölt tulevad. Mõnele lapsele on noortekeskus kohaks, kus saab kasutada arvutit, kus ta saab suhelda ning kus temale pööratakse tähelepanu. 2010. aastal eraldas linn noortekeskuse tegevuseks 299 372 krooni (19 133,36 eurot).

Joonis 41. Loksa Noortekeskuse külastatavus kuude lõikes aastal 2010. Allikas: Loksa Noortekeskus.

Jooniselt 41 selgub, et aastal 2010 oli Loksa Noortekeskuse tegevuses osalemine aktiivsem kevadel ja sügisel, kui asutuse külastatavus jäi 600-700 lapse ja noore vahele kuus.

Joonis 42. Loksa Noortekeskuse külastatavus (%) 2010. aastal sõltuvalt külastaja rahvusest ja soost. Allikas: Loksa Noortekeskus.

Populaarne on Loksa Noortekeskus poiste hulgas – ligi 2/3 keskuse külastajatest olid 2010. aastal poisid, kelle põhiliseks tõmbenumbriks keskses on piljardi mängimise võimalus. Kui eesti poistest käivad keskses põhiliselt vanemad s.t kuni teismelised isikud, siis vene poiste vanus jääb vahemikku 7 kuni 13. Tüdrukutest on aktiivsemad Noortekeskuse tegevuses osalejateks vene rahvuse esindajad (joonis 42).

Loksal on loodud noortekeskuse juures tegutsev noorteühing Loksa Koostöökogu Noored. Projekti raames koostati oma koduleht, organiseeritakse teema-, filmi- ja lauamängude õhtuid, remonditud on noortekeskuse ruume.

Loksa Noortekeskuse kõrval asub skateplats, millele lisaks võiks noortekeskuse juures noorte vaba aja veetmise võimaluste mitmekesistamiseks olla ka mänguväljak koos seiklusrajaga, korvpalliplats, võrkpalliväljak, tenniseväljak lastele. See annaks lastele võimaluse oma vaba aega veelgi sisukamalt veeta. Noortekeskuse hoone fassaad vajab soojustamist ning katus remonti. Täiendada tuleb materiaaltehnilist baasi.

Tegevuse hoogustamiseks oleks vajalik noortekeskuse tihedam koostöö teiste noortega tegelevate asutustega. Loksa linnas puudub noortega tegelevate organisatsioonide ühtne võrgustik.

3.9.3 Kooli huviringid

Lisaks eeltoodule on Loksa Gümnaasiumi juures hulgaliselt tasuta huviringe. Õpilastel on võimalik tegeleda endale sobivate huvialadega: prantsuse keel, rahvatants, mudilaskoor, kodutütred/noorkotkad, käsitööring, kunstiring, informaatikaring, spordiringid - rahvastepall, võrkpall, minivõrkpall, sportmängud ja kergejõustik.

Tabel 11. Õpilaste arv erinevates huviringides Loksa Gümnaasiumis 2009/2010 ja 2010/2011 õppeaastatel. Allikas: Loksa Gümnaasium.

Huviring	Õpilaste arv 2009/2010 õppeaastal	Õpilaste arv 2010/2011 õppeaastal
Mudilaskoor	46	40
Rahvatants	70	74
Kunstiring	24	10
Noorkotkad/kodutütred	32	27
Sport		63
Prantsuse keel		15
Käsitööring		10-15

Enim on osavõtjaid mudilaskoorist, rahvatantsuringidest ja erinevatest spordiringidest. Aktiivselt võetakse osa ka noorkotkaste ja kodutütarde tegevustest (tabel 11). Paljud spordiringid viiakse läbi kooliga samas hoones asuvas võimlas, mis on amortiseerunud ja vajab renoveerimist.

Lisaks koolile mitmekesistavad laste ja noorte vaba aja veetmise võimalusi erinevad mittetulundusühingud, korraldades suviseid tegevus-, keele-, spordi- ja puhkelaagreid. MTÜ Loksa Rahvaspordiklubi pakub lastele ja noortele võimalust tegeleda judoga ja kurnimänguga. Aktiivne on olnud osavõtt lumelinna ehitamisel, asfaltijoonistuste konkursil kui ka noorte karaokeõhtutel.

3.9.4 Moskva Patriarhaadi Eesti Õigeusu Kiriku Loksa Kroonlinna Püha Joanni kogudus

Moskva Patriarhaadi Eesti Õigeusu Kiriku Loksa Kroonlinna Püha Joanni kogudus on 57-liikmeline. Kirikut külastab ja kiriku juures tegutsevatest ringidest ja koolitustest võtab aastaringelt osa ligikaudu 500 inimest. Kirik on eesotsas isa Aleksandriga loonud 5-7-aastastele lastele Pühapäevakooli. Lisaks tegutseb kiriku juures Piiblikool läbi mängude, mis on mõeldud 8-12 aastastele lastele ning toimub üks kord nädalas. Piiblikool läbi loomingulise tegevuse toimub samuti üks kord nädalas. Avatud on ka üks kord nädalas toimuv Piiblikool lapsevanematele.

Samuti tegutseb kiriku juures laste laulustuudio. Laulustuudio juurde on loodud lastekoor (lapsed vanuses 6-15 aastat), samuti tegutseb laste kunstistuudio, kus õpetatakse lastele vanuses 6-12 kunsti ja arhitektuuri ajalugu, joonistamist, maalimist, skulptuuri ja ikoonikunsti. Lastele korraldatakse erinevaid õppereise. Näiteks 2010. aastal toimunud Pühapäevakooli õppereis (6-12-aastased) Sankt-Peterburgi ja 2011. aasta õppereis Kroonlinna (9-13-aastased) olid pühendatud Õigeesu kiriku ajaloo, arhitektuurile ja ikoonikunstile.

3.10 Valdonna kokkuvõte

Loksa linna üldhariduskoolis käivate laste arv väheneb järjepidevalt, probleem on tihedalt seotud linna üldise rahvaarvu vähenemisega. Õpilaste arvu vähenemise tõttu tuleb Loksa linnal ja naaberomavalitsustel teha koostööd ühise haridusstrateegia väljatöötamiseks.

Mõnedel noortel on probleeme koolikohustuse täitmise ja sagedaste puudumistega. Osaliselt on see tingitud asjaolust, et lapsevanemad on kas liiga hõivatud või puudub neil otsene huvi lapse tegemiste vastu, vahel puudub lapsevanematel ka oskus või teadmised, kuidas noortega toime tulla. Lapsevanemate teadlikkust laste ja noorte tervise edendamisel ja arengu toetamisel saab tõsta, kaasates tegevuste planeerimisse ja korraldamisse haridusasutused ning nende hoolekogud.

Suurendamaks kooli teadlikkust õpilaste tervise edendamisest tuleks Loksa Gümnaasiumi juhtkonnal kaaluda liitumist tervist edendavate koolide liikumisega.

Järjest nooremate laste vastuvõtmine lasteaeda (sõltuvuses emapalga perioodi pikkusest) tingib seni puuduva sõimerühma rajamise vajaduse. Lastele turvalise õpikeskkonna tagamisel on prioriteediks lasteaiahoone renoveerimine; samuti lasteaia õueala atraktsioonide korrastamine ja uuendamine.

Korterelamute juurde on viimastel aastatel rajatud uusi laste mänguväljakuid ja seda linnas tegutsevate MTÜ-de abil, kes on taotlenud vahendeid erinevatest fondidest. Samas leidub linnas veel osaliselt amortiseerunud ja korrastamist vajavaid mänguväljakuid.

Politsei poolt registreeritud noorte õigusrikkumiste arv on 2010. aastal võrreldes eelneva aastaga 2 korda vähenenud. Vähendamaks õigusrikkumiste arvu veelgi, tuleb jätkata noortele suunatud ennetustööd.

Erinevate probleemide (õpiraskused, õigusrikkumised, abordiprobleem, huvitegevuse valik, integratsioon jms) tasandamiseks noorte seas on võimalik käivitada nt eakaaslaste programm, mis on kõige efektiivsem viis mõjutada murdeealiste käitumist, arendada terveid suhteid ja tervet sotsiaalset-emotsionaalset keskkonda. Eakaaslaste mõiste hõlmab sarnase sotsiaalse taustaga gruppi, eakaaslaste ei pea tingimata olema ühevanused. Tegevuste jätkusuutlikkuse huvides võiks eakaaslaste meetodikal põhinevate ennetusprogrammide juurutamiseks kasutada praegu Loksa linnas toimivaid struktuure nagu Loksa Noortekeskus, noortega tegelevad MTÜ-d, Loksa Gümnaasium. Samuti on oluline motiveeritud koordinaatori olemasolu, kes tagaks programmi järjepidevuse.

Lisaks loengutele, infovoldikutele aitab riskikäitumise vähendamisele noorte seas kaasa Gordoni meetodikal põhinev praktiliste oskuste treening. Rakenduspsühholoog Thomas Gordon on töötanud välja peresuhte arendamise mudeli. See on kasvatusmeetod, mis tagab tugevad lähisuhted ilma

võimu kasutamata ning seisab kolmel tugipostil: aktiivne kuulamine, mina-sõnumite kasutamine ja konfliktilahendus. Üldjuhul jääb lapsevanematel teadlikkusest, informatsioonist väheseks ning oskusi, kuidas suhted lapsega terved hoida, on kasulikud õppida. Või siis koos lastega tervisliku söögi valmistamise üritus loengu asemel. Maailmapraktika ja paljud uuringud kinnitavad, et positiivse vanemluse edendamine on üks kõige efektiivsemaid meetodeid laste ja noorte riskikäitumise vähendamiseks.

Erinevatele sihtgruppidele pakutakse mitmekülgseid võimalusi arendava vaba aja sisustamiseks. Loksa linnas on noortega tegelevaks asutuseks Loksa Noortekeskus, huviharidust pakub Loksa Muusikakool, toimivad erinevad kooli juures läbiviidavad tasuta kui ka mittetulundusühingute ja jt isikute poolt läbiviidavad tasulised/tasuta huviringid. Probleemiks võib olla huvikooli ja tasuliste huviringide tegevuses osalemiseks vajaliku lastevanemate omaosaluse katmine, mille tasumine on mõnedel peredel problemaatiline. Arvestades eelarveliste vahendite piiratust, linn hetkel lapsevanemaid lapse osalemisel huvikoolis või tasulistes huviringides rahaliselt ei toeta.

Tulevikus tuleks soodustada vabaaja tegevuste mitmekesistamist, teha koostööd naaberomavalitsuste noorteoranisatsioonide, -asutustega. Võimaluseks on ka noortele suunatud juhendatud tegevuste planeerimine, läbiviimine koolivaheaegadel. Kindlasti tuleb tähelepanu pöörata muust rahvusest laste ja noorte integreerimisele ühiskonda, hõlbustada erinevast rahvusest noorte omavahelist suhtlemist. Noorte vabaajategevuste mitmekesistamisele aitab kaasa noortele atraktiivsete ja eakaaslastega koosolemisvõimalust pakkuvate tervisedenduslike projektide elluviimine nt noored liiklusinspektorid vms.

3.11 Valdkonna tegevuskava

EESMÄRK Turvaline õpikeskkond			
TULEMUS: Lastel on turvaline ja kaasaegne õpikeskkond			
Otsene eesmärk	Tegevus	Aeg	Vahendid s.h teostaja
Turvaline ja kaasaegne õpikeskkond	Loksa Gümnaasiumi, Loksa Lasteaia ja Loksa Noortekeskuse hoonete renoveerimine	2011-2015	KOV, fondid, riik
	Lasteaia õueala atraktsioonide korrastamine ja uuendamine	2011-2015	KOV, fondid, riik
	Tervist edendavate lasteaedade ja koolide liikumises osalemine tervist edendavate institutsioonide põhimõtteid järgides	pidev	KOV, <u>Loksa Lasteaed</u> , <u>Loksa Gümnaasium</u>
EESMÄRK Laste ja noorte tervisliku ja turvalise arengu tagamine			
TULEMUS: Laste terviklikku arengut mõjutavad tegurid on paranenud			
Otsene eesmärk	Tegevus	Aeg	Vahendid s.h teostaja
Toimiv koostöövõrgustik	Koostöö edendamine erinevate spetsialistide vahel (tervishoiutöötajad,	pidev	KOV, <u>Loksa Gümnaasium</u> , <u>Loksa Lasteaed</u> , <u>Loksa</u>

	sotsiaaltöötajad, pedagoogid, noortekeskuse töötajad) noorte vaba aja sisustamise ja riskikäitumise ennetamisel nii kohalikul tasandil kui ka naaberomavalitsustega		<u>Noortekeskus,</u>
	Spetsialistidest koosnev koostöövõrgustik töötab regulaarselt, planeerib tegevusi, hindab tulemusi	pidev	
Riskikäitumise vähenemine noorte seas	Riskikäitumisega noorte koolist väljalangemise ennetamiseks koostöö arendamine kooli, lapsevanemate, noorte ja sotsiaaltöötajate vahel	pidev	<u>KOV, Loksa Gümnaasium</u>
	Tervisekasvatuse ja inimeseõpetuse tundide jätkuv läbiviimine	pidev	<u>Loksa Gümnaasium</u>
	Tervisealaste, noorte arengut käsitlev ja noorte õigusrikkumiste ennetamisele suunatud koolituste korraldamine õpilastele ja lapsevanematele	pidev	<u>KOV, fondid, Loksa Gümnaasium</u>
Laste ja noorte vabaajavõimaluste mitmekesistamine	Laste- ja noortelaagrite korraldamine, huvitegevuse mitmekesistamine (nt konkursid, ümarlauad jms), spordi- ja noorsooprojektide kaasrahastamine	pidev	<u>KOV, fondid, Loksa Gümnaasium, Loksa Noortekeskus</u>
Arendab noorte seas terveid suhteid ja tervet sotsiaalset-emotsionaalset keskkonda	Eakaaslaste programmi käivitamine Loksa Noorekeskuses/Loksa Gümnaasiumis	2012-2015	<u>KOV, fondid, Loksa Noortekeskus, Loksa Gümnaasium</u>

TERVISLIK ELU-, ÕPI- JA TÖÖKESKKOND

Inimese igapäevase töö-, õpi- ja elukeskkonna korraldus määrab suuresti tema psühhosotsiaalse heaolu ja tervisliku seisundi. Kvaliteetne joogivesi, puhas õhk, ohutu ja täisväärtuslik toit ning head elu- ja töötingimused kindlustavad hea tervise ja tööjõudluse. Tervise säilitamiseks ja parendamiseks on oluline väärtustada ja arendada keskkonnatervise valdkonda. Tulemuslikud on keskkonna ohutegurite nagu reostus, müra, nakkushaiguste levik jms, kahjuliku toime vähendamine või kõrvaldamine koordineeritud ja operatiivse korralduse kaudu ning turvalise ja tervist toetava töö-, õpi- ja elukeskkonna arendamine. Oluline on motiveerida tööandjaid kaitsma inimeste tervist ja keskkonda.

4.1 Huvitegevuse ja vaba aja veetmise kohad

Huvitegevuse ja vaba aja veetmise kohad on enamuses ära toodud juba varasemates peatükkides nagu “Laste ja noortega tegelavad asutused” ja “Kultuurielus osalemise ja tarbimise võimalus”.

Loksa linna täiskasvanutel on huvitegevuseks võimalik olnud kasutada linna asutuste ruume ning tegevusteks ka saada toetust. Näiteks toetab linn MTÜ-de (nt MTÜ Loksa Rahvaspordiklubi, MTÜ Loksa Arenduskeskus, MTÜ Rannamännid, MTÜ Loksa Kompass, MTÜ Vana-Loksa Selts) ja erinevate ringide (nt Loksa Lauljad, Loksa Tantsijad jne) tegevust ja projektides osalemist.

Loksa linnas tegutsevad Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Loksa Püha Neitsi Maarja kogudus (Loksa Püha Neitsi Maarja kirik ehitatud 1847-1853), Moskva Patriarhaadi Eesti Õigeusu Kiriku Loksa Kroonlinna Püha Joanni kogudus (Loksa Kroonlinna püha õiglase Joanni kirik ehitatud kirikuks 2002-2003), Eesti Evangeeliumi Kristlaste ja Baptistide Koguduste Liidu Loksa Baptisti Kogudus (baptistide palvemaja) ning Posti tänaval asub vastrajatud Jehoova Tunnistajate Kuningriigi Saal.

Loksa linnas on tervisespordi tegemiseks loodud suhteliselt head tingimused, linnas on piisavalt erinevaid spordirajatisi. Loksa linn asutas 2008. aastal Sihtasutuse Loksa Sport, kuhu on koondatud linna sporditegevus. Sihtasutus haldab linna ujulat, kus on 25-meetrine neljarajaline ujumisbassein, 8 meetri pikkune lastebassein, lisaks auru- ja leilisaunad ning mullivann. Ujula võimaldab vaba aja veetmist, harrastus- ja võistlusspordiga tegelemist, ujumisvõistluste läbiviimist. Ujula külastatavus on ca 45 inimest päevas (arvestamata kehalise kasvatuse tundides ja treeningutes osalejaid). Suurima külastatavusega kuud aastas on november, detsember, jaanuar ja veebruar. Ujulas toimuvad peale eelkooliealiste laste ja kooliõpilaste ujumistreeningute ning beebide ujutamise ka täiskasvanute ujumiskursused ja vesiaeroobika. 2010. aastal eraldas Loksa linn oma eelarvest ca 1 760 500 krooni (112 516,46 eurot) SA Loksa Sport tegevuseks.

SA Loksa Sport haldab ka linna spordisaali (Tallinna tn 47b), staadionit (Männi tn 36a) ja valgustatud terviserada. Terviserajal on võimalik sõltuvalt aastaajast tegeleda suusatamise, jooksmise, kepikõnni ja jalgrattaspordiga. Lisaks Männi tänaval asuvale staadionile on jalgpalli võimalik mängida Posti tn 27 asuval spordiväljakul. Korvpalliplatse leidub mitmes kohas üle linna s.h linnaplatsil. Linnaelanike kasutuses on veel kunstmurukattega pallimänguväljak ja kurnimänguväljakud. Rannas on suvehooajal võimalik harrastada rannavõrkpalli ja –jalgpalli.

Linnas on rohkelt laste mänguväljakuid, aktiivselt kasutavad noored skateplatsi. Ujuda on suvehooajal võimalik meres.

Loksa linnas tegutsevad suuremad spordiklubid pakuvad linnaelanikele ja naabervalla inimestele võimalust tegeleda judo, ujumise, kurnimängu, poksi, male jm spordialadega. Posti 27 asuvas vabaaja- ja majutuskeskuses on „oma kodu leidnud“ kulturistid, aeroobika, breakantsu ja hip-hopi harrastajad.

Linna asukoht (pealinna ja Tallinn-Narva mnt lähedus), väljaehitatud infrastruktuur ja looduslikud tingimused loovad väga head eeldused spordielu edendamiseks. Mitmekülgse ning osavõtjaterohke sporditegevuse tagamiseks tuleks praegune spordihoone välja ehitada kaasaegseks spordikeskuseks (täismõõtmelises sportmängudesaal, aeroobikasaal ja jõusaal) ning luua võimalused sportlaste majutuseks mitmepäevaste võistluste korral. Lisaks tuleks suurendada kohalikele suunatud ürituste arvu.

Lähiaastatel on linnal plaanis renoveerida olemasolevaid spordirajatisi (spordisaal, staadion), ehitada välja uisu- ja tenniseväljak, projekteerida Männi 36b maaüksus spordi- ja puhkealaks ning osaleda projektis kergliiklustee rajamiseks Kolgakülast linna staadionini. Lisaks iga-aastasele korrashoiule on plaanis terviseraja kaasajastamine ja pikendamine. Praegune terviserada on ca 800 meetrit pikk ning osaliselt valgustatud. Parendamiseks tervisespordi harrastajate sportimistingimusi, on linnal plaanis pikendada terviserada ca kolme kilomeetrit, kasutades selleks piki mere äärt kulgevat männimetsa. Raja katmine valgustitega võimaldaks sportida ka pimedal ajal. Olemasoleva terviseraja ühendamiseks piki mere äärt loodava terviserajaga on kavas ehitada asfalteeritud Mere tänavat ületav nn suusasild.

4.2 Transport ja teedevõrk

Loksa bussiühendus naaberasulatega Kuusalu vallas ja Tallinnaga on hea, arvestades nii sõiduvahendi kvaliteeti kui sõidugraafikut. Lisaks on alates 2010. aastast käigus buss marsruudil Loksa-Peterburg. Samas puudub Loksa linnal otsene bussiühendus Lääne- ja Ida-Virumaaga. Täiendavalt ühistranspordile on käigus Kuusalu valla õpilasliinid ja ettevõtete bussiliinid. Loksa linn on MTÜ Harjumaa Ühistranspordi Keskus liige.

Loksa linnas ei ole linnasisesest ühistransporti, selleks ei ole ka vajadust, kuna linn on väike ja ühiskondlikud hooned, toidupoed paiknevad linnakeskuses, linna äärde, keskusest ca 1 km kaugusele jääb OÜ Loksa Ravikeskus.

Linna tänavatevõrk on välja kujunenud. Peatänavateks on Tallinna, Rohuaia, Rahu, Posti ja Kalurite tänav. Tänavate kogupikkus on ca 24 km, neist asfaltbetoonkattega on ca 8 km. Liikluse intensiivsust ei saa lugeda suureks, valdav on linnasisene ja naabervallaga ühendav liiklus. Positiivne on see, et kaubavedude transiit linna ei läbi ning raskeveokite osakaal liikluses on minimaalne.

Olulisemateks puudusteks on parklate ja individuaalsõidukite garaazide (kohtade) ning kõnni- ja kergliiklusteede vähesus. Kõnniteid on linnas ca 3,2 km, linna peatänavatest on kõnniteega suures osas ääristatud Tallinna tänav ning alates oktoobrist 2011 ka Rohuaia tänav. Plaanis on lähiajal

rajada kõnni- ja kergliiklusteed ka Posti ja Kalurite tänavate äärde ning pikendada Tallinna ja Rahu tänaväärset kõnniteed.

Loksa linna tänavad ja teed on valgustatud ca 400 valgustiga, mida juhitakse 8 tänavavalgustuse juhtimiskilbi kaudu. Kõik valgustid on varustatud kaasaegsete kõrgrõhu Na-valgusallikatega. Kasutusel on nii tänavavalgustuse paljasjuhtmelised kui ka kaabelõhuliinid, osaliselt on tänavavalgustus rajatud kasutades maakaableid. Valgustite põlemise aeg s.t süttimine ja kustumine on reguleeritud fotoelementide poolt, mis mõõdavad valguse hulka. Umbes $\frac{3}{4}$ valgustitest on amortiseerunud ning vajavad vahetamist.

Umbes poole linna territooriumist moodustavad rohealad – pargid, mets, haljasala. Loksa linna territooriumist 79,8 ha e 20,9% (1/5) asub looduskaitsealadel (Lahemaa Rahvuspark 8,6 ha e 2,3% linna territooriumist ja Loksa maastikukaitseala 71,2 ha e 18,6%). Üldkasutatavad pargid, Veteranide park ja Nõmme park, on korrastatud, osaliselt vajavad rekonstrueerimist pargielemendid (valgustus, pingid, prügikastid). Linna rohealade potentsiaal on piisav, pakkumaks linlastele võimalusi tervislikuks vaba aja veetmiseks.

4.3 Elukeskkonna planeerimine

Looduskeskkonna põhiväärtusteks on Loksa linnas parkmetsaga külgnev liivane mererand ning Valgejõe ürgorg koos jõelammiga, mis koos linnaosade vaheliste metsaaladega moodustavad unikaalse rekreatsiooniala. Loksa linna keskkonna põhiväärtusteks on selgepiiriline asustusstruktuur, kus korruselamud on koondunud linnakeskuse ümber ja väikeelamud peaaesjalikult Nõmme linnaossa mere pool Valgejõe ning tööstustsoon Valgejõe suudmesse. Kaht peamist elamuala eraldab ja seob Valgejõe kallastel paiknev roheala koos parkmetsaga. Unikaalse loodusmiljöö ja linnamiljöö maastikuline põimumine loob eeldused kuurordilaadse linnakeskkonna arendamiseks. Linnaelanikele ligipääsu looduskeskkonnale saab lugeda väga heaks.

Linna üldplaneeringuga on määratletud Nõmme linnaosa miljööväärtusliku hoonestusalana, tagamaks linnaosa planeeringu struktuur ja traditsiooniline hoonestus. Linn on saanud munitsipaalomandisse hetkel omavalitsuslikult kasutatava aiamaade maa, mida on plaanis tulevikus aiandushuvilistele rentida, tagamaks maa sihtotstarbeline ja korrastatud kasutamine. Väikeelamumaale on üldplaneeringu kohaselt lubatud ehitada hooneid katuseharja suurima kõrgusega 11 meetrit, korruselamumaale aga kuni 6 korrusega elamuid.

4.4 Keskkonna mõjurid

4.4.1 Joogivesi ja ühiskanaliseerimine

Hüdroloogiliselt on Loksa linnas tegemist kahe veehorisondiga:

1. survealine põhjavesi vendi kompleksi liivakividest, mille sügavus maapinnast on 55 – 135 m, nendesse rajatud puurkaevudel baseerub Loksa linna veevarustus;
2. vabapinnaline pinnavesi kvaternaari setetes on seotud peamiselt mere- ja alluviaalsete liivade ning täitepinnasega. See veehorisont toitub sademetest ja drenitakse Valgejõkke ning Hara lahte.

Loksa linna haldusterritooriumil on rajatud kaheksa puurkaevu, milledest kolm on lülitatud linna ühtsesse veevarustussüsteemi, ülejäänud varustavad lokaalseid süsteeme. Linna territooriumile

puuritud puuraukude keskmine summaarne toodang on ca 200 m³/h. Olemasolevad puuraugud rahuldavad täielikult tuleviku veevajadused. Linna orienteeruv veetarve on aastas kokku 350 000 m³. Alates 01.11.2010 on Loksa linna vee-ettevõtjaks 100% linna osalusega OÜ Loksa Haljastus.

Keemiliste ja mikrobioloogiliste näitajate alusel kuulub linna joogiveeks kasutatav põhjavesi II kvaliteedi klassi üldraua näitaja piirsalduse alusel. Joogivee kvaliteet on võrreldes varasemate aastatega püsitud stabiilne, põhiliseks probleemiks on olnud üldraua piirsalduse näitajate kõrge väärtus. Joogivee pH jääb vahemikku 8,0-8,2.

Ühisveevärk hakkas Loksa linnas eksisteerima 1971. aastal, mil ehitati Nooruse tn 3b reoveepumpla. Veetorstike (magistraalid, arvestatud ei ole torusid liitumiskohtadest objektideni) kogupikkuseks on hetkel 6 756 meetrit. Veetorstiku amortisatsiooni tõttu on veekaoks ca 59%. 01.01.2011 seisuga elab Loksa linnas 3094 inimest, neist ühisveevärgiga liitunud 3043 (98%).

Ühiskanalisatsioonitorustiku pikkuseks Loksa linnas on 4 700 meetrit (magistraalid, arvestatud ei ole torusid liitumiskohtadest objektideni). Ühiskanalisatsioonitorustik on rajatud aastatel 1965-2004, torustikust enamik on isevoolne. Ühiskanalisatsiooniga on liitunud 2 367 inimest (77%). Elanikud, kellel puudub ühiskanalisatsioon, koguvad reovett kogumiskaevudesse, mida tühjendatakse assenisatsiooni autode abil vastavalt vajadusele. Lisaks on linnas olemas sadevee trassid, kuid osa sadeveest nagu ka pinnavesi satub ikkagi ühiskanalisatsiooni.

2010. aasta maikuus kiitis Keskkonnainvesteeringute Keskus heaks OÜ Loksa Haljastus projekti linna ühisveevärgi ja kanalisatsioonisüsteemi rekonstrueerimiseks. Projekti realiseerimine toimub aastatel 2010-2012. Projekti raames rekonstrueeritakse ca 9,4 km joogiveetorstikku ja ca 7,95 km kanalisatsioonitorustikku. Rekonstrueeritakse 2 reoveepumplat, 2 puurkaev-pumplat, millele paigaldatakse ka veetöötlusseadmed ning rekonstrueeritakse Loksa linna reoveepuhasti. Lisaks olemasolevate süsteemide rekonstrueerimisele rajatakse uusi joogiveetorstikke ca 1,58 km ja uusi kanalisatsioonitorustikke ca 3,52 km ning 3 reoveepumplat. Projektiga lahendatakse 90% loksalaste kvaliteetse joogiveega varustamise ja reovee puhastamisega seotud mured. Projekti realiseerimistähtaeg on 2012. aasta detsember. Täna tegeleb linnavalitsus juba uue rahastamisaotluse ettevalmistamisega, et tagada hiljemalt 2015. aastaks Loksa linna kõigi joogivesüsteemide ja kanalisatsioonisüsteemide kaasajastamine.

4.4.2 Heitvesi

Heitvesi puhastatakse 1987. aastal rajatud ning alates 2010. aastast OÜ-le Loksa Haljastus kuuluvas reoveepuhastis bioloogiliselt. Reoveepuhasti jõudluseks on 2 700 m³ heitvett päevas. Heitvee puhastamisel on varasemalt olnud probleemiks üldfosfori kõrge kontsentratsioon. Alates 2010. aastast on üldfosfori kontsentratsioon enamvähem normidele vastavaks saanud. Teiste heitveest eemaldatavate reostusainete (üldämmastik, heelium, BHT7, naftasaadused, fenoolid) kontsentratsioonid vastavad kehtestatud normidele. Puhastatud heitvesi juhitakse mere. 2010. aastal käideldi 309 859 m³ heitvett aastas.

Tabelis 12 on toodud Loksa linna reoveepuhasti tõhusus. Reoveepuhasti tõhusus lähiaastatel kindlasti tõuseb seoses reoveepuhasti rekonstrueerimisega, mis on plaanitud aastasse 2012.

Tabel 12. Loksa linna reoveepuhasti tõhusus

	2009	2010
Puhasti tõhusus BHT7 järgi	97%	96,9%
Puhasti tõhusus KHT järgi	93%	93,7%
Puhasti tõhusus heeliumi järgi	92%	92,3%
Puhasti tõhusus N_{üld} järgi	80%	78,6%
Puhasti tõhusus P_{üld} järgi	69%	82,7%

4.4.3 Jäätmekäitlus

Jäätmehoolduse kord Loksa linnas on sätestatud 2008. aastal linnavolikogu poolt vastu võetud Loksa linna jäätmehoolduseeskirjas. Jäätmehoolduse arengusuunad on määratletud linnavolikogu poolt 2010. aastal kinnitatud Loksa linna jäätmekavas 2010-2013. Loksa linnas toimub alates 2006. aastast korraldatud jäätmevedu. See tähendab, et olmejäätmete kogumine ja vedamine Loksa linna haldusterritooriumil toimub konkursi korras valitud ettevõtja poolt. Prügila linnal puudub, segaolmejäätmeid veetakse Jõelähtmel asuvasse Tallinna prügilasse. Linnas on ohtlike jäätmete, paberi ja papi ning pakendijäätmete eraldi kogumiseks olemas vastavad kogumiskonteinerid. Lisaks on korraldanud linn koostöös Elektroonikaromu ja Rehviliiduga kord-kaks aastas elektroonika ja autorehvide kogumisaktsioone.

Linnal puudub hetkel jäätmejaam, kuhu saaks üle anda liigiti kogutud jäätmed. Jäätmejaama rajamine on linnal jäätmemajanduse valdkonnas üks lähituleviku prioriteete. Jäätmejaama ülesandeks saaks ohtlike jäätmete, suurjäätmed, elektroonika, klaasi, vanapaberi, rehvide jm jäätmete kogumine. Samuti planeeritakse komposteerimisväljaku rajamist jäätmejaama territooriumil.

4.4.4 Avalik supluskoht, õhk, müra, vibratsioon, kiirgus

Loksa linnas puuduvad ametlikud supluskohad. Loksa rand on kujunenud välja avaliku supluskohana kohalike inimeste jaoks. Käesoleval ajal rannas valve puudub ning merevee kvaliteeti ei analüüsita. Linn tegutseb eesmärgiga leida ranna haldaja.

Õhusaaste mõõtmisi Loksa linna poolt teostatud ei ole. Linna välisõhku võib hinnata heaks, kuna linn asub mere ääres, on ümbritsetud männimetsadest ning linnas ei asu õhku saastavat suurtööstust. Suitsusem võib välisõhk olla kütteperioodi ajal.

Peale avalikes kohtades suitsetamise keelustamise, on olukord siseruumides suitsetamisega paranenud. Loksa linnas märkimisväärseid probleeme seoses müra, kiirguse või vibratsiooniga ei esine. Müratase oli kõrgem ja häiris tehase lähedal elavaid linnaelanikke ajal, kui Loksa Laevatehase AS-i tegevus oli aktiivsem.

4.4.5 Hulkuvad loomad

Loomade varjupaika Loksa linnas ei ole. Vajadusel ostetakse teenust sisse. Hulkuvatest loomadest moodustavad suurema osa koerad.

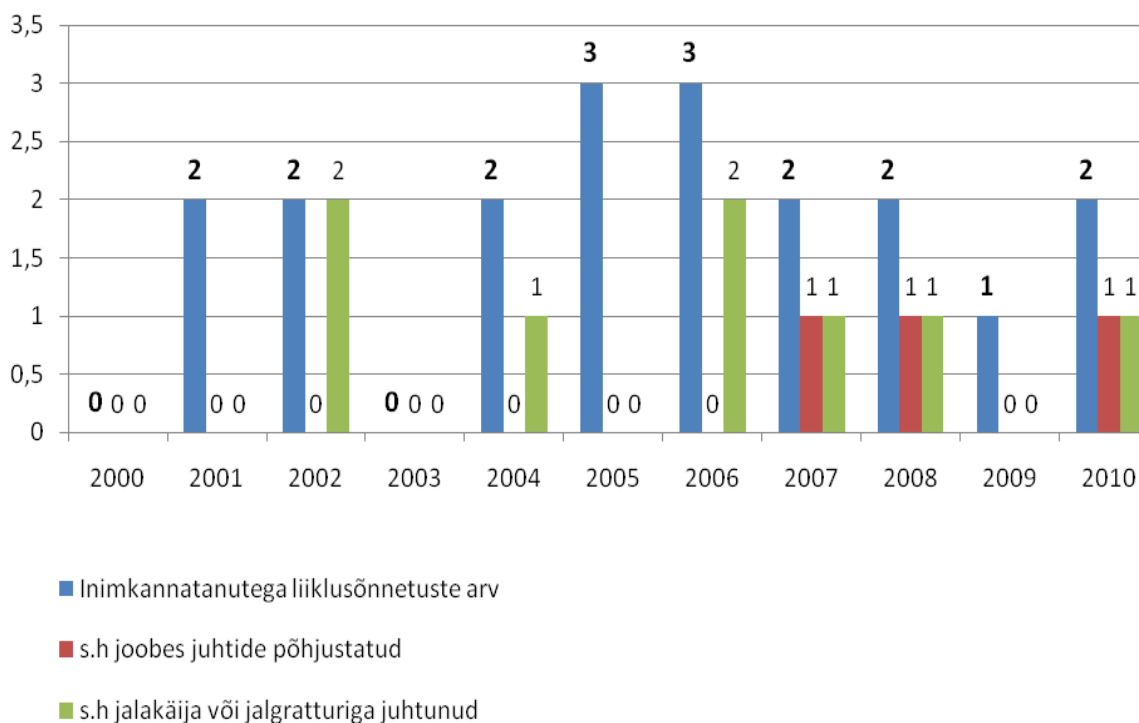
4.5 Inimkannatanutega liiklusõnnetused

Inimkannatanutega liiklusõnnetuste arv Loksa linnas aastatel 2000-2010 s.h joobes juhtide poolt põhjustatud ja jalakäija või jalgratturiga juhtunud on toodud tabelis 13 ja joonisel 43.

Tabelist 13 selgub, et kokku on viimase kümne aasta jooksul Loksa linna haldusterritooriumil toimunud 19 inimkannatanuga liiklusõnnetust. Liiklusõnnetuste sagedaseimateks toimumiskohtadeks on olnud Loksa linn ja Loksa-Pärispea maantee. Loksa linnas võib liiklusohtlikkust kujutada pikad sirged asfalteeritud tänavad. Loksa-Pärispea liiklusohtlikkus seisneb tee kurvilisuses e piiratud nähtavuses, lisaks on tee kitsas ning asfalteeritud. Liiklemise turvalisuse tõstmiseks on nimetatud teelõigule kiiruspiiranguid. Üks õnnetus on viimase kümne aasta jooksul juhtunud Loksa-Viinistu maanteel. Vähene liiklusõnnetuste arv tuleneb suure tõenäosusega asjaolust, et tee on lai ja nähtavus hea.

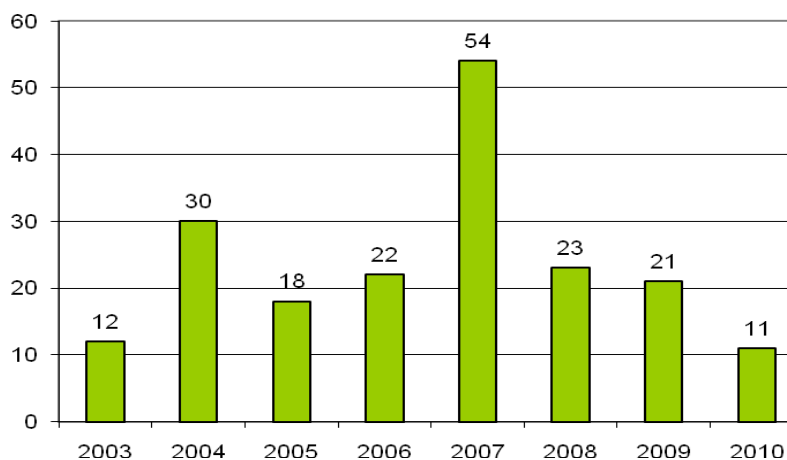
Tabel 13. Inimkannatanutega liiklusõnnetuste toimumispaigad Loksa linna haldusterritooriumil aastatel 2001-2010. Allikas: Maanteeamet.

Toimumiskoht	2001	2002	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Kokku
Loksa linn	1	2	1	1	1	1	-	-	1	8
Loksa-Pärispea tee	-	-	1	-	2	1	1	-	1	6
Loksa-Hara tee	1	-	-	1	-	-	-	-	-	2
Liiapeaksi-Loksa tee	-	-	-	-	-	-	1	1	-	2
Loksa-Viinistu tee	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
									KOKKU	19

Joonis 43. Inimkannatanutega liiklusõnnetuste arv (s.h joobes juhtide põhjustatud ning jalakäija või jalgratturiga juhtunud) Loksa linnas aastatel 2000-2010. Allikas: Maanteeamet.

Maanteeameti andmetel perioodil 2000-2010 Loksa linnas hukkunutega liikusõnnetusi toimunud ei ole. Jooniselt 43 on näha, et liikluskuritegusid ja liiklusõnnetusi kokku on vaadeldaval perioodil olnud aastas kuni 2, v.a aastatel 2005-2006, kui neid oli kokku 3.

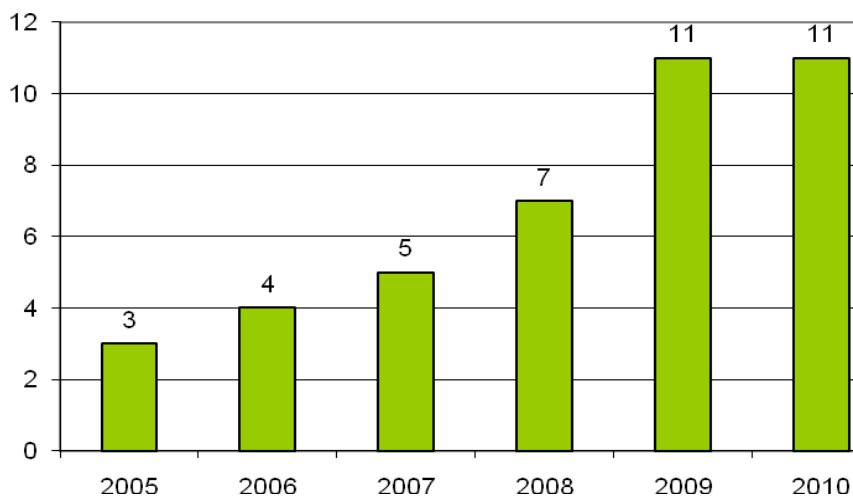

Joonis 44. Tabatud joobes sõidukijuhtide arv Loksa linnas aastatel 2003-2010. Allikas: Põhja Prefektuuri Koordinatsioonibüroo.

Ajavahemikul 2003 – 2010 on tabatud joobes sõidukijuhte keskmiselt 24 juhti aastas. Kõige vähem tabati viimaseid 2010. aastal, mis neid oli 11. Enim tabatud joobes juhte oli 2007. aastal – 54 (joonis 44).

4.6 Alkoholi poliitika ning alkoholi müüvad ettevõtted

Alkoholimüük on reguleeritud üleriigiliste regulatsioonidega, Loksa Linnavalitsus omapoolseid piiranguid seadnud ei ole.

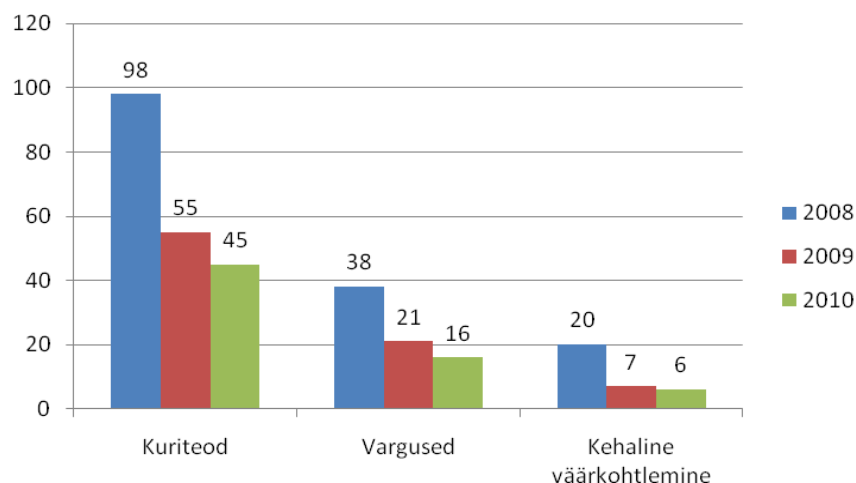
Joonis 45. Alkoholi müüvate ettevõtete arv Loksa linnas aastatel 2005-2010. Allikas: Loksa Linnavalitsus.

2010. aasta seisuga on Loksa linnas 11 ettevõttel alkoholimüügi luba. Perioodil 2005–2007 lisandus alkoholi müüvaid ettevõtteid igal aastal 1. Kõige rohkem lisandus neid 2009. aastal – 4 (joonis 45). Kasv on tingitud kindlasti ettevõtluse elavnemisest linnas.

4.7 Kuriteod

Kuritegude arvu abil saab hinnata kuritegevuse ja turvalisuse taset piirkonnas, hinnata saab ka viimaste aastate suundumusi. Varguste arv hindab varavastase kuritegevuse taset, vargused on levinuim varavastaste kuritegude liik. Isikuvastaste kuritegude levinuim liik on kehaline väärkohtlemine. Isikuvastased kuriteod on suunatud inimese (elu ja tervise ohustamine) ja tema isikuvabaduse vastu, sh tapmised, mõrvad, kehaline väärkohtlemine, piinamine, vägistamine jne. Andmed olid kättesaadavad viimase 3 aasta kohta.

Vaadeldaval perioodil on kuritegevus Loksal langenud. Aastal 2010 pandi 54% vähem kuritegusid toime kui aastal 2008. Aastal 2010 pandi 58% vähem vargusi toime kui aastal 2008. Kehalise väärkohtlemiste arv on 2010. aastal 70% võrra väiksem kui aastal 2008 (joonis 46).

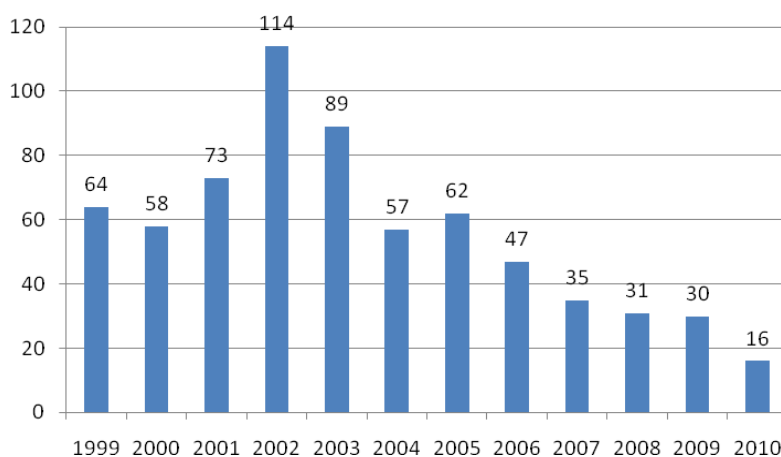

Joonis 46. Kuritegude, varguste ja kehaliste väärkohtlemiste arv Loksa linnas aastatel 2008-2010. Allikas: aasta 2008 Justiitsministeeriumi kriminaalpoliitika osakond, aastad 2009-2010 Politsei- ja Piirivalveameti Põhja Prefektuuri Ida-Harju politseijaoskond.

Politsei- ja Piirivalveameti Põhja Prefektuuri Ida-Harju politseijaoskonna andmetel on kuritegevustase 1000 elaniku kohta Loksa linnas 2010. aastal 13,7, mis on Aegviidu valla (11) järel teine tulemus s.t kuritegevus Loksa linnas on Harjumaal üks madalamaid 24 omavalitsuse seas. Harju maakonnas keskmiselt on vastav näitaja 41,8 kuritegu 1000 elaniku kohta.

4.8 Tulekahjud

Tulekahju on väljaspool spetsiaalset kollet toimuv kontrollimatu põlemine, mille käigus eraldub kuumus ja suits ning millega kaasneb varaline või muu kahju. Peamisteks tulekahjude põhjusteks on hooletus lahtise tulega ümberkäimisel, laste mängimine tulega, lõkke tegemine valesse kohta või selle järelevalveta jätmine, lõkkest lendavad sädemed, kulu põletamine, katkised elektri- või kütteseadmed või nende vale kasutamine, tahtlik süütamine, äike, suitsetamine.

Joonis 47. Tulekahjude arv Loka linnas aastatel 1999-2010. Allikas: 1999-2004 Statistikaamet, 2005-2010 Põhja-Eesti Päästkeskuse statistika.

Kõige rohkem väljakutseid tulekahjudele oli 2002. aastal. Pärast seda on tulekahjude arv aasta-aastalt vähenenud ja 2010. aastal oli neid vaid 16 (joonis 47). Surmad tule ja suitsu tõttu on üks ennetatavate surmade liik, mis kajastab tuleohutusnõuete täitmist ja inimeste ohuteadlikkust.

Tabel 14. Tulekahjudes hukkunud ja vigastatute arv Loka linnas aastatel 2004-2010. Allikas: Tervisestatistika ja terviseuuringute andmebaas TUL01

Aasta	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Hukkunuid	1	2	2	1	-	-	-
Vigastatuid	-	-	1	-	-	-	1

Tabelist 14 on näha, et tulekahjudes hukkunute arv on olnud aastatel 2004-2007 1-2 hukkunut aastas. Alates 2008. aastast tulekahjus hukkunuid Loka linnas ei ole olnud. Vigastatuid on aastatel 2006 ja 2010 olnud 1, teistel aastatel tulekahjus vigastatud puuduvad. Seega võib linnaelanike ohuteadlikkust ja tuleohutusnõuete täitmist lugeda väga heaks. Positiivne on Päästeameti poolt aktiivne tuleohutuslaste koolituste läbiviimine nii lasteaialaste kui ka kooliõpilaste seas.

4.9 Ohtlikud ettevõtted, kõrgendatud riskiga objektid ja kriisi reguleerimine

Ohtlikud ettevõtted on käitised, kus kemikaale käideldakse ohtlikkuse alammäärast suuremas koguses. Ohtlike ettevõtete nimekirja kuulub Loka linnas hetkel Loka Laevatehase AS ja Reinoil OÜ. Tallinna tänava ääres linna sissesõidul paiknenud Reinoil OÜ tankla tänasel päeval enam ei tegutse.

Kõrgendatud riskiga objektid on ühiskondlikud hooned (koolid, kauplused, lasteaiad, ühiselamud, restoranid, ööklubid jm); haiglad jt hooldeasutused; tootmishooned; raudtee sorteerimisjaamad; loodusliku gaasi hoidlad ja transpordivahendid/seadmed. Kõrgendatud riskiga objektide nimekiri on toodud tabelis 15.

Loksa Päästekomando kord aastas kontrollitavate ettevõtete ja asutuste nimekirja kuulub seitse ettevõtet/asutust: Loksa Ravikeskus, Loksa Lasteaed, Loksa Gümnaasium, Posti tn 27 hoone, Harju Tarbijate Ühistu kauplus, Grossi Toidukaubad ja Loksa linna Kultuurikeskus. Ühtseid juhtimisskeeme ning teavitamist õnnetuse korral Loksa Päästekomando pealiku sõnul teada ei ole.

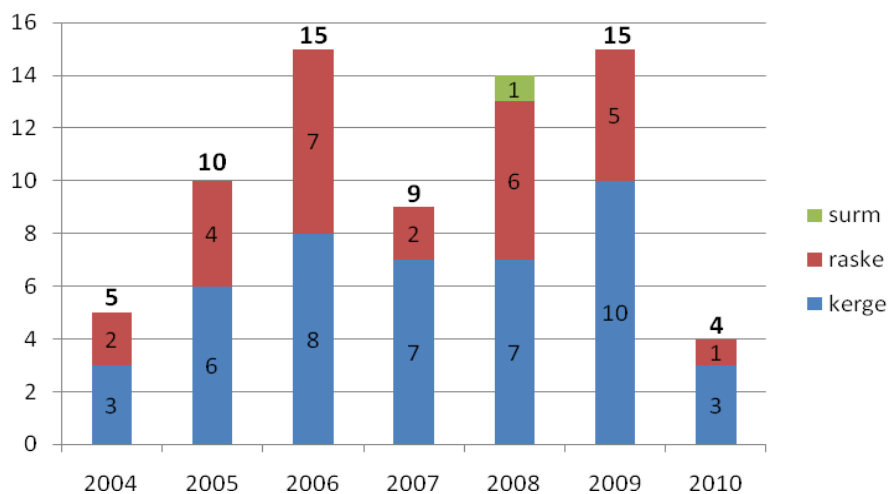
Tabel 15. Kõrgendatud riskiga objektid Loksa linnas. Allikas: Põhja-Eesti Päästekeskus

jrk nr	Objekti nimetus	Tegevusala/liik	Aadress
1	Loksa Gümnaasium	Haridusasutus	Tallinna tn 47
2	Loksa Lasteaed	Haridusasutus	Lasteaia tn 3
3	Loksa Lasteaed	Haridusasutus	Posti 27
4	Loksa Ravikeskus OÜ	Haigla	Posti tn 29
5	Loksa Laevatehase AS	Tootmishooned	Tallinna tn 2
6	Reinoil OÜ	tankla	Tallinna mnt 81
7	Tarbijate Ühistu kauplus	kaubandus	Tallinna 36
8	Grossi toidupood	kaubandus	Rohuaia 6
9	Loksa linna Kultuurikeskus		Tallinna 47 a
10	Ehituse ABC	kaubandus	Tallinna 40
11	Loksa kirik		Tallinna 54
12	Meremeeste maja ühiselamu		Tallinna 26
13	Loksa bussijaam		Tallinna 49
14	Loksa saunamaja		Posti 11
15	Kuivoja puhkekeskus		Rahu 35

Loksa Linnavalitsus moodustas 14.12.2010 Loksa linna kriisikomisjoni ja kinnitas 12.11.2010 komisjoni põhimääruse. Seni komisjon veel kogunema pidanud ei ole. Konkreetseid kriisiolukordade lahendamise plaane hetkel väljatöötatud ei ole.

4.10 Tööõnnetused

Tööõnnetus on töötaja tervisekahjustus või surm, mis toimus töandja poolt antud ülesannet täites või muul tema loal tehtaval töö, tööaja hulka arvataval vaheajal või muul töandja huvides tegutsemise ajal. Joonisel 48 on toodud Loksa linnas registreeritud töandja juures juhtunud tööõnnetuste arv sõltuvalt õnnetuse raskusastmest aastatel 2004-2010.

Joonis 48. Tööõnnetuste arv sõltuvalt õnnetuse raskusastmest aastatel 2004-2010, tööandja asukoht Loksa linn. Allikas: Tööinspeksioon.

Jooniselt 48 selgub, et tööõnnetuste arv Loksa linna tööandjate juures on viimastel aastatel olnud väga kõikumine. Enim juhtus tööõnnetusi aastatel 2006 ja 2009, samas on viimaste aastate rängimaks aastaks olnud 2008, mil juhtus ka üks surmaga lõppenud tööõnnetus. Ülekaalus on siiski kerge raskusastmega tööõnnetused. Samas on suur ka raske raskusastmega tööõnnetuste arv arvestades, et raskeks loetakse tööõnnetust, mis põhjustas töötajale raske kehavigastuse või eluohtliku seisundi. Puuduvad andmed tööõnnetuste arvu kohta konkreetsete tööandjate juures, kuid eeldada võib, et suurem osa tööõnnetustest toimub pigem tootmisettevõtetes. Olukorra parandamiseks ja turvaliste töökohtade loomise eesmärgil on tööandjatel vaja analüüsida turvariske.

4.9 Valdonna kokkuvõte

Linnarahva vaba aega aitavad sisustada Loksa linna Kultuurikeskus ja Loksa Linnaraamatukogu. Täiskasvanute huvitegevuse korraldamisel on lisaks linnale suur panus erinevatel mittetulundusühingutel ja seltsingutel, ühendustel, kelle tegevust linn sõltuvalt eelarveliste vahendite olemasolust iga-aastaselt toetab. Lisaks on linnaelanikele kättesaadavad nii tasuta terviselikumise kui ka tasulise sportimise võimalused. Linna looduslikust asukohast tulenevalt on loodud suurepäraseid võimalusi tervisespordiga tegelemiseks värskes õhus. Arendamisel on aktiivse vaba aja veetmise võimalused Loksa rannas. Linlastel on võimalik kasutada erinevaid spordirajatisi, mis aga vajavad suures osas renoveerimist (nt spordisaal, staadion) v.a vastrajatud ujula. Kui tasuliste sportimisvõimaluste kasutamist piiravad sageli elanike rahalised võimalused ja ka harjumuse puudumine kasutada tasulisi sportimise võimalusi, siis terviselikumisele võib seada omad piirid spordivahendite olemasolu (suusad, uisud, kepikõnnikepid jne), laenutussüsteemi puudumine.

Loksa on rohkete rohealadega hea elukeskkond, mis pakub linnaelanikele laialdasi võimalusi lisaks tervisesportimisele ka lihtsalt jalutamiseks. Paraku on aga linna kergliiklusteede võrk tänaseks väljaarendamata. Positiivne on, et kergliiklusteede rajamine on võetud linna lähiaastate prioriteediks. Jätakuvalt tuleb tegeleda haljasalade ja parkide korrashoiu ning inimeste keskkonnahariduse ja –teadlikkuse suurendamisega, minimaliseerimaks jäätmete ladestamist loodusesse, millega kahjustatakse keskkonda ja enda tervist ning suurendamaks osavõtjate arvu igakevadisel ülelinnalisel heakorrapäeval, kus seni on domineerivaks osalejaskonnas olnud kooliõpilased. On ju eesmärgiks säilitada tervislik elukeskkond. Linna üldine kaetus tänavavalgustusega on rahuldav, suur on amortiseerunud valgustite hulk.

Linna ühisveevärgi ja –kanalisatsioonisüsteemi s.h reoveepuhasti rekonstrueerimise tulemusel aastatel 2011-2012 muutub linna joogivesi kvaliteetsemaks, avaldades positiivset mõju elanike tervisele, vähenevad seni meeletud veekaod, säästes nii loodusressurssi ning heitvee puhastamine muutub tõhusamaks, vähendades nii reostusainete sattumist keskkonda.

Positiivne on asjaolu, et hukkunutega lõppenud liikusõnnetusi linnas viimastel aastatel toimunud ei ole. Liiklusohutuse tõstmiseks s.h jalakäijate ja jalgratturitega toimivate liikusõnnetuste arvu vähendamiseks tuleks ohtlikel teelõikudel jätkuvalt rakendada erinevaid liikluskorralduslikke vahendeid - nt kiirusepiirangud, künnised, piiratud nähtavusega teelõikudel nähtavuse parandamine

jms. Kindlasti muudab olukorra jalakäijatele ja jalgratturitele turvalisemaks kergliiklusteede rajamine suuremate tänavate äärde.

Alkoholi müügiluba omavate ettevõtete arv on võrreldes 2007. aastaga kahekordistunud – aastal 2010 tegutses linnas 11 alkoholi müügiluba omavat ettevõtet, mis on ca 3050 elanikuga linna kohta suur arv.

Loksa linn on kuritegevuse põhjal Harju maakonna üks turvalisemaid omavalitsusüksusi Aegviidu valla järel. Positiivne on ka see, et tulekahjude arv on viimasel aastakümnel pidevalt langenud. Tagamaks ka tulevikus nimetatud näitajate langustendentsi, tuleb jätkata inimeste teadlikkuse tõstmist tuleohutuse osas ning soodustada inimeste igapäevast toimetulekut.

Tervist mõjutava lähikeskkonna parandamiseks s.h tööõnnetuste arvu vähendamiseks tuleks linnas tegutsevatele tööandjatele tutvustada tervist edendavate töökohtade (TET) liikumist, mis hetkel Loksal levinud ei ole. Loksal tegeleb TET võrgustiku liige Eesti Post AS, samas ühtki Loksal registreeritud organisatsiooni/ettevõtet võrgustikku ei kuulu.

4.9 Valdonna tegevuskava

EESMÄRK Aktiivse liikumise ja spordi väärtustamine Loksa linnas			
TULEMUS: Linnas asuvad kaasaegsed spordirajatised, mille kasutamine linnaelanike poolt on aktiivne			
Otsene eesmärk	Tegevus	Aeg	Vahendid s.h teostaja
Kaasaegsete spordirajatiste olemasolu	Spordisaali ja staadioni renoveerimine	2011-2015	<u>KOV</u> , fondid
	Uisu- ja tenniseväljaku rajamine	2011-2015	<u>SA Loksa Sport, MTÜ-d</u> , fondid
	Terviseraja korrashoid, kaasajastamine, pikendamine, valgustamine	2011-2015	<u>KOV, SA Loksa Sport</u> fondid
EESMÄRK Linna planeerimisel tervisliku linna idee järgimine			
TULEMUS:Loksa on tervisliku ilmega linn			
Otsene eesmärk	Tegevus	Aeg	Vahendid s.h teostaja
Liiklusohutuse kasv	Kergliiklusteede ehitamine	2011-2014	<u>KOV, Maanteeamet</u>
Mitmekesisem vabaajaveetmisvõimaluste hulk	Männi 36b maaüksuse projekteerimine spordi- ja puhkealaks	2012-2015	<u>KOV</u> , fondid
	Savikarjäärde arendamine puhkealaks	2011-2015	KIK, fondid, <u>KOV</u>
Loodusressursi kokkuhoid, loodussäästlik eluviis	Linna ühisvee-ja kanalisatsiooni rekonstrueerimine	2011-2014	ÜF, KIK, <u>OÜ Loksa Haljastus</u>
	Jäätmejaama rajamine	2011-2013	KIK, fondid, <u>KOV</u>
Laste ja noorte vaba aja sisustamine	Laste ja noorte mänguväljakute arendamine, olemasolevate korrashoid s.h	2011-2015	<u>KOV</u> , fondid, <u>MTÜ-d</u>

	skateplats		
EESMÄRK Puhas linnakeskkond			
TULEMUS: Loksa on puhas väikelinn, mille elanikud osalevad aktiivselt heakorraüritustel			
Otsene eesmärk	Tegevus	Aeg	Vahendid s.h teostaja
Puhtam elukeskkonda	Rohealade korrastamine	pidev	<u>KOV</u>
	Valgejõe suudme puhastamine, ürgoru korrastamine, jõe põhja puhastamine	2012-2015	KIK, fondid, <u>KOV</u>
Elanike keskkonnateadlikkuse tõus	Heakorraürituste korraldamine	pidev	<u>KOV</u> , fondid
EESMÄRK Turvaline elu-, õpi- ja töökeskkond			
TULEMUS: Elu-, õpi- ja töökeskkonnast tulenevad terviseriskid on vähenenud			
Turvalisem õpi- ja töökeskkond	Tervist edendavate töökohtade, kooli ja lasteaia võrgustiku arendamine, institutsionaalne terviseedendus	pidev	<u>KOV</u> , fondid, <u>Loksa Gümnaasium</u> , <u>Loksa Lasteaed</u>
Turvalisem elukeskkond	Inimeste teadlikkuse tõstmine tule- ja liiklusohutuse osas	pidev	<u>Päästeamet</u> , <u>KOV</u> , fondid, <u>Politsei- ja Piirivalveamet</u>

5. TERVISLIK ELUVIIS

Tervisekäitumist mõjutavad otseselt isiku enda hoiakud, uskumused, väärtushinnangud, teadlikkus, oskused ja motivatsioon. Inimest ümbritsev elukeskkond oma keskkondlike, sotsiaalmajanduslike ja psühhosotsiaalsete mõjudega määrab suures osas ära, milliseid tervist puudutavaid otsuseid inimene langetab ja kuidas inimene enda ja teiste tervise suhtes käitub.

Tabel 16. Inimeste osakaal (vanuses 16-64) Harju ja Rapla maakonnas erinevate tervisliku eluviisi iseloomustavate indikaatorite alusel. Allikas: Tervise Arengu Instituudi poolt koostud Eesti täiskasvanud rahvastiku tervisekäitumise uuring 2008.

Inimeste (vanuses 16-64) osakaal Harju ja Rapla maakonnas, kes ...	Mehed (%)	Naised (%)	Kokku (%)
... hindavad oma tervist heaks/üsna heaks	52,2	54,7	53,9
... vähemalt 2 korda nädalas vabal ajal harrastavad tervisesporti	35,2	35,0	35,1
... söövad vähemalt kuuel päeval nädalas värsket juurvilja	17,6	28,6	24,1
... söövad vähemalt 6 päeval nädalas värsked puuvilju või marju	23,9	42,5	35,0
... on ülekaalulised (kehamassiindeks KMI 25-30)/rasvunud (KMI >30)	55,7	42,5	47,9
... tarbivad vähemalt mõned korrad nädalas alkoholi	45,0	14,1	26,7
... tarbivad vähemalt üks kord kuus korraga 6 või rohkem alkoholiannust (pudel õlut (0,5 l) või klaas veini (100 g) või pits kanget alkoholi (30 g))	42,5	11,9	24,3
... on igapäevasuitsetajad	36,7	15,6	24,1
... on proovinud/tarvitanud narkootilisi aineid (s.h kanepit)	25,8	11,0	17,1
... kasutavad peaaegu alati helkurit	24,0	37,7	32,1
... kasutavad peaaegu alati autot juhtides turvavööd	94,0	98,1	96,0
... kasutavad peaaegu alati kaassõitjana esiistmel istudes turvavööd	92,1	96,8	95,0
... kasutavad peaaegu alati tagaistmel istudes turvavööd	41,5	51,7	47,6
... on viimase 12 kuu jooksul juhupartneriga seksuaalvahekorras olles alati kondoomi kasutanud (üle-eestilised andmed)	36,1	25,5	31,6
... mitte kunagi ei kasuta kondoomi	22,4	44,7	32,8

Tabelist 16 selgub, et peamisteks käitumuslikeks tervisemõjuriteks tuleb pidada vähest kehalist aktiivsust, tasakaalustamata toitumist ja riskikäitumist, näiteks alkoholi, tubaka ja narkootikumide tarbimist, kaitsmata seksuaalvahekorra ning ebatavalist käitumist liikluses (turvavööde ja helkurite kasutamata jätmine jne). Selline eluviis ei ole küllaldaselt tervislik haiguste ennetamiseks, arenguruum on suur. Loxsa linnas ei ole läbi viidud täiskasvanud elanikkonna hulgas vastavateemalisi uuringuid.

Tervisliku eluviisi soodustamiseks tuleb suurendada kehalist aktiivsust soodustavate võimaluste ja täisväärtusliku toidu kättesaadavust, minimaliseerida sõltuvust tekitavate ainete ringlust ja nõudlust nende järele ning soodustada turvalist käitumist liikluses, olmes ja vaba aja veetmisel.

5.1 Tervisealase teabe kättesaadavus

Loksa Linnavalitsus levitab tervisealast informatsiooni kohaliku ajalehe Loksa Elu ning linna kodulehe kaudu. Tulenevalt väljaande Loksa Elu kakskeelsusest (eesti ja vene keel), on väljaandes avaldatud tervisealane teave kättesaadav ka vene keelt kõnelevatele elanikele. Lisaks on tervisealane teave kättesaadav Loksa Ravikeskusest.

5.2 Tervislikku eluviisi toetavad üritused

Põhja- Eesti Regionaalhaigla korraldab Loksa linnas aastas paar-kolm korda doonoripäevi, mille käigus jagatakse inimestele s.h informatsiooni vereloovutamise, veregruppide jm verega seotu kohta.

Aastal 2009 korraldatud tervisepäeva raames nõustasid inimesi trigoloog ja massaaži konsultant, anti võimalus testida oma juukseid ja peanahka mikrokaameraga (peanaha analüüsid) ja saada osa lõõgastavat massaažist.

Traditsiooniks on saanud Loksa Linna Päeval ümber linna jooks, viimastel aastatel on lisandunud veel lastejooks ümber linnasüdame ja kepikõnd. Iga-aastane jüriööjooks on 7-liikmeliste võistkondade vaheline teatejooks, mille käigus selgitatakse välja kõige kiirem distantsi läbinud võistkond. Hooajalisteks rahvaspordiüritusteks on kujunenud Loksa linna lahtised meistrivõistlused murdmaasuusatamises ja võrkpallis ning suvine rannavõrkpalli turniir. Loksa ujula olemasolu on pannud aluse Loksa lahtiste ujumisvõistluste ja pereaevade korraldamisele (erinevad sooduskampaaniad). Vastavalt võimalustele ja ilmaoludele korraldatakse erinevaid rahvamatku: jalgratta-, kepikõnni- ja suusamatkad. Lisaks viiakse läbi saali- ja tänavakorvpallivõistlusi. Linn on välja pannud võistkondi Linnade suve- ja talispordipäevadele.

5.3 Valdkonna kokkuvõte

Piisav informeeritus aitab inimestes kujundada tervisttoetavaid väärtushinnanguid ning võimaldab elanikkonnal teha teadlikke valikuid terviseriskide ja riskikäitumise vähendamiseks. Tervisealase teabe kättesaadavust linnas võib lugeda rahuldavaks.

Efektivseim teavitusviis on vahetu suhtlemine erinevate sihtgruppidega. Selleks oleks vajalik viia läbi info- ja tervisepäevi ning koolitusi tervisevaldkonnas teemadel tervislik elustiil, tervislikud valikud, riskikäitumisega kaasnevad probleemid jms. Edendada tuleb sõltuvusainetevaba elustiili s.h teha koostööd erinevate organisatsioonide vahel, vähendamaks narkootikumide kättesaadavust ja luua alternatiivseid vabaajaveetmise võimalusi.

Nii nagu kultuuriürituste puhul, on ka spordiüritustel osalejate arv aasta-aastalt aina kesisem. Inimesed on muutunud kodukesksemateks ning eelistavad oma vaba aega sisustada televiisorit vaadates ja erinevaid inernetiportaale külastades.

Vaatamata väljakujunenud traditsioonilistele iga-aastastele üritustele, on linnale omane vähene terviseürituste läbiviimine. Aktiviseerimaks inimesi oma tervisele enam tähelepanu pöörama, tuleks suurendada kohalikele elanikele suunatud ürituste arvu eelkõige perekesksete tervisliku ajaveetmise ürituste osas. Tegeleda tuleks ka liikumisharrastuste propageerimisega uute sihtgruppide hulgas.

Selleks tuleks üritused muuta uutele sihtgruppidele kõitvaks, korraldades näiteks uute kaasaegsete tehniliste vahendite abil selliseid üritusi nagu GPS-ga orienteerumismatkad, fotomatkad jms. Ka auhindadega saab propageerida tervislikku eluviisi, näiteks auhinnaks mahl, jogurt, sammulugejad, kõnnikepid jms. Positiivne oleks, kui terviseürituste ajal võiks olla võimalik tegeleda oma tervisenäitajate hindamisega, näiteks liikumisel kasutada pulsikellasid, liikumise lõppedes mõõta pulssi ja vererõhku.

Soodustama peaks regulaarselt korraldatavate tervisepäevade ja terviseürituste sisseviimist linna ürituste ajakavva. Oluline on linna kaasabi tervislikke eluviise soodustavate ja tervist edendavate ühenduste tegevuse jätkusuutlikkuse tagamisel ning jätkuv tervistedendavate projektide kaasrahastamine. Selgitamaks välja linna elanike tervisekäitumist ja harjumusi ning kaardistamaks elanikkonna tervisekäitumise olukorda, tuleks viia läbi küsitlusi ning koguda ja analüüsida regulaarselt kogutud andmeid.

5.3 Valdonna tegevuskava

EESMÄRK: Elanike terviseteadlikkuse tõstmine ja tervisliku eluviisi toetamine			
TULEMUS: Linnaelanike terviseteadlikkus on kasvanud, kehaline aktiivsus on suurenenud, toitumine on muutunud tasakaalustatumaks ja riskikäitumine vähenenud			
Otsene eesmärk	Tegevus	Aeg	Vahendid s.h teostaja
Kohalikust terviseolukorrast informeeritud elanikkond	Loksa linna terviseprofili tutvustamine ja sidumine linna arengukava osaks	2011	<u>KOV</u>
Elanikud on terviseteadlikumad	Tervislikke eluviise ja liikumisharrastusi tutvustavate artiklite avaldamine linna veebilehel ja kohalikus ajalehes	pidev	<u>KOV, OÜ Loksa Ravikeskus</u>
	Tervislikke eluviise propageerivate infotrükiste väljaandmine ja levitamine	2011-2015	Fondid, <u>KOV, OÜ Loksa Ravikeskus</u>
Tervislikku eluviisi harrastavate linnaelanike arvu kasv	Tervisepäevade korraldamine	pidev	<u>SA Loksa Sport, MTÜ-d, fondid</u>
	Kogupere terviseedenduslike ürituste korraldamine (tervise spordiüritused, perepäevad)	pidev	<u>KOV, kultuurikeskus, fondid, SA Loksa Sport, MTÜ-d</u>
Kohaliku terviseedenduse aktiveerumine	Tervistedendavate projektide kaasrahastamine	pidev	<u>KOV</u>
	Tervislikke eluviise soodustavate ja tervist edendavate ühenduste tegevuse toetamine	pidev	<u>KOV</u>
Objektiivne ülevaade terviseolukorrast linnas	Elanike tervisealase käitumise küsitluse läbiviimine	2012	<u>KOV, fondid</u>

6. TERVISETEENUSED

6.1 Tervishoiuteenused

Iga inimese jaoks on oluline terviseteenuste kättesaadavus ja kvaliteet. Loksa linnas pakutavad tervishoiuteenused on koondunud Loksa-Viinistu tee ääres asuvasse Loksa Ravikeskusesse. Keskuses pakuvad üldarstiabi 3 perearsti koos pereõdedega, kellest kahe klientuuri moodustavad suures osas Loksa linna elanikud, ühe perearsti klientuur koosneb suuresti Kuusalu valla elanikest. Hambaraviteenust osutab kaks hambaarsti. Eriarstina tegutseb Loksa Ravikeskuses günekoloog ning lapseotel emadega tegeleb ämmaemand. Lisaks pakuvad linnaelanikele oma teenust silmaarstid, kes ei tegutse linnas statsionaarselt vaid korraldavad näiteks korra kuus elanikele kohapeal vastuvõtu. Lähimad haiglad ja eriarstid asuvad Tallinnas, millega bussiühendus on väga hea.

Töötervishoiuteenust saavad Loksa linna ettevõtted osta vastava eri ettevalmistusega tervishoiuarstidelt üle kogu Eesti. Loksa linnas tegutseb kaks apteeki, millest üks asub linna keskkuses, teine aga Loksa Ravikeskuse hoones. Linna keskkuses asuv apteek on avatud tööpäevadele lisaks ka laupäeval.

Loksa Ravikeskuses ravitakse astmat, ainevahetushäireid, rasvumust, migreeni, hingamisteede, lihaste ja perifeerse närvisüsteemi haigusi, kroonilisi liigeste ja seedetrakti haigusi ning kroonilisi naiste- ja allergilisi nahahaigusi. Loksa Ravikeskuses tegeletakse taastusraviga juba aastast 1996. Keskuse põhisuunaks on organismi puhastamine ravipaastu- ja dieetidega (salatid, pudrud, mahlad). Pakutakse mitmekülgseid raviprotseduure: erinevad massaažid, vannid, ravid (sooja-, nõel-, magnet-laser-, lokaalne muda-, lokaalne parafiin-, manuaalravi), võimlemised, saunad, Ida meditsiini diagnostika, kaaniravi, soolakamber. Iluprotseduuridena teostatakse näohooldust, tselluliidimassaaži, koorivat massaaži, tselluliidiravi ning kasutada on võimalik ka solaariumit. Esikohal on raviprotseduurid, terviseuuringud (EKG, erinevad analüüsid), vaikus ja rahu, omaette olemine. Asutuses olevas basseinis viiakse läbi vesivõimlemist ja veeaeroobika treeninguid.

Lisaks pakub Ravikeskus võimalust hooldusraviks. Tervisekeskuse teisel korrusel asuva haiglapalati kasutamise hind on sõltuvalt pakutavast menüüst varieeruv. Ravikeskuses asub veel kiirabi ning kord nädalas on röntgeni kasutamise võimalus.

Koduõendusteenus Loksa linnas puudub. Kõrvalabi vajavatele raske ja sügava puudega linnaelanikule pakutakse koduteenust.

Ravikindlustust mitteomavatele isikutele osutatud raviteenuste eest tasub linnavalitsus enamasti otse teenuse osutajale linnavalitsuse otsusel arve alusel. Põhilisteks taotlejateks on kodutud, neist ravikindlustus puudub sotsiaaltöötajatele teadaolevalt neljal isikul.

6.2 Nõustamisteenused

Alalisi nõustamisteenuseid on Loksa linnas minimaalselt s.t pea olematult. Loksa Ravikeskuses teostab tasulise teenusena psühholoogilist nõustamist psühholoog. Loksa Gümnaasiumis pakub õpilastele nõustamisteenust pedagoog-nõustaja.

Linnas korraldatakse ühekordseid nõustamisalaseid üritusi. Näiteks korraldas MTÜ Loksa Arenduskeskus aastal 2010 nõustamispäeva, mille raames nõustati inimesi mittetulundusühingute loomise asjus. 2011. aastal toimus MTÜ-dele projektide kirjutamise-alane infopäev. Töötute tagasitoomiseks tööjõuturule on korraldatud Loksa linnas:

- 1) aastal 2010 töövahenduspäev, mille käigus tutvustati linnaelanikele pakutavaid toetus-, nõustamis- ja koolitusvõimalusi, anti ülevaade töötukassa vahendatavatest vabast töökohtadest, anti finantsplaneerimise alast nõu ning viidi töötuid kokku tööandjatega;
- 2) 2011. aasta aprillis nõustamispäev, mille käigus toimusid vestlusringid, kus töötotsijad said mh avaldada oma arvamust; mais-juunis –käis koos töötute klubi, millest osavõtjad lisaks omavahelisele suhtlemisele said kvalifitseeritud nõu juristilt, psühholoogilt, personalitöö jt spetsialistidelt.

Moskva Patriarhaadi Eesti Õigeusu Kiriku Loksa Kroonlinna Püha Joanni kiriku juures on töötanud alates 2001. aastast narkosõitlaste rehabilitatsioonikeskus, kuhu suunatakse inimesed, kes vajavad elutingimuste ja ümbruskonna muutust ning kogemust elada ilma narkootikumideta. Rehabilitatsioonil viibivad noored on meisterdanud oma kätega mööblit, samuti töötavad nad aias ja aitavad pühakojas. Nendega töötavad kvalifitseeritud kasvatajad. Toitlustamise eest hooldab kiriku kogudus. Stabiilse finantseerimise puudumise tõttu on keskuse tegevuse jätkusuutlikkus pidevalt ohus.

Nõustamisteenuste vähesus seisneb vastava ettevalmistusega spetsialistide puudumises. Erinevaid nõustamisteenuseid on võimalik saada Tallinnas.

6.3 Valdonna kokkuvõte

Linnaelanikele on kättesaadavad esmatasandi tervishoiuteenused s.t toimiv perearstide ja pereõdede ning hambaarstide vastuvõtt, apteek. Positiivne on ka taastusravi ja rehabilitatsioonikeskuse olemasolu kohapeal. Probleemiks on eriarstide ja nõustamisteenuste vähesus. Nimetatud asjaolu leevendab aga kõikvõimalike eriarstide ja nõustamisteenuste olemasolu Tallinnas, millega bussiliiklus linnal on väga hea ja mis soodustab nõustamisteenuse kättesaadavust kohalikele inimestele. Lisaks on eriarstide vastuvõttu ja ühekordseid nõustamisteenuseid võimalik korraldada Loksa linnas korraldatavate tervisepäevade raames. Kindlasti tuleb linnal soodustada hetkel linnas tegutsevate eriarstide edasi tegutsemist ning jätkata ühekordsete nõustamisürituste korraldamist. Rahvastiku vananemise tõttu suureneb vajadus hooldusravi ja hoolekande teenuste järele, mistõttu tuleb linnas luua soodsad tingimused hooldusraviteenuse ja koduõendusteenuse arendamiseks ning jagada omastehoolduse alast nõustamist.

Valdkonna tegevuskava

EESMÄRK Tervishoiu- ja nõustamisteenuste pakkumise jätkusuutlikkus			
TULEMUS: Kõigile linnaelanikele on tagatud esmatasandi arstiabi teenus ja juurdepääs eriarsti ning rehabilitatsiooniteenustele			
Otsene eesmärk	Tegevus	Aeg	Vahendid s.h teostaja
Olemasolevate tervishoiu- ja nõustamisteenuste jätkusuutlikkus	Tervishoiu- ja nõustamisteenuste pakujate tegevuse soodustamine (toetused, ruumid, inventar)	pidev	<u>KOV, OÜ Loksa Ravikeskus</u>
	Nõustamisürituste korraldamine	pidev	KOV, <u>kultuurikeskus</u> , fondid
Rehabilitatsiooniteenuste vajaduse leevendamine	Omastehoolduse alase nõustamise ja koolituste korraldamine, infomaterjalide jagamine	pidev	<u>KOV, fondid, OÜ Loksa Ravikeskus</u>

KOKKUVÕTE

Valminud terviseprofiil on Loksa linna esimene laiapõhjaline tervisealane arendusdokument. Nagu eelnevast terviseindikaatorite analüüsist nähtub hõlmavad teemad, mida terviseprofiilis analüüsiti, sisuliselt kõiki kohaliku elu valdkondi, mistõttu ei ole linnaelanike tervisevajadusi võimalik lahendada pelgalt terviseedendusliku tegevuskavaga, vaid neid teemasid tuleb käsitleda ning neid on ka käsitletud muudes kohalikes kohustuslikes arengudokumentides nagu linna arengukava ja üldplaneering.

Loksa linna iseloomustab rahvastiku vananemine ja rahvaarvu järk-järguline vähenemine, viimane väljendub ka linna üldhariduskoolis õppivate laste arvu pidevas languses. Maksimumajate osakaalu pidev langus suurendab koormust linnaeluritele vananevate elanike toimetuleku tagamiseks. Vähenesündivus tuleneb lisaks rahvastiku vananemisest ka rasedate naiste riskikäitumisest, millele tuleb edaspidi senisest suuremat tähelepanu pöörata. Suure osa väljarändajatest moodustavad noored ja tööeline elanikkond, kes ei leia piirkonnas rakendust ning lahkub koos perega elama ja töötama mujale.

Majanduslangusest tingitud töötute ja madalapalgalise elanikkonna suur osakaal mõjutab negatiivselt lisaks elanike toimetulekule ka linnaeelarvet. Seetõttu on linnal raske pakkuda abivajajatele erinevaid ja kvaliteetsel tasemel sotsiaaltoetusi ning -teenuseid.

Samuti on enamus elanikkonnast passiivne ega löö aktiivselt kaasa kogukonna ühistegemistes, kohalikus kultuurielus, spordiüritustel ja linna arengu planeerimisel kuigi selle jaoks on loodud linnas küllaltki palju võimalusi. Linna üheks eesmärgiks on tõhustada aktiivsete inimeste osalust linna elukeskkonna kujundamisel, üritustest osavõtul. Suurim potentsiaal elanike tervise parandamisel peitubki tõenäoliselt elanike aktiveerimises oma probleemide lahendamiseks.

Lapsed ja noored on sihtrühm, kellele tuleb võimaldada parimad eneseteostuse võimalused ning turvaline elukeskkond. Nimetatud eesmärgi täitmisele aitab kaasa laste ja noorte tervise ning tervisekäitumise kohta statistika regulaarne kogumine, olemasolevate vabaaja veetmise võimaluste säilitamine ning uute loomisele kaasaaitamine. Linna looduslikust asukohast tulenevalt on loodud suurepärased võimalused tervisespordiga tegelemiseks. Lähiajal on linnal plaanis renoveerida olemasolevaid spordirajatisi ning rajada juurde kergliiklusteid.

Kindlasti on vaja tõsta inimeste tervisekäitumise teadlikkust. Selleks tuleb lisaks teavikute levitamisele korraldada linnas regulaarselt linna ürituste kavva sisseviidavaid tervisepäevi, mille raames pakutakse linnaelanikele ka eriarstide vastuvõttu ja ühekordseid nõustamisteenuseid. Suurendada tuleb ka kohalikele elanikele suunatud ürituste arvu eelkõige perekesksete tervisliku ajaveetmise ürituste osas. Rahvastiku vananemise tõttu suureneb vajadus hooldusravi ja hoolekande teenuste järele, mistõttu tuleb linnas luua soodsad tingimused hooldusraviteenuse ja koduõendusteenuse arendamiseks.

Terviseprofiili olulisimaks tulemiks on terviseprobleemide ja -vajaduste teadvustamine ning hindamine. Ülevaade linnaelanike tervislikust olukorrast võimaldab nii linnavõimul kui ka elanikkonnal teha edaspidi teadlikumaid tervislikke eluviise soosivaid valikuid ning võtta ette

samme probleemkohtade leevendamiseks. Jätkuva ülevaate omamiseks elanike tervisest, on linnal plaanis terviseprofiili regulaarselt uuendada vähemalt kord aastas ning olemasolevaid terviseprofiili indikaatoreid täiustada.

Terviseprofiili koostamisel osalemise eest suured tänud lastekaitse- ja sotsiaaltöötaja Deivi Loomus`le ja linnasekretär Karin Kask`le, asjakohaste märkuste eest perearst Tatjana Nugisele ja abilinnapea Hilleri Treisaltile, oma valdkonna peatükke üle vaadanud linnavalitsuse ametnikele, linnavalitsuse hallatavate asutuste juhtidele ja linna äriühingute juhatuse esimeestele. Eriline tänu asjalike, huvitavate ja harivate kommentaaride, soovitude ja ettepanekute eest Tervise Arengu Instituudi konsultantidele.
